

ZALAI KÖNYVTÁRI LEVELEZŐ

2007/2

**ZALAI
KÖNYVTÁRI
LEVELEZŐ**

2007/2

Zalaegerszeg, 2008.

„A könyvtárra adott pénz mindig megtérül”

Czine Mihály

Zalai Könyvtári Levelező

A Zala megyei könyvtárak tájékoztatója

Szerkesztők:

Kiss Gábor

Sebestyénne Horváth Margit

A cikkek szerzői:

Bakonyi Erzsébet újságíró, Kanizsa; **Baksa Melinda** könyvtáros, Városi Könyvtár Lenti; **Bognár Csilla** könyvtáros, HIVK Nagykanizsa; **Borbélyné Verebélyi Judit** könyvtáros, FGYVK Keszthely; **Devecz Lászlóné** olvasószolgálat vezető, DFMK Zalaegerszeg; **Fliszár Katalin** könyvtáros, József Attila Klubkönyvtár Gyenesdiás; **Gál Erzsébet** könyvtáros, HIVK Nagykanizsa; **Horváth Anikó** gyermekkönyvtáros, JAVK Zalaegerszeg; **Horváth Gabriella** könyvtáros, Városi Könyvtár Lenti; **Horváthné Nagy Elvira** könyvtárvezető, Móra Ferenc ÁIVK Zalakaros; **Jakabfiné Bársony Judit** könyvtáros, Petőfi Emlékkönyvtár, Gelse; **Kalmárné Amberg Xénia** könyvtáros, FGYVK Keszthely; **Kereki Judit** olvasószolgálat vezető, JAVK Zalaegerszeg; **Kiss Gábor** igazgató, DFMK Zalaegerszeg ; **Kovács Mónika** könyvtáros, „Salla” MKK Zalalövő; **Matusné Gaál Éva** könyvtárvezető, Apáczai ÁMK Könyvtára Zalaegerszeg; **Németh Józsefné** igazgató, Városi Könyvtár Lenti; **Oláh Rozália** gyermekkönyvtár vezető, DFMK Zalaegerszeg; **Pál Éva** könyvtáros, JAVK Zalaegerszeg; **Pappné Beke Judit** igazgató, FGYVK Keszthely; **Pfeiffer Edit** könyvtáros, FMKK Letenye; **Pozsonc Mária** országgyűlési képviselő, Lendva; **Rodek Gyuláné** könyvtárvezető, FMKK Letenye; **Sebestyénne Horváth Margit** könyvtáros, DFMK Zalaegerszeg; **Stéber Ferencné Csögi Ágnes** könyvtáros, Városi Könyvtár Lenti; **Szabóné Baján Erzsébet** teleház vezető és könyvtáros, Kemendollár; **Szili Erika** könyvtáros DFMK Zalaegerszeg; **Tóth Judit** igazgatóhelyettes, DFMK; **Tóth Rita** gyermekkönyvtáros, FGYVK Keszthely; **dr. Zágorec-Csuka Judit** könyvtáros, Lendva.

Köszönjük mindazoknak a kollégáknak a közreműködését, akik cikkeket és híryanagot küldtek a szerkesztőségbe.

Kiadja a Deák Ferenc Megyei Könyvtár

Felelős kiadó: Kiss Gábor

Készült a *DFMK sokszorosító üzemében*

250 példányban

HU ISSN 0866-1979

BALÁZS BÉLA

1932–2007

**A Deák Ferenc Megyei Könyvtár névadó ünnepsége (1988. október 17.)
Balázs Béla, Szente Ferenc, dr. Skaliczky Judit**

Hetvenöt éves korában elhunyt a Deák Ferenc Megyei Könyvtár nyugalmazott igazgatója, Balázs Béla. 1955-ben itt kezdte könyvtárosi pályafutását, amelyet Letenyén, majd Nagykanizsán folytatott. Ezután politikusi pályára lépett. 1988-ban tért vissza könyvtárunkba, s 1992-ig volt igazgató. Vezetése alatt vettük fel a „haza bölcse” nevét, kezdtük meg a szolgáltatások modernizálását. Vele indítottuk el 1990-ben a Zalai Könyvtári Levelezőt is: rá emlékezve álljon itt egy részlet a lap 1., bevezető számába írt „Ajánlásából”.

”A zalai könyvtárosok jól tudják, hogy napjainkban az alapvetően megváltozó társadalmi viszonyok, mint minden intézményt, a könyvtárakat szintén lényegbevágóan érintik. Ezért van szükség arra, persze a nemzetközileg jól bevált alapelvek és értékek megtartása mellett, hogy a lap segítségével is hozzájáruljunk a szűkebb könyvtári horizont átalakításához, az ehhez szükséges tájékoztatás és tapasztalatcsere biztosításához. A különféle túlzásoktól és hivalkodástól mentes kiadvány szerkesztőinek, s minden benne publikálónak, a nehéz anyagi feltételek mellett is tartós ambíciót adhat az az erősödő felismerés, hogy a könyvtárak által összegyűjtött, feldolgozott és folyamatosan közvetített információk, ismeretek, tudás, a mindennapi élet csak az iskolához mérhető nélkülözhetetlen értékei közé tartoznak. Ha ez így van, akkor pedig ennek közösségi honorálásában a könyvtáros bizván bízhat. Bizony a tisztességes és eredményes könyvtári munka nagyobb megbecsülésére lenne szükség. A zalai kisebb-nagyobb könyvtárak fejlesztése, bővítése, tatarozása és rekonstrukciója – sajnos néhány jó példát kivéve – évtizedeken át mindmáig a sor és a sorrendiség végére maradt. Így aztán lehangolóan sok ma az alapvető működési feltételekkel, raktározási gondokkal, elavult technikákkal, alacsony pénzkeretekkel küszködő könyvtár, nem is beszélve az elégtelen személyi feltételekről.

Hasznos tevékenységük miatt pedig jobb sorsra érdemesek a zalai könyvtárak. Az ismerten rossz körülmények ellenére a nagyobbak, az ambiciózusabbak, a bevált szolgáltatások megtartása mellett, új eljárásokra, módszerek bevezetésére vállalkoznak. Vállalják az új ismerethordozók befogadását és forgalmazását. Rendkívüli anyagi és egyéb erőfeszítések révén megkezdődött a modern számítástechnika könyvtári alkalmazása, a helyi (off-line) számítógépes adatbázisok kiépítése, a vonalas (on-line) rendszerekbe történő bekapcsolódás és számítástechnikai szakembereket fogadnak, alkalmaznak a könyvtárak. A könyvtárakban az emberi, a stílusbeli megújulás is megkezdődött, új, szolgálat jellegű viszonyba akarnak kerülni a használókkal, ezen belül a fiatalokkal, diákokkal, a szakemberekkel és a helyi közösségekkel. Csak így tudják a könyvtárak a nagy európai és globális hagyományokra épülő életrevalóságukat és kétségtelen hasznosságukat bizonyítani.”

BAKSA LAJOSNÉ 51 ÉVE KÖNYVTÁROSA A CSONKAHEGYHÁTI KÖZSÉGI KÖNYVTÁRNAK

Erről az örömteli hírről a "Csonkahegyháti Hírmondó" V. évfolyamának X. számában a következőket olvashatjuk: "2007. október 15-én a zalaegerszegi József Attila Városi Könyvtár igazgatója, a könyvtári szakmai napon különdíjat adott át Baksa Lajosnénak, mindnyájunk Gizus nénijének, az 51 éve Csonkahegyhát községben végzett könyvtári munkájának elismeréseként. Községünk önkormányzata a település lakói nevében is szeretettel gratulál ezen alkalomból és köszönetét fejezi ki a több évtizedes lelkiismeretes tevékenységéért." Salamon Mária polgármester.

A díjat Major Árpád, a József Attila Városi Könyvtár igazgatója alapította - **Olvasóinkért -díj** néven - azoknak a községi könyvtárosoknak, akik a Zalaegerszeg és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás községeiben könyvtárosként dolgoznak, és hosszabb időn át kiemelkedő teljesítményt nyújtottak, tevékenységükkel, hozzáállásukkal aktívan részt vettek az olvasási kultúra terjesztésében. A díj egy oklevél és egy Németh János keramikus művész által készített kisplasztika, amelyet a JAVK Olvasóinkért Alapítvány évente egy-egy községi könyvtárosnak adhat a József Attila Városi Könyvtár és a Deák Ferenc Megyei Könyvtár vezetése javaslata alapján. Az átadásra minden év őszén a József Attila Városi Könyvtárban kerül sor.

Gizus néni az elmúlt évek során mindig mosolygósan fogadott minket ezüstös hajával, amikor új könyvek kiszállítására, vagy állományrendezésre,

állományellenőrzésre került sor. Az új dokumentumokat egyenként kézbe vette, és már azon gondolkodott, melyik olvasójának fog örömet okozni az új szerzemények ajánlásával.

Különösen örült akkor, amikor folyóiratokkal is gazdagodhatott a könyvtár, mert ezzel több lett a betérők, a látogatók száma.

Tanulmányképpen megkértük Gizus nénit meséljen, nekünk az elmúlt évtizedek sikeres és fáradtságos könyvtári tevékenységéről.

1925. január 1-én születtem Csonkahegyháton egy ötgyermekes család negyedik gyermekeként. Szüleim, Sáfár Antal és Szabó Júlianna földművelőként dolgoztak. Az elemi iskola 6 osztályát szülőfalumban végeztem, majd a polgárit Zalaegerszezen, magántanulóként a Notre Dame-i katolikus iskolában. 1944 július 21-én házasságot kötöttem Baksa Lajos református tanítóval. Két gyermekünk született: Attila, aki építészmérnök és Ildikó, aki orosz-történelem szakos tanárnő. 5 unokával és egy dédunokával büszkélkedhetem.

1956-ban Szabó Eleknétől vettem át a könyvtár irányítását. Abban az időben mindössze egy szekrényre való könyvvel rendelkezett a könyvtár, amely az akkori iskolában volt található. Az idők során a könyvtár több helyen is működött. Többek között a mai óvoda helyén található épületben kaptunk egy szobát, majd a kultúrház megépülésével áthelyeződött, amely a mai faluház helyén volt található. A '90-es években, a faluház épülésének ideje alatt egy évig a polgármesteri hivatal épületében volt a gyűjtemény. 1994 óta állandó helye a faluház emelete, ahol 6200 könyvtári dokumentum található.

A '60-as években lényegesen több olvasó kereste fel a könyvtárat, mint napjainkban. Ennek oka, hogy nem volt olyan elterjedt a Tv, rádió, nem is beszélve a számítógépről, így az egyik szabadidő eltöltési mód az olvasás volt. Olvasóim között egyaránt voltak fiatalok és idősebbek is.

Egy időben a falu kulturális életének megszervezése is a feladataim közé tartozott, különböző előadásokat hallgathatott a közönség mezőgazdaságról, egészségről, valamint többféle foglalkozáson is részt lehetett venni, mint pl: népi hímzőkörön.

Heti két alkalommal várom az olvasókat. Örömmel veszem, hogy sokat kikérik a véleményemet egy-egy könyvvel kapcsolatban, sőt akad olyan is, aki rám bízta a döntést.

Életem során mindig is közel álltak szívemhez a könyvek, ha csak tehettem, szívesen lapoztam Jókai Mór valamelyik regényét, az utóbbi időben pedig nagy kedvenceim közé tartoznak Wass Albert, Nyírő József vagy éppen Fekete István művei.

Pályafutásom során két kitiüntetést is átvehettem, amelyeket nagyon köszönök. További munkájához sok sikert és jó egészséget kívánunk!

Pál Éva

MOZGÓKÖNYVTÁRI ELLÁTÁS MEGSZERVEZÉSE ZALA MEGYÉBEN

*„A XXI. század könyvtára nem létezhet komoly jövőformáló koncepciók nélkül.
Magyarán: aki nem készül tudatosan a jövőre, az a jelent is elveszítheti.”*

Amikor a *könyvtár* fogalmát használja, az átlagemberben leginkább egy ilyen kép jelenik meg: rosszul megvilágított termék, sűrű tömött polcok, az asztal mögül vastag keretes szemüvegben szigorú tekintetű könyvtáros néz rá. A felsorolásba beleértettem azt a nyugalmat és mélységes csendet, ami ilyenkor fogadja az oda betérő olvasót.

Milyen is lehet egy *kistelepülés* aprócska könyvtáráról alkotott kép? Valószínű, hogy ennél csak sötétebb.

Pedig ezek a kistelepülési könyvtárak régen a falu lakosságának közösségi színterét jelentették, ahol író-olvasó találkozók, kulturális rendezvények színesítették az ott élő emberek életét, és megannyi kisdiák is előszeretettel töltötte szabadidejét ezekben a könyvtárakban.

Már a kilencvenes évek végén is tudni lehetett, hogy hiába minden erőfeszítés, mindig a könyvtárak kerülnek első helyre a költségvetési megszorítások idején. A környező településeken sorra szűntek meg a könyvtárak, állományukat felszámolták, bezártak azok a közösségi terek, amelyek mind a fiatalok, mind a felnőtt lakosok számára összekovácsoló erőként működtek. Azok a nagyobb könyvtárak maradtak életben, ahol iskola működött. A kisebb települések művelődését és információhoz jutását az ellátó hálózatok oldották meg, kisebb-nagyobb sikerrel. Az 1997-es CXL. törvény új fejezetet nyitott a könyvtári rendszerek életében, lendületet kapott a könyvtárak újraéledése, és pályázatok is segítették a fejlődés finanszírozását. Zala megyében szép számmal kerültek fel a települések nevei a nyilvános könyvtárak jegyzékére. A megoldás mégis csak részben járt sikerrel, mivel a helyi önkormányzatok egyre kevésbé tudtak eleget tenni a törvényben előírt kötelezettségeknek, elsősorban az *intézmény* fenntartásának vonatkozásában. A szűkös költségvetési feltételek nagyon lerontották a könyvtárak szolgáltatásainak minőségét. Váltásra volt szükség.

A 21. század magával hozta a „digitális korszakot”, az informatika rohamos fejlődését, az információ tömeges áramlását, amely a városokban élők számára könnyebben hozzáférhető, mint egy kis település lakóinak. Sok település önkormányzata felismerte, hogy lépést kell tartani az új évezred kihívásaival. A hazai könyvtári fejlesztési törekvések is irányt adtak, hogy a lemaradók lehetőséget kapjanak arra, hogy a tudás, az információ mindenkihez eljusson és ennek egyik főszereplője legyen a könyvtár.

A 2003-2007-es könyvtári stratégiai tervben megfogalmazódtak azok a kívánalmak, koncepciók, amellyel segítséget nyújthatnak a könyvtári rendszer megújulásának.

2006 őszétől azt a megbízást kaptam a Halis István Városi Könyvtár munkatársaként, hogy szervezzek egy jól működő csapatot a könyvtárunk által felvállalt mozgókönyvtári ellátás feladataihoz; 2007 júniusában pedig diplomát szereztem a Pécsi Tudományegyetem Felnőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Kar informatikus könyvtáros szakán, melynek eredményeképp megszületett a „*Mozgókönyvtári feladatok megszervezése Zala megyében*” című szakdolgozatom

A cím is utal rá, hogy a dolgozatomban a mozgókönyvtári ellátás megszervezésének Zala megyei gyakorlatát dolgoztam fel. Röviden bemutattam, hogyan alakult ki a hálózatgondozói munka Zala megyében, milyen nehézségekkel kellett szembenézni az ellátói rendszer megvalósítása során, és milyen lehetőségek vannak az új koncepció megvalósításához a zalai kistérségekben. Mire van szüksége a kistérség aprófalvaiban élő felhasználóknak, vagy éppen hogyan lehet minél szélesebb körű az a kapcsolatrendszer, mely összeköti a kistelepüléseket a nagyvilággal? Az alábbiakban ismertetett modellek nyújthatnak arra esélyt, hogy a kistelepülésen élők számára is ugyanaz az információs és tudásbázis váljon elérhetővé (és hasznosíthatóvá) amelyhez a nagyvárosokban lakó emberek hozzájutnak.

Zala megyében a mozgókönyvtári ellátás megszervezése során az egységességre törekedtek, de ez nem teljesen valósulhatott meg. A Deák Ferenc Megyei Könyvtár, mint a megyében koordinációs szerepet betöltő könyvtár *"...alapvető filozófiájának az együttműködés, az együttgondolkodás és az együttműködés"*¹ elvét követi. A megvalósítás azonban változatosan alakult, mert a nagykanizsai kistérségben már elindult a mozgókönyvtári ellátás, s annak egy sajátos formája, a „teljes körű” ellátás.

A zalaszentgróti kistérségben ugyanakkor sajátos helyzet alakult ki: itt a szolgáltató könyvtári feladatokat a Deák Ferenc Megyei Könyvtár megosztva a keszthelyi Fejér György Városi Könyvtárral együtt látja el, és emellett a saját kistérségük településeinek is a szolgáltató könyvtárai.

A három északi kistérségben (zalaegerszegi, zalaszentgróti, keszthely-hévízi) a többcélú kistérségi társulások kötöttek szerződést a szolgáltató könyvtárakkal, a települési önkormányzatok pedig szolgáltatási megállapodást írtak alá a szolgáltató könyvtárakkal. Jellemző, hogy a három kistérségben a társulások - együttműködve a szolgáltató könyvtárakkal és a települési önkormányzatokkal - a normatíva felosztásáról a feladatellátás függvényében fele-fele arányban egyeztek meg, amit megállapodás rögzít. Ezen kívül a szerződések, megállapodások konkrétan tartalmazzák a szolgáltatásokat, a pénzforrásokat, s hogy ki miért felelős. A mozgókönyvtári ellátás keretében vásárolt dokumentumok, eszközök stb. a társulás tulajdonát képezik.

A Halis István Városi Könyvtár, mint szolgáltató könyvtár, csak a saját kistérségében végez mozgókönyvtári ellátást. Sajátos módon a többcélú kistérségi társulás Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzatával kötött szerződést, mivel a Halis István Városi Könyvtárnak, mint szolgáltató könyvtárnak az önkormányzat a fenntartója. A települések önkormányzatai itt is a szolgáltató könyvtárral kötöttek megállapodást.

A nagykanizsai kistérségben a szolgáltató könyvtár költségvetést készít a normatíva felhasználásáról, amelyet a társulás taggyűlése jóváhagy. A költségvetésben szereplő feladatellátásra kapott normatíva összege nincsen %-os arányban felosztva, de a mozgókönyvtári ellátás céljaira kell felhasználni. A szolgáltató könyvtár a társulásnak számol el. 2007-től elkülönítenek a költségvetésből egy bizonyos pénzüsszeget a települések szolgáltató helyeinek fejlesztésére. Előnynek, de egyben jogilag nehezen kezelhetőnek is lehet tekinteni, hogy a településen működő szolgáltató helyek használói nagyobb kedvezményben részesülnek, mint a szolgáltató könyvtárat használók (nincs beiratkozási díj, nincs késedelmi díj!). A kistérségben kialakulóban van egy részben újfajta modell, a teljes körű ellátás: ide azok a könyvtárak is beletartoznak, akik még a hagyományos ellátó rendszer tagjai, s ez azt jelenti, hogy valamilyen módon

¹ Kiss Gábor: Stratégiai gondolkodás és tervezés a Zala megyei könyvtárakban. In: Könyv, könyvtár, könyvtáros. 2006. 15. évf. 5. sz. p. 29-36.

részesülnek a mozgókönyvtári ellátás szolgáltatásaiból. A mozgókönyvtári ellátás keretében képződött állomány, eszköz stb. a Halis István Városi Könyvtár, vagyis a szolgáltató könyvtár tulajdona.

A lenti kistérségben egyedi módon egy háromoldalú megállapodás megkötésével biztosítják a szolgáltatás megrendelését. A megállapodás tartalmazza a szolgáltató könyvtár, a társulás, a település önkormányzatainak mozgókönyvtári ellátási feladatait, és megnevezi a felelősöket is. A mozgókönyvtári normatíva felosztásáért teljes mértékben a többcélú kistérségi társulás felelős, aki különböző %-os arányban osztja fel azt a szolgáltató könyvtár és települések önkormányzatai között. Az észak-zalai kistérségekhez hasonlóan a vásárolt dokumentumok a többcélú kistérségi társulás tulajdonát képezik, kezelője a városi könyvtár, és a könyvtári szolgáltató helyen letétként vehetők igénybe. (Vagyis a helyi kölcsönzési szabályok figyelembevételével használhatják, és helyben viselik a felelősséget a dokumentumokért.)

A három „modellt” összevetve a központi elképélésekkel, a szolgáltatás megrendelését minden önkormányzat a szolgáltató könyvtártól igényelte, szerződésben rögzítve. Zala megyében tehát elmondható, hogy a mozgókönyvtári ellátás kistérségi szinten szerveződött meg. Az ellátást vagy a kistérség egyik könyvtára (pl. nagykanizsai kistérség), vagy a kistérségen kívüli szolgáltató könyvtár nyújtja (pl. a zalaszentgróti kistérségben). „*A megyei könyvtárral történő szolgáltatás- egyeztetés, ill. - megosztás ebben az esetben alapvető fontosságú*”.² Mindez jól tükröződik a három északi kistérség (zalaegerszegi, zalaszentgróti, keszthely-hévízi) közös elképzelésében. Együttműködve, egy rendszerben gondolkodva végzik el az átalakítást. A feladatellátásuk többoldalú szerződés alapján működik, közös informatikai fejlesztésben gondolkodnak, prioritásaikat több évre előre elkészítették.

A nagykanizsai kistérségben a feladatellátás hangsúlya az internet alapú könyvtári szolgáltatásban valósul meg. Ennek alapja a kistérséget összekovácsoló www.nagykar.hu. A szolgáltató könyvtár szabadabb mozgástérrel rendelkezik. Mindez persze nem azt jelenti, hogy nincsenek kötelezettségei, a kérdés csupán az, hogy meddig tudja ellátni a gyakorlatban alkalmazott mozgókönyvtári ellátást. A hagyományos ellátó rendszerhez 2007-ben még 26 település tartozik (néhány a letenyei kistérségben van). Ha a 26 település is szolgáltató helyé válik, hogy oldható meg a mozgókönyvtári ellátás az adott struktúrával? (A nagykanizsai kistérségben alkalmazott ellátási forma most közelebb áll a könyvtárbuszos ellátáshoz.) Valószínűleg - ismerve a szolgáltató könyvtár motivációit - ez is megoldható lenne, de akkor bővíteni kell a jelenlegi szolgáltatási infrastruktúrát.

A lenti kistérségben kissé másképp értelmezték a mozgókönyvtári ellátás formai szempontjait, mégis sikernek könyvelhető el, hogy felismerték a változás fontosságát. Így azokon a településeken is lesz könyvtári szolgáltatás, ahol már évek óta semmilyen könyvtári ellátás sem működött.

A szolgáltatások hatékonyságát a későbbiek során fontosnak tartanám egymással összevetni.

Zala megyében a mozgókönyvtári ellátás bár nem zökkenőmentesen, de jó irányba halad. Azt, hogy a jövőben mit vár el az állam a támogatásért cserébe, nem tudni pontosan. Bennem még az a kérdés is megfogalmazódott, hogy a mozgókönyvtári normatívát igénylők számának növekedésével tartható-e a mindig emelkedő

1. ² Ramháb Mária: A Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer. In: Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer (KSZR) – Tájékoztató a kistérségek könyvtári ellátására. (szerk.) Richlich Ilona. Budapest: OSZK – Könyvtári Intézet, 2005. p. 38-47.

finanszírozási színvonal? Az esélyegyenlőség megkérdőjelezhető, ugyanis minden település után egyforma összeget kap a kistérség. Komoly veszélyforrást jelent még, hogy a normatíva támogatás nem kötelezően használandó fel arra a feladatra, ami a finanszírozás forrása. Zala megyében szerencsére ez még nem következett be. *(Sajnos, van már erre is példa! A szerk.)*

Az elképzeléseket összevetve, azt a következtetést vontam le, hogy a megoldás egy egységes Zala megyei könyvtári informatikai hálózat kiépítése lehet a közösen használt integrált könyvtári rendszer alapján és az internet alapú könyvtári szolgáltatások közvetítésével (ld. www.nagykar.hu); ennek összehangolásával valósítható meg az egész megyét átfogó, kistérségi szerkezetű mozgókönyvtári ellátás.

A 2007 októberében megtartott hálózati értekezleten a kistérségek mozgókönyvtári feladatával foglalkozó munkatársai újabb fejleményekről számoltak be.

A lenti kistérségben nagy előrelépések történtek, a kistérséghez tartozó 48 település mindegyike aláírta a megállapodási szerződést a Városi Könyvtárral. Megkezdődtek a tárgyalások a falvak polgármestereivel, könyvtárosaival. Közbeszerzési eljárás után elkezdődött az állománybeszerzés: folyóiratok, könyvek, DVD-k közel 11 millió Ft értékben. 7 millió Ft-ot a számítógépes hálózat és a Textlib integrált könyvtári rendszer megvásárlására fordítanak. A lenti kistérségben volt olyan település, ahol a 70-es évek elejétől nem működött könyvtár, így a legnagyobb sikerként könyvelhető el, hogy a mozgókönyvtári ellátással újból megvalósulhat a szolgáltatás.

A letenyei kistérségben, látva a többi kistérség eredményeit, 2008 januárjától megszervezik a települések a mozgókönyvtári ellátását. A nagykanizsai ellátórendszerhez tartozó Bucsuta, Petrivente, Valkonya már a letenyei könyvtártól igényeli a mozgókönyvtári ellátást.

A nagykanizsai kistérségben 2007 márciusától újabb négy település csatlakozott a „teljes könyvtári-ellátási szolgáltatáshoz”. Minden szerdán, csütörtökön, pénteken délután és szombaton délelőtt a megfelelő létszámmal elindul a „book mobil” és a megállapodás szerinti két órában a szolgáltató helyeken könyvtári szolgáltatás zajlik. A nagykanizsai kistérségben a legnagyobb változást a 2008-as esztendő fogja jelenteni, mivel a kistérségről leváltak települések és újonnan alakult kistérségekhez csatlakoztak (Pacsai Kistérség, Zalakarosi Kistérség). Ez teljesen új helyzetet teremt több könyvtár életében. Megnőtt azoknak a településeknek a száma, akik igényelni szeretnék a mozgókönyvtári ellátást. Az újonnan alakult kistérségek képviselői megkezdték az egyeztetéseket a Halis István Városi Könyvtárral.

A három északi kistérségben (zalaegerszegi, keszthelyi, zalaszentgróti) folyamatos, egységes munka folyik a helyi igényeket figyelembe véve. A mozgókönyvtári ellátásnak köszönhetően sok településen megújultak a szolgáltató helyiségek, új bútorokat, számítógépeket vásároltak. A könyvön kívül már DVD-t és folyóiratokat is igényelhetek a települések. Elkészültek a mozgókönyvtári ellátás dokumentumai a gyűjtőköri szabályzat, SZMSZ és könyvtárhasználati szabályzat. A három kistérséget is érintette az újabb kistérségek alakulása (hévízi, pacasai), a tárgyalások itt is folynak a további munkák folytatása érdekében.

A szakdolgozatot a következő gondolatokkal zártam, melynek aktualitását ma is fontosnak tartok.

A leírtakból úgy érzem, kiderül, hogy egyetlen üdvözítő út nincsen. Elkészült egy koncepció, amely nem mindenki számára egyformán értelmezhető. Országosan is jellemző, hogy egyre többen vállalják a mozgókönyvtári ellátás megszervezését, de kevés a tapasztalat, a minta, amelyre építeni lehet.

Ahány térség, annyi mozgókönyvtári elképzelés. Látható, hogy egy megyén belül is többféle modell valósul meg. Mindenki a saját adottságaival, sajátosságaival, elképzeléseivel indul útnak. Valaki egyedül, valaki másokkal együttműködve.

Régi igazság, ha egy régiből újat akarunk kovácsolni, ahhoz feltétlenül változásra van szükség. Ezeket, a változásokat úgy kell előidézni, hogy a későbbiekben is megállják a helyüket. A siker eléréséhez támogatásra van szükség.

A feladat ugyanis nem más, mint a kistelepüléseken élő lakosok számára „kitárni a nagyvilág kapuját”. Szem előtt kell tartanunk a felhasználói igényeket, esélyt teremteni a felzárkózni akaró településeknek. Megismertetni a „digitális korszak” ismérveit, mindezt az információs társadalom kommunikációs csatornáján, az interneten keresztül.

A feladat megvalósításához összefogásra, együttműködésre van szükség a kormány, a helyi önkormányzatok, a könyvtáros szakma (könyvtár - könyvtárosok) között.

Ahhoz, hogy megváltozzon az átlagember könyvtár és könyvtárosról alkotott képe, nekünk, mint könyvtárosoknak kell befolyásolnunk a változásokat.

Ugyanis: „A mozgókönyvtár mindenkor személyzete A KÖNYVTÁROST jeleníti meg a települések olvasói számára. Ő a könyvtári rendszer megtestesítője, így személye az egész szolgáltatás legfontosabb eleme. Átala nyílik meg a felhasználók előtt a publikált tudás teljessége.”³

Bognár Csilla

Könyvtári szolgáltató hely Kerecsenyben

Czupi Gyula táblát helyez el Pötrétén

³ Szalai Gáborné - Gáncsné Nagy Erzsébet-Tóth Máté: Egy új könyvtári szolgáltatásról – három tételben. In: Könyv, Könyvtár, Könyvtáros, 2006. 15. évf. 4. sz. p. 24-32.

TELJESÍTMÉNYMUTATÓK VIZSGÁLATA ZALA MEGYE HÁROM KÖZKÖNYVTÁRÁBAN

Az NKA Könyvtári Szakmai Kollégiumának könyvtári minőségbiztosítási projektje lehetőséget biztosított arra, hogy Zala megye három könyvtárában (Deák Ferenc Megyei Könyvtár, Fejér György Városi Könyvtár és József Attila Városi Könyvtár) az egységesen minőségi szolgáltatások kialakítása érdekében megvizsgáljuk a teljesítménymutatók alkalmazásának lehetőségét, mivel megyénk könyvtáraiban még nem kezdődött el a minőségbiztosítás bevezetése. Ahhoz a célhoz, hogy a könyvtárhasználó minden könyvtárban azonos minőségű szolgáltatáshoz juthasson hozzá, meg kell vizsgálni a különböző könyvtárak mennyiségi és minőségi kritériumait, ezeket össze kell hasonlítani, értékelni.

A vizsgálatot három, hasonló szolgáltatásokkal rendelkező, hasonló keretek között működő (két városi és egy megyei) könyvtár vett részt. Az összehasonlítást nagyban segíti, hogy mindhárom könyvtár egyazon integrált rendszert használ (TextLib), így a statisztikai adatszolgáltatás azonos rendszerből történik.

A vizsgálatokat egy mérési programterv alapján végeztük, az elmúlt 5 esztendő (2002-2006). statisztikai adatainak összehasonlításával, és közösen kiválasztott mérések két mintavételi hónap adatai alapján.

Az elmúlt öt év statisztikai adatai alapján vizsgált teljesítménymutatók:

- I. A közönség mint használó
- II. A kölcsönzés népszerűsége
- III. A személyes használat népszerűsége
- IV. A személyes használat költsége
- V. A használókra vetített költség

Mintavételi hónapok adatai alapján mért teljesítménymutatók:

- VI. Helyben használat intenzitása
- VII. A könyvtárközi kölcsönzés hatékonysága
- VIII. Tárgyi eszközök kihasználtsága
- IX. Az ülőhelyek kihasználtsága

I. A közönség mint használó

A vizsgált mutató azt határozza meg, hogy a könyvtárak szolgáló közösségéből mennyi a könyvtárhasználók százalékos aránya.

A mutatót a könyvtárak egészére alkalmaztuk. A mutató kiszámításához az MSZ ISO 11620:2000 szabvány B2.1.1 pontja, és az e szabvány alapján készült Teljesítménymutatók a magyar könyvtári rendszerben c. ajánlás I. pontja útmutatásait használtuk.

Alkalmazott módszer: $A/B*100$ ahol „A” a regisztrált használók száma a szolgáló közösségből, „B” a szolgáló közösség száma.

Az alábbi táblázatokban az elmúlt 5 év (2002-2006) statisztikai adatait hasonlítottuk össze könyvtáranként.

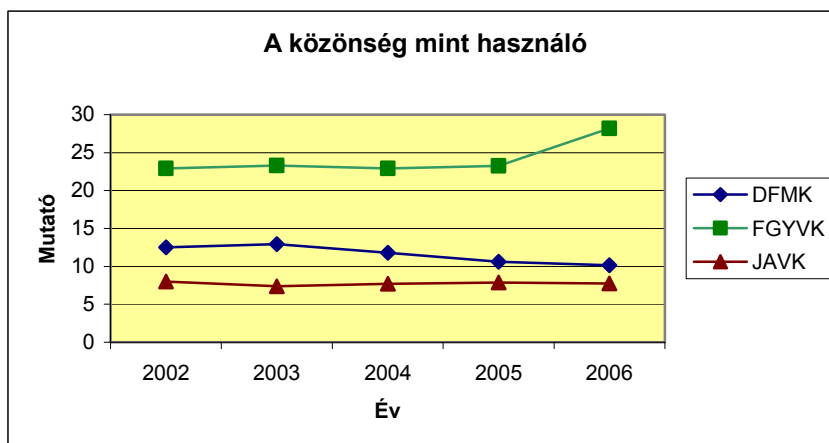
MŰHELY

ÉV	Regisztrált használók száma			Szolgáló közösség éves száma		
	DFMK	FGYVK	JAVK	DFMK	FGYVK	JAVK
2002	7772	5029	4969	62079	21944	62079
2003	8032	5078	4585	62158	21803	62158
2004	7323	4983	4799	62148	21739	62148
2005	6562	4902	4878	61814	21069	61814
2006	6104	6033	4675	60174	21418	60174
összesen	35 793	26 025	23 906	308 373	107 973	308 373

A három könyvtár adataiból kiszámított könyvtárankénti mutatót az alábbi táblázat tartalmazza.

Könyvtár	Mutató
Deák Ferenc Megyei Könyvtár	12
Fejér György Városi Könyvtár	24
József Attila Városi Könyvtár	8

A mutatókból megállapítható, hogy Keszthelyen a Fejér György Városi Könyvtárban a lakosság 24% -a tagja a könyvtárnak, Zalaegerszezen ezt az arányt a két könyvtár együttesen sem adja ki (Deák Ferenc Megyei Könyvtár 12 %, József Attila Városi Könyvtár 8 %).

A könyvtárak szolgáló közösségének meghatározásához a könyvtárak székhelyének évenkénti lakosság számát használtuk. Így tettünk a Deák Ferenc Megyei Könyvtár esetében is, egyrészt mert a megyei könyvtárak szolgáló közösségének meghatározásához nincs egyértelműen meghatározott irányelv, másrészt azért, mert egy – 2004-ben végzett – kérdőíves vizsgálat megállapította, hogy a megyei könyvtár használói 75%-ban a város lakói közül kerülnek ki.

Az összehasonlított adatokból megállapítható, hogy az átlagos könyvtárhasználat százalékos aránya Keszthelyen, a Fejér György Városi Könyvtárban a legmagasabb,

24%, Zalaegerszegen a Deák Ferenc Megyei Könyvtárban 12% míg a József Attila Városi Könyvtárban 8%.

Az adatok elemzésekor figyelemmel kell lenni arra, hogy Zalaegerszegen több „közművelődési” könyvtár is működik a város különböző pontjain, míg Keszthelyen a városi könyvtár egyedül látja el ezt a feladatot.

Az évenkénti mutatókat vizsgálva könyvtáranként eltérő tendencia figyelhető meg. A Fejér György Városi Könyvtárban a könyvtárhasználat viszonylag stabilnak mondható 2005-ig, ezt követően egy emelkedő tendencia figyelhető meg. A József Attila Városi Könyvtárban 2003-ban egy kisebb visszaesés tapasztalható, a többi mutató viszonylag stabil könyvtárhasználatot jelez. A kisebb visszaesést a könyvtár – felújítási munkák miatti - fél éves zárva tartása okozta. Ekkor emelkedett meg kissé a Deák Ferenc Megyei Könyvtár beiratkozott olvasóinak száma, amit egy fokozatosan csökkenő könyvtárhasználati tendencia követ. Ennek lehetséges okait további vizsgálatokkal kell meghatározni.

A mutató 0 és 100 közötti egész szám, az optimális érték a 100 felé tart. Ennek ismeretében a kapott eredmények mindhárom könyvtár esetében azt mutatják, hogy továbbra is komoly figyelmet kell fordítani a szolgáltatások folyamatos népszerűsítésére, reklámozására.

II. A kölcsönzés népszerűsége

A mutató rávilágít a kölcsönzés és a szolgálandó közönség egymáshoz való viszonyára, tehát arra, a szolgálandó közönség milyen százalékban használja a gyűjteményeket. Meghatározza az egy főre jutó kölcsönzések számát, megmutatja az adott kölcsönzési állomány népszerűségét és az állomány minőségét.

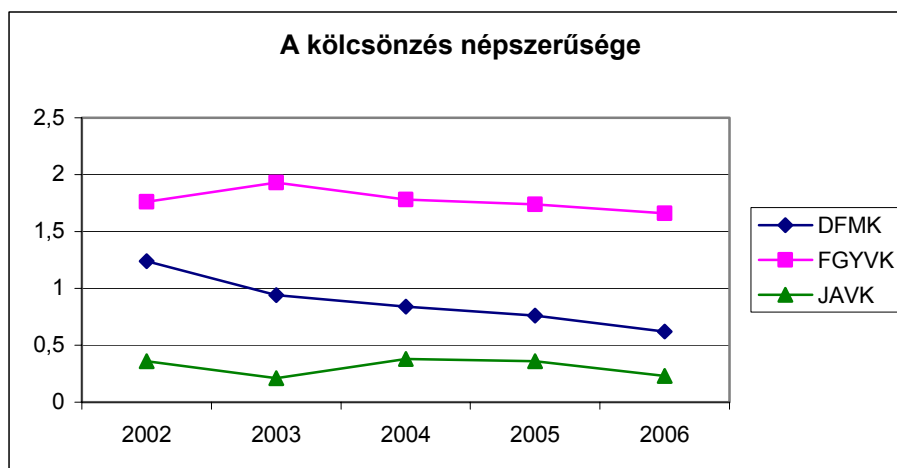
Meghatározásához mindhárom könyvtár összes kölcsönzését vettük figyelembe, tehát az egész könyvtárra alkalmaztuk.

A mutató kiszámításához az MSZ ISO 11620:2000 szabvány B2.4.2. pontja, és az e szabvány alapján készült Teljesítménymutatók a magyar könyvtári rendszerben c. ajánlás 11. pontja útmutatásait használtuk. A vizsgálatba a könyvtárközi kölcsönzéseket nem számítottuk be.

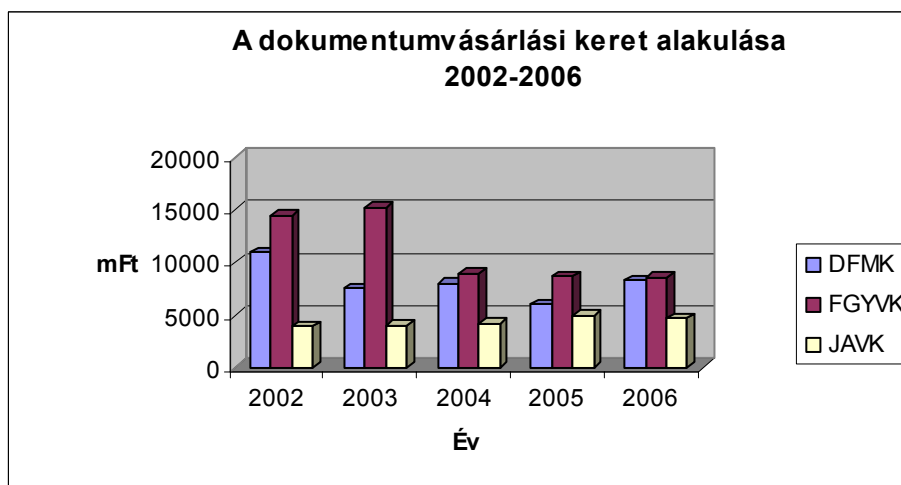
Alkalmazott módszer: A/B ahol : „A” a szolgálandó közönség kölcsönzéseinek éves száma, „B” a szolgálandó közönség éves létszáma.

A vizsgált könyvtárak statisztikai adatait (2002-2006) az alábbi táblázatok tartalmazzák.

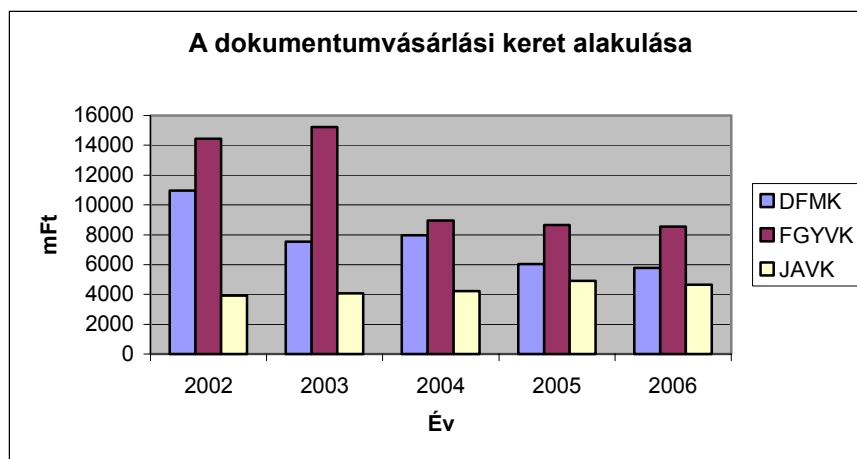
ÉV	Kölcsönzések éves száma			Szolgálandó közönség éves száma			Mutató		
	DFMK	FGYVK	JAVK	DFMK	FGYVK	JAVK	DFMK	FGYVK	JAVK
2002	76984	38749	22875	62079	21944	62079	1,24	1,77	0,37
2003	58917	42217	13102	62158	21803	62158	0,95	1,94	0,21
2004	53625	38813	24011	62148	21739	62148	0,86	1,79	0,39
2005	48878	36716	22621	61814	21069	61814	0,79	1,74	0,37
2006	37899	35566	14327	60174	21418	60174	0,63	1,66	0,24
Összesen	276 303	192 061	96 936	308373	107 973	308373	0,9	1,78	0,31

A diagramból leolvasható az is, hogy a kölcsönzés népszerűsége eltérő arányban ugyan, de mindhárom könyvtárban csökkenő tendenciát mutat. Ez egyrészt mutatja a könyvtárhasználati szokások változását, másrészt a dokumentumkínálat helyzete is nagymértékben hozzájárul a kölcsönzési produktivitás visszaeséséhez. Érdeemes megvizsgálni a dokumentumvásárlási keret alakulását a vizsgált periódusban. Látható, hogy jelentősen visszaesett a dokumentumvásárlás a Fejér György Városi Könyvtárnál és a Deák Ferenc Megyei Könyvtárnál. A József Attila Könyvtár esetében nem beszélhetünk visszaesésről, inkább némi emelkedés mutatkozik. Itt nem is figyelhető meg olyan nagymértékű visszaesés a kölcsönzésekben.

A legnagyobb csökkenést a kölcsönzés népszerűségében a Deák Ferenc Megyei Könyvtárnál tapasztaljuk, annak ellenére, hogy 2006-ban emelkedett a dokumentum beszerzési kerete. Azonban ha jobban megvizsgáljuk e keret összetételét, kiderül, hogy ebből jelentős összeg pályázati forrásból adódott, amit a könyvtár nem saját állományának bővítésére fordíthatott (Nagy Könyv-pályázat, kistelepülések könyvtári ellátása). Ha ezt az összeget (2,5 mFt) levonjuk, látható a különbség, az egyre csökkenő rendelkezésre álló pénzeszköz.

A dokumentumok számának csökkenése a nem megfelelő kínálat, az pedig a kölcsönzési kedv visszaszorulásához vezethet. Természetesen nem szabad figyelmen kívül hagyni az olvasási kedv, és az ezzel együtt járó olvasási szokások megváltozását sem.

A mutató figyelmen kívül hagyja a könyvtárakra egyre inkább jellemző távhasználatot, ami jellemzően mutatja a könyvtárhasználati szokások megváltozását.

III. A személyes használat népszerűsége

A mutató célja, hogy a személyes használatot viszonyítsa a szolgáltató közönség létszámához. A mutató meghatározásával megtudhatjuk, hogy a vizsgált városokban mennyi a könyvtárakat személyesen használók aránya.

A mutatót a könyvtárak egészére alkalmaztuk. A mutató kiszámításához az MSZ ISO 11620:2000 szabvány B2.1.3. pontja, és az e szabvány alapján készült Teljesítménymutatók a magyar könyvtári rendszerben c. ajánlás 3. pontja útmutatásait használtuk.

Alkalmazott módszer: A/B

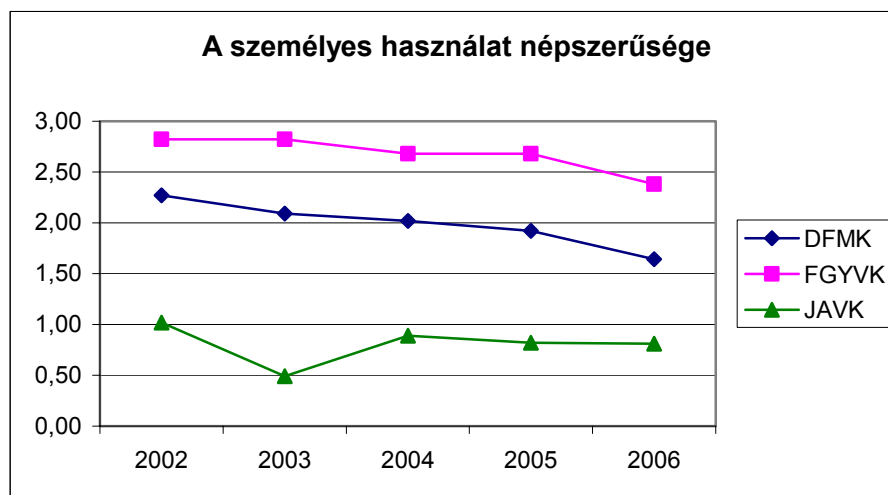
Ahol „A” a személyes használatok éves száma, és „B” a szolgáltató közönség létszáma.

Az alábbi táblázat adatai az elmúlt 5 év (2002-2006) statisztikai adatszolgáltatása alapján készültek.

ÉV	Személyes használatok éves száma			Szolgáltató közönség létszáma			Mutató		
	DFMK	FGYVK	JAVK	DFMK	FGYVK	JAVK	DFMK	FGYVK	JAVK
2002	140 916	61 807	63 440	62079	21944	62079	2,27	2,82	1,02
2003	129 775	61 500	30 717	62158	21803	62158	2,09	2,82	0,49
2004	125 587	58 286	55 291	62148	21739	62148	2,02	2,68	0,89
2005	118 560	56 541	50 793	61814	21069	61814	1,92	2,68	0,82
2006	98 510	51 037	48 697	60174	21418	60174	1,64	2,38	0,81
összesen:	613 348	289 171	248 938	308 373	107 973	308 373	1,99	2,68	0,81

A kapott mutatók értékének vizsgálatokor megállapíthatjuk, hogy a 3 könyvtár közül a keszthelyi Fejér György Városi Könyvtárban a legmagasabb a mutató értéke

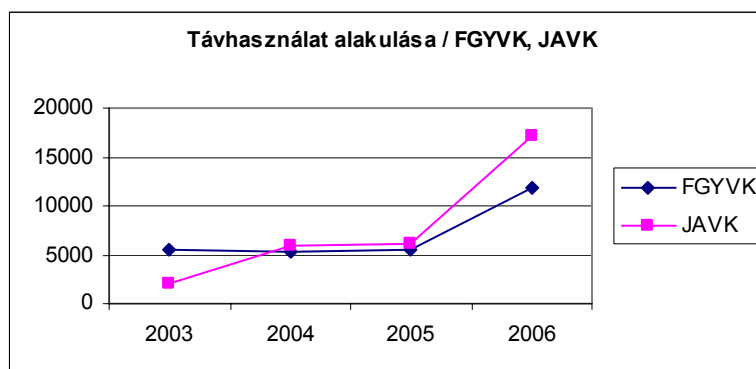
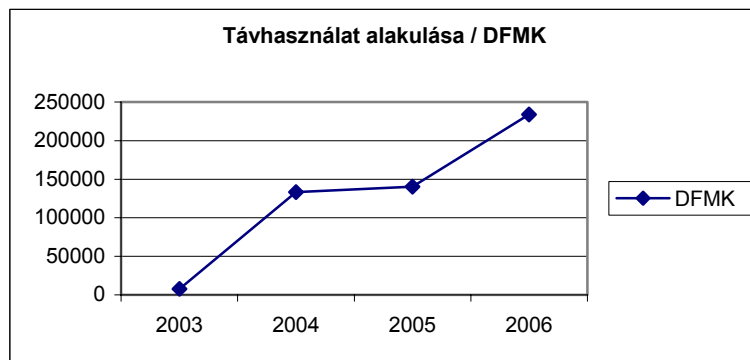
(2,68) ezt a Deák Ferenc Megyei Könyvtár követi (1,99), a legalacsonyabb a mutatója a József Attila Városi Könyvtárnak (0,81).

A grafikon nagyon szemléletesen mutatja az évenkénti személyes használat alakulását a vizsgált három helyszínen. A 2003-tól induló csökkenő tendencia egyre intenzívebben jelentkezik a Deák Ferenc Megyei Könyvtárnál és a Fejér György Városi Könyvtárnál. A József Attila Városi Könyvtár esetében 2003-ban mutatkozik nagyobb fokú visszaesés, de ez a könyvtár fél éves zárva tartására vezethető vissza. Az ezt követő években azonban itt nem csökken olyan nagymértékben a személyes használat mint a másik két könyvtárnál. Az ok itt a könyvtárhasználati szokásokban keresendő, mivel a könyvtár művelődési házzal egy épületben található, és a látogatók nagyobb számban veszik igénybe, elsősorban a helybenhasználatot, a folyóiratolvasót. A felújítás során beszerelt légkondicionáló berendezés és a felújított könyvtári terek növelték a könyvtár használatát. A mutató itt sem veszi figyelembe a folyamatosan növekvő távhasználatot. Érdeemes azonban e használat alakulását is megnézni. A statisztikai adatszolgáltatás 2003 óta kéri ezt az adatot, így csak az elmúlt 4 évet tudjuk vizsgálni.

ÉV	Távhasználatok éves száma		
	DFMK	FGYVK	JAVK
2003	7850	5544	1997
2004	13390	5286	5857
2005	140310	5474	6046
2006	233823	11736	17066

Szembetűnő, hogy mindhárom könyvtárnál egyre markánsabban jelentkezik a távhasználat, amit nem szabad figyelmen kívül hagyni, mert jelzi a könyvtárhasználat átstrukturálódását, és részben választ ad a személyes használatok számának csökkenésére.

IV. A személyes használat költsége

A mutató segítségével megállapíthatjuk, hogy a könyvtár szolgáltatásainak költsége hogyan viszonyul a könyvtárlátogatásokhoz. Hasonló szerepkörű, küldetésű könyvtárakat hasonlít össze a költségek azonos számítása alapján.

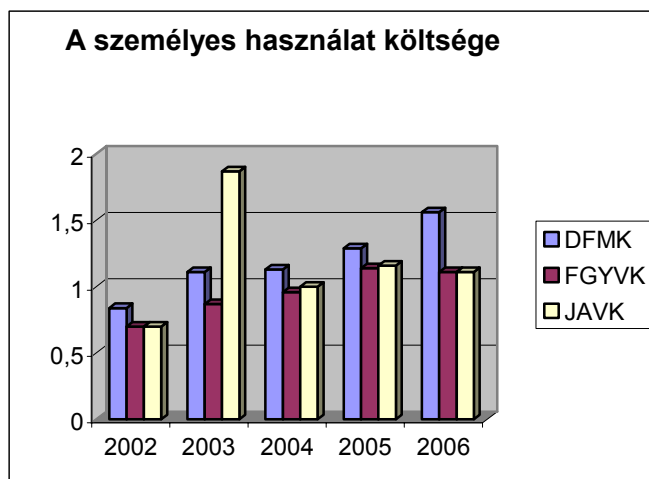
A mutató kiszámításához az MSZ ISO 11620:2000 szabvány B2.1.4. pontja, és az e szabvány alapján készült Teljesítménymutatók a magyar könyvtári rendszerben c. ajánlás 4. pontja útmutatásait használtuk.

Alkalmazott módszer: A/B, ahol „A” az éves költség, „B” a személyes használatok éves száma.

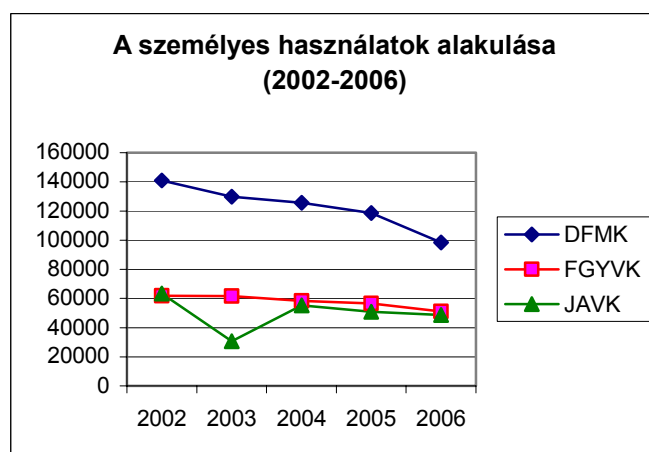
Az alábbi táblázat az elmúlt 5 év (2002-2006) statisztikai adatait és az ezekből kiszámított mutatókat tartalmazza.

ÉV	Éves költség			A személyes használatok éves száma			Mutató		
	DFMK	FGYVK	JAVK	DFMK	FGYVK	JAVK	DFMK	FGYVK	JAVK
2002	118 143	43 301	44 371	140 916	61 807	63 440	0,84	0,70	0,70
2003	144 135	53 574	57 498	129 775	61 500	30 717	1,11	0,87	1,87
2004	141 916	56 156	55 563	125 587	58 286	55 291	1,13	0,96	1,00
2005	152 873	64 519	59 317	118 560	56 541	50 793	1,29	1,14	1,16
2006	153 867	56 537	54 207	98 510	51 037	48 697	1,56	1,11	1,11
összesen	710 934	274 087	270 956	613 348	289 171	248 938	1,16	0,95	1,11

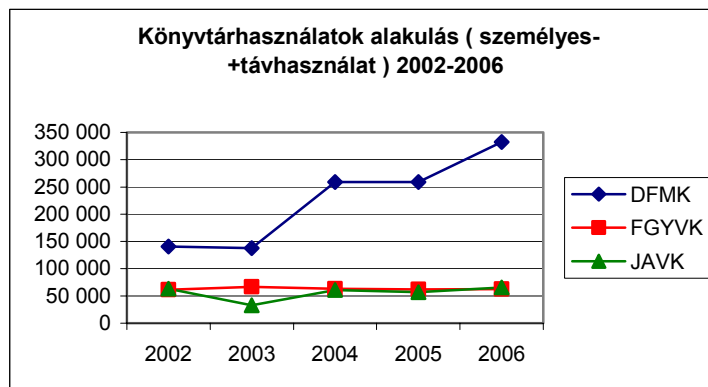
A kapott mutatók felhasználásával készült grafikonról az olvasható le, hogy a Deák Ferenc Megyei Könyvtárban a legmagasabb a személyes használat költsége, s ez a tendencia folyamatosan nő. A Fejér György Városi Könyvtárnál 2005-ig emelkedő tendenciát látunk, majd egy kicsi csökkenés tapasztalható, ami összefüggésben van azzal, hogy ekkor nőtt a könyvtárba beiratkozottak száma, s ugyanakkor csökkent az éves költség. A József Attila Könyvtár esetében kiugróan a 2003-as év szerepel, de erre magyarázattal szolgál a fél éves zárva tartás, mikor kevesen használták a könyvtárat.

A személyes használat költségének alakulását jobban megérthetjük, ha megvizsgáljuk a személyes használatok alakulását és azt viszonyítjuk a könyvtárak összes használatához.

Egy egymásnak látszólag ellentmondó tendenciát láthatunk, egyrészt csökken a személyes használat, másrészt intenzíven növekszik a könyvtárakat távolról használók száma (internet, e-mail, telefon). Ezt a tényt nem szabad figyelmen kívül hagyni, mert a távhasználatoknak is van – mégpedig igen jelentős – költsége, amely a könyvtárakat terheli.

V. Használókra vetített költség

A mutató célja, az éves költség összevetése a személyes használók éves számával. A kapott mutató arra használható, hogy meghatározzuk az egy használóra jutó költséget, értékeljük az adott könyvtár költséghatékonyságát a különböző időszakokban, illetve összehasonlítsuk azonos küldetésű könyvtárakkal azonos költségszámítás mellett.

A mutató kiszámításához az MSZ ISO 11620:2000 szabvány B2.1.2. pontja, és az e szabvány alapján készült Teljesítménymutatók a magyar könyvtári rendszerben c. ajánlás 2. pontja útmutatásait használtuk.

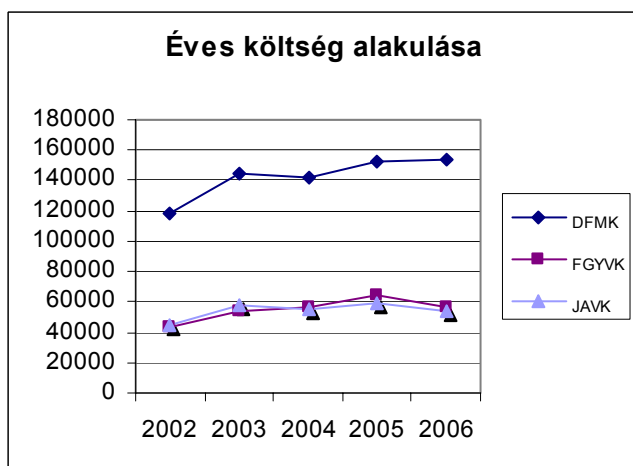
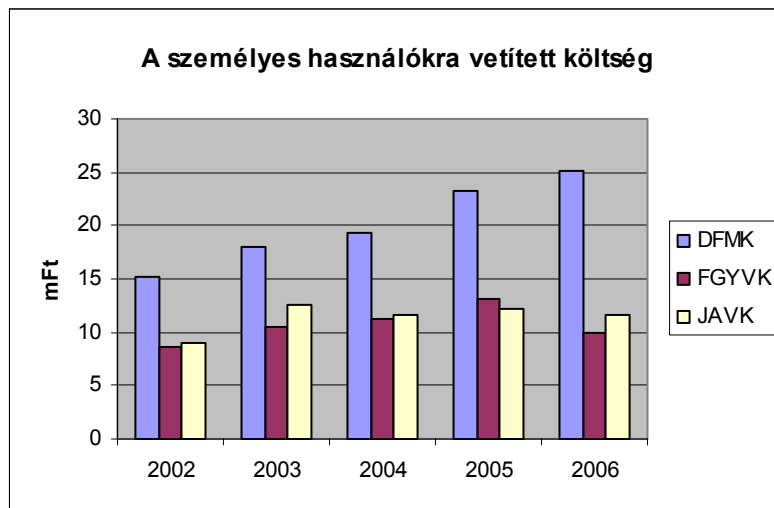
Alkalmazott módszer: A/B , ahol „A” az éves költség, „B” a használók éves száma.

Az alábbi táblázat az elmúlt 5 év (2002-2006) statisztikai adatait és az abból kiszámított mutatókat tartalmazza.

ÉV	Éves költség			Személyes használók			Mutató		
				éves száma					
	DFMK	FGYVK	JAVK	DFMK	FGYVK	JAVK	DFMK	FGYVK	JAVK
2002	118 143	43 301	44 371	7 772	5 029	4 969	15,20	8,61	8,93
2003	144 135	53 574	57 498	8 032	5 078	4 585	17,95	10,55	12,54
2004	141 916	56 156	55 563	7 323	4 983	4 799	19,38	11,27	11,58
2005	152 873	64 519	59 317	6 562	4 902	4 878	23,30	13,16	12,16
2006	153 867	56 537	54 207	6 104	5733	4 674	25,21	9,86	11,60
összesen	710 934	274 087	270 956	35 793	25 725	23 905	19,86	10,65	11,33

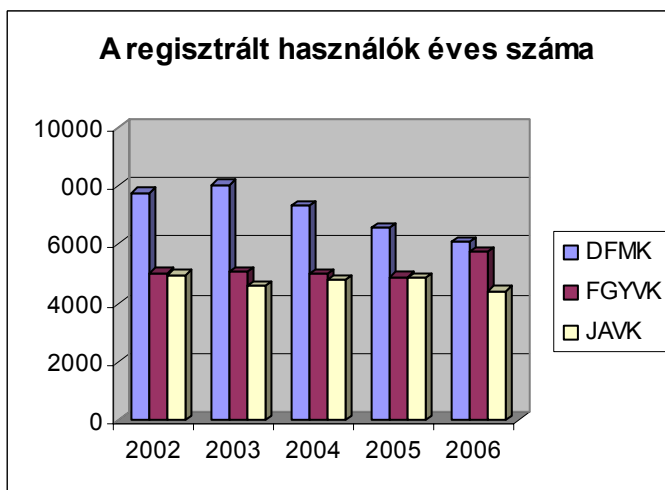
A kapott értékeket több tényező is befolyásolja. Az adatokat a könyvtárak éves statisztikai adatai alapján adtuk meg, így az éves költség tartalmazza a teljes fenntartói finanszírozást és a könyvtárak éves pályázaton nyert támogatásait is. Eltérések adódhatnak az egyes könyvelési módszerekben is. A vizsgált három könyvtár közül kettő városi könyvtár míg a Deák Ferenc Megyei Könyvtár megyei feladatokat lát el.

A legmagasabb értéket a Deák Ferenc Megyei Könyvtárnál tapasztalhatjuk, s ez az érték folyamatos emelkedést mutat. A két városi könyvtár mutatója változó, kisebb ingadozásokat mutat.

Érdeemes megvizsgálni a könyvtárak költségvetéseinek alakulását is. A Deák Ferenc Megyei Könyvtár költségvetése mutat ugyan némi emelkedést, de ez sem éri el az infláció mértékét. A két városi könyvtárnál a költségvetés csökkenő tendenciát mutat. Ugyanakkor figyelembe kell venni azt a tény is, hogy a városi könyvtárak esetében a könyvtárhasználók száma nem csökken jelentősen, sőt Keszthelyen még emelkedést is mutat.

A mutató figyelmen kívül hagyja az egyre emelkedő távhasználatot is. A távhasználatok különösen a Deák Ferenc Megyei Könyvtárban jelentősek, hiszen a könyvtár honlapján számos népszerű adatbázis található. Ezt támasztják alá a statisztikai adatok is, amelyek jelentős emelkedést mutatnak.

Az alábbi mutatók kiszámításakor a mintavételi hónapok méréseit használtuk fel, amit mindhárom könyvtárban azonos időben határoztunk meg. A mintavétellel következtethetünk a könyvtárak éves könyvtárhasználati szokásaira, de valójában az adott időszak tényleges használatait határozza meg.

VI. A helyben használat intenzitása

A mutató célja, hogy a helyben használt dokumentumok számát viszonyítsa a helyben használatok számával. Meghatározza, hogy egy személyes használatra mennyi helyben használt dokumentum jut.

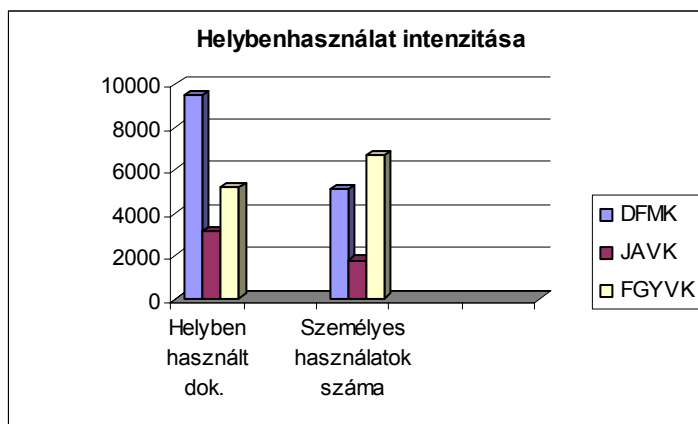
A mutató kiszámításához az MSZ ISO 11620:2000 szabvány B2.2.5 pontja, és az e szabvány alapján készült Teljesítménymutatók a magyar könyvtári rendszerben c. ajánlás 6. pontja útmutatásait használtuk.

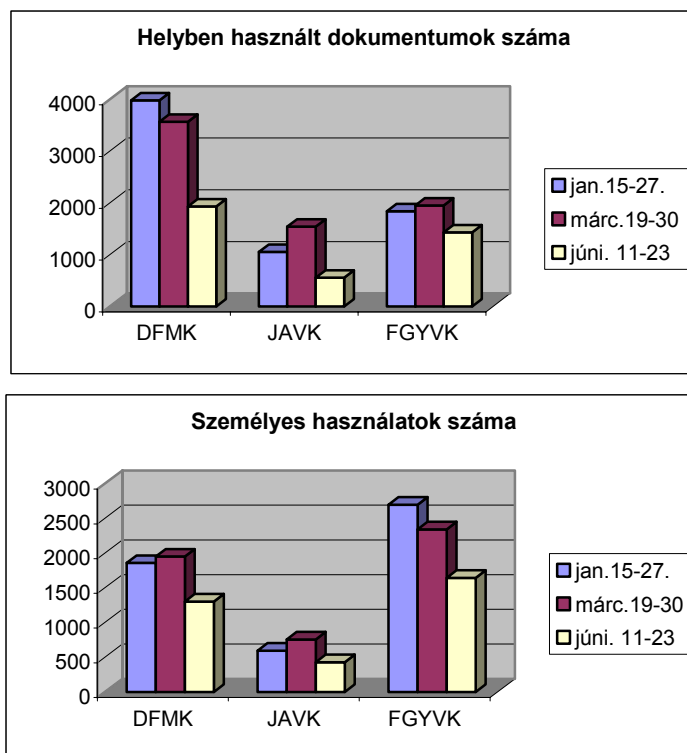
Alkalmazott módszer: A/B, ahol „A” a helyben használt dokumentumok száma, „B” a személyes használatok száma.

A méréseket az év három hónapjában, januárban, márciusban és júniusban két – két hétig végeztük a könyvtárakban. A mérés eredményeként kapott mutatókat az alábbi táblázat tartalmazza:

Mérési idő	Helyben használt dok. száma			Személyes használatok száma			Mutató		
	DFMK	JAVK	FGYVK	DFMK	JAVK	FGYVK	DFMK	JAVK	FGYVK
jan.15-27.	3976	1052	1834	1856	594	2695	2,14	1,77	0,68
márc.19-30	3564	1541	1949	1949	755	2342	1,82	2,04	0,83
júni. 11-23	1929	556	1428	1301	427	1642	1,48	1,3	0,86
összesen	9469	3149	5211	5106	1776	6679	1,81	1,7	0,7

A helyben használt dokumentumok számánál a nyomtatott dokumentumokat vettük figyelembe; könyveket, folyóiratokat, a szabadpolcra levett, de ki nem kölcsönzött dokumentumokat. Az adatok a gyermek és felnőtt részlegek közös adatait tartalmazzák.

A fenti grafikonok mutatják a helyben használt dokumentumok és a személyes használat alakulását a vizsgált időszakokban. A legkiegyensúlyozottabb a Fejér György Városi Könyvtár, itt a nyári hónapban sem esik vissza egyik vizsgált adat sem. A Deák Ferenc Megyei Könyvtár esetében a január a leginkább hangsúlyos időszak, ami a vizsgaidőzakkal magyarázható.

Célszerű lenne egy következő vizsgálat alkalmával a különböző területeken is megvizsgálni a helyben használat intenzitását, hogy mely területek a legnépszerűbbek, leginkább látogatottak. Összességében megállapítható, hogy a folyóirat-olvasó mindenhol nagyon népszerű, de az olvasóterem használata is jónak mondható.

VII. A könyvtárközi kölcsönzés hatékonysága

A mutató célja, hogy meghatározza a könyvtárközi kölcsönzés hatékonyságát egy adott könyvtárban, illetve összehasonlítsa hasonló könyvtárak e tevékenységét. Meghatározza azon dokumentumok arányát, amelyeket a használói igényekhez igazított időn belül könyvtárközi kölcsönzéssel szereztek be a használók számára.

A mutató kiszámításához az MSZ ISO 11620:2000 szabvány B2.5.1 pontját, és az e szabvány alapján készült Teljesítménymutatók a magyar könyvtári rendszerben c. ajánlás 15. pontja útmutatásait használtuk.

Alkalmazott módszer $A/B \cdot 100$, ahol „A” a mérési időszakban megkapott dokumentumok száma, „B” a mintavételi időszakban kért dokumentumok száma

Mérési idő	Megkapott dokumentumok száma			Kért dokumentumok száma			Mutató		
	DFMK	JAVK	FGYVK	DFMK	JAVK	FGYVK	DFMK	JAVK	FGYVK
február	61	10	30	65	14	46	93	71	65
május	34	6	10	37	8	13	91	75	76
összesen	95	16	40	102	22	59	92	73	70

A mintavételi időszak 1-1 hónap könyvtárközi forgalmát vizsgálta a három könyvtárban. A vizsgálat során nem tettünk különbséget abban, hogy a keresett művet a könyvtár beiratkozott olvasója kérte-e, vagy más könyvtár. Ennek oka, hogy a három könyvtár közül egyedül a Deák Ferenc Megyei Könyvtár ODR tagkönyvtár, így ide több kérés érkezik más könyvtáraktól is, míg a másik két könyvtár saját olvasói kéréseit továbbítja.

A mutató értékelésénél figyelembe kell venni, hogy az optimális érték 100 felé tart, és a vizsgált könyvtárak mindegyikének 70% feletti a mutatója. A vizsgálat során megállapítást nyert, hogy a könyvtárakban -néhány kivételtől eltekintve- a kérés beérkezésének napján továbbítják is azt, és a küldő könyvtárak a lehető legrövidebb időn belül teljesítik. A gyorsaságban nagyon fontos szempont, hogy a kéréseket e-mailben továbbítják, és sok esetben elektronikus úton jön a kért dokumentum. Ugyanakkor nem szabad figyelmen kívül hagyni azt a tényt sem, hogy a megemelkedett postaköltség átterhelése következtében drasztikusan csökkent a szolgáltatást igénybevevők száma.

VIII. Tárgyi eszközök kihasználtsága

A mutató célja, hogy meghatározza, hogy egy adott könyvtár tárgyi eszközei mennyire kihasználtak. A mutató meghatározza azt is, hogy a vizsgálat idején meglévő tárgyi eszközökből mennyi a használatban lévők aránya. A mutató kiszámításához az MSZ ISO 11620:2000 szabvány B29.2 pontja, és az e szabvány alapján készült Teljesítménymutatók a magyar könyvtári rendszerben c. ajánlás 17. pontja útmutatásait használtuk.

A mutatót eszköz-fajtánként kell vizsgálni, két alkalmazható módszerrel:

I. $A/B \cdot 100$, ahol „A” a vizsgálat idején használatban lévő tárgyi eszközök száma, „B” az eszközfajta teljes száma

Amennyiben az eszközfajtából csak egyel rendelkezik a könyvtár, az alkalmazott módszer:

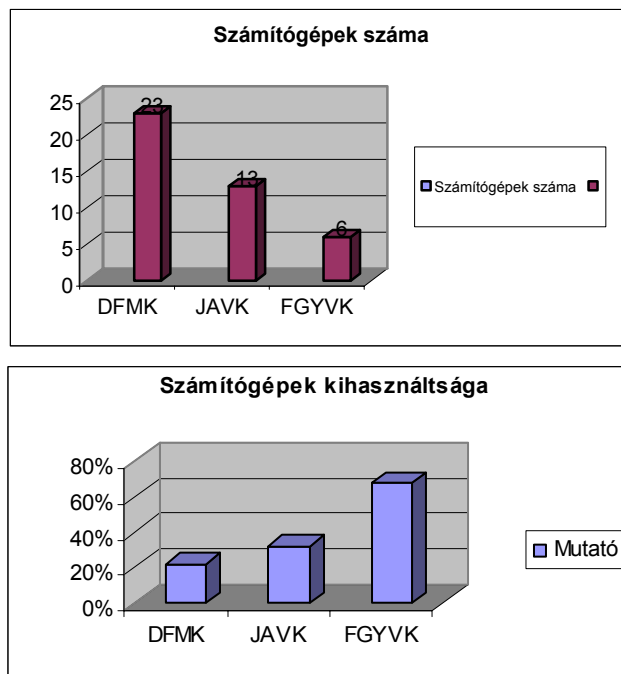
II. $A/B \cdot 100$, ahol „A” a foglalt mérési eredmények száma, „B” az összes vizsgálati alkalom száma.

A vizsgálat ideje: 2007. február 5-február 17.

2007. május 14- május 26.

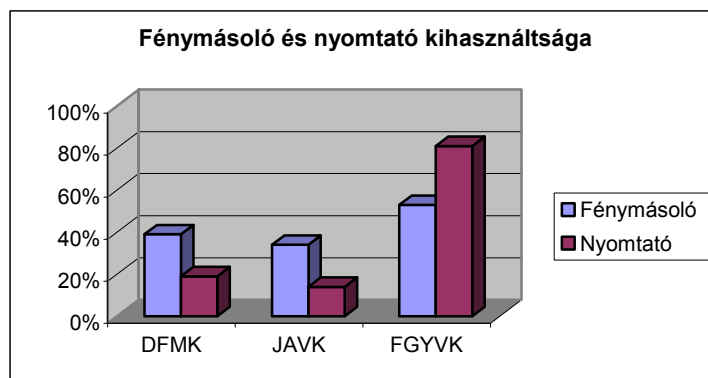
A vizsgált tárgyi eszközök közül csak azok használatát mértük, amelyek mindhárom könyvtárban megtalálhatóak. Ezek: számítógépek, fénymásoló, nyomtató. Számítógépből természetesen több is rendelkezésre áll a könyvtárakban, míg fénymásolóból és nyomtatóból mindhárom helyszínen csupán egy áll a használók rendelkezésére.

A számítógépek kihasználtsága nagyon érdekes képet mutat, amit nagyon jól mutat az alábbi két diagram.

A felhasználók rendelkezésére álló számítógépek száma a legmagasabb a Deák Ferenc Megyei Könyvtárban (23 db) ugyanakkor itt a legkisebb a százalékos kihasználtságuk is (22%). A József Attila Városi Könyvtárban a számítógépek száma már kevesebb, (16 db) de a kihasználtságuk már növekszik (32%). A Fejér György Városi könyvtárban a legkevesebb a használatban lévő számítógépek száma, (8 db) de kihasználtságuk itt a legmagasabb (67,5).

Mindhárom könyvtár esetében megfigyelhető volt, hogy az internetet használták legnagyobb arányban, és kevésbé az olvasói OPAC-okat. Ez részben azért van, mert a könyvtárak katalógusait interneten keresztül is megnézhetik, illetve az OPAC helyi használatához legtöbbször a könyvtáros segítségét is igénybe veszik a felhasználók.

A fénymásolók kihasználtságának vizsgálatakor megállapítható, hogy Zalaegerszegen a két könyvtár együttesen produkálja azt a mutatót, amit a keszthelyi

könyvtár egymaga. Ennek oka abban keresendő, hogy mindhárom könyvtár csak saját dokumentumából vállal fénymásolást, így a könyvtári dokumentumokból történő másolást a Fejér György Városi Könyvtárnak egyedül kell megoldania, míg Zalaegerszegen ez megoszlik. Mindkét városban léteznek ugyan egyéb fénymásoló helyek is, de a csak könyvtárakban meglévő dokumentumokat ott nem lehet lemásolni. Ezt a helyzeti előnyt jól használják ki a vizsgált könyvtárak.

IX. Az ülőhelyek kihasználtsága

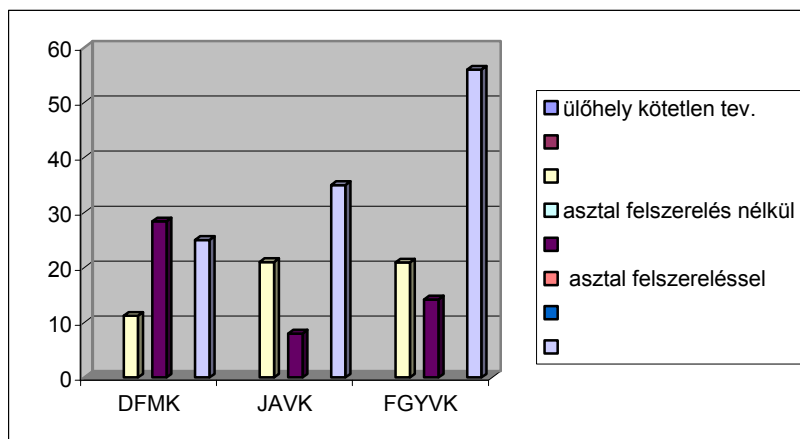
A mérés célja, a könyvtári ülőhelyek kihasználtságának mérése. A mutató meghatározza, hogy a vizsgálat idején mennyi a foglalt ülőhelyek aránya. A mutató kiszámításához az MSZ ISO 11620:2000 szabvány B2.9.3 pontja, és az e szabvány alapján készült Teljesítménymutatók a magyar könyvtári rendszerben c. ajánlás 18. pontja útmutatásait használtuk.

Alkalmazott módszer $A/B \cdot 100$, ahol „A” a vizsgálat idején az elfoglalt ülőhelyek száma, „B” az összes ülőhely száma.

A vizsgálat időpontja megegyezik a tárgyi eszközök vizsgálatának időpontjával. A mintavételkor három ülőhelytípust vettünk figyelembe:

- Ülőhely asztalnál vagy munkaállomásnál tárgyi eszköz használatához;
- Ülőhely asztalnál vagy munkaállomásnál tárgyi eszköz nélkül;
- Ülőhely kötetlen tevékenységhez.

Az alábbi diagram mutatja az ülőhelyek százalékos arányait az egyes könyvtárakban.

	ülőhely kötetlen tevékenységhez.	asztal felszerelés nélkül	asztal felszereléssel
DFMK	11%	28%	25%
JAVK	21%	8%	35%
FGYVK	20%	14%	56%

Az adatokat vizsgálva megállapítható, hogy míg a Deák Ferenc Megyei Könyvtárban a legmagasabb százalékban az asztalokat felszerelés nélkül használták, (olvasóterem) addig a másik két könyvtárban az asztalokat felszereléssel (számítógép)

használták. A kötetlen tevékenységhez használt ülőhelyek esetében a kapott mutató viszonylag alacsony a vizsgált időszakban, ennek egyik lehetséges oka, hogy ebben az időpontban egyik könyvtárban sem volt rendezvény. Az ülőhelyekkel kapcsolatos képet tovább árnyalná, ha a vizsgálatot kiterjesztenénk külön a gyermek és külön a felnőtt részlegekre.

Összegzés: A vizsgált statisztikai adatok alapján meghatározott teljesítménymutatók ismeretében következtetéseket tudunk levonni a három könyvtár működésének jellemzőiről. Megállapítható, hogy az itt leírt irányok megegyeznek az országos trendekkel. A beiratkozott olvasók száma könyvtáranként változó tendenciát mutat, s ott, ahol csökkenés állapítható meg, további vizsgálatokat kell végezni az okok felderítésére. A kölcsönzés és ezzel együtt a személyes használat mindenhol csökkenő tendenciát mutat. Egyre növekszik ugyanakkor a könyvtárak távolról történő használata, amely a könyvtárosoktól és a könyvtáraktól új munkamódszerek, új szolgáltatások kialakítását kívánja meg. A mintavételi időszakokban végzett mérések esetében tendenciákat nem, vagy csak kis mértékben állapíthatunk meg, hiszen ezek a mérések egy adott időpontra vonatkoztathatóak csupán. Ahhoz, hogy a kapott adatokból további következtetéseket tudjunk levonni, a mérések ismétlésére, és azok összehasonlítására lesz szükség.

Szükségesnek látszik továbbá a teljesítménymutatók folyamatos figyelése és értékelése mellett egy átfogó, a használókat megszólító felmérés elvégzése, hogy még árnyaltabb képet kaphassunk a felmerülő igényekről, és az elégedettség mértékéről.

Tóth Judit

Mozgókönyvtári szolgáltató hely Nemesszentandrás

A DEÁK FERENC MEGYEI KÖNYVTÁR MOZGÓKÖNYVTÁRI SZOLGÁLTATÁSAI 2007-BEN

A községi önkormányzatokkal, illetve a Zalaegerszeg és Térsége Többcélú Társulással és a ZalAKAR Térségi Innovációs Társulással kötött megállapodás alapján a Deák Ferenc Megyei Könyvtár a nyilvános könyvtárat nem működtető községekben biztosította a mozgókönyvtári ellátást 2007-ben: a zalaegerszegi kistérség 16 településén, Alsónemesapátiban, Nemesapátiban, Nemesszentandrason, Nemeshetésen, Nemesrádón, Zalaigricén, Gyűrűsön, Kemendolláron, Vöcköndön, Zalaistvádon, Pölöskén, Szentpéterúron, Alibánfán, Petőhenyén, Zalaszentmihályon, Csödén; valamint a zalaszentgróti kistérség 6 településén, Almásházán, Batykon, Dötkön, Pakodon, Zalabéren, Zalavégen. A zalaegerszegi kistérség területén nyilvános könyvtárként működő községi könyvtárak számára (Búcsúszentlászló, Kisbucsa, Nemessándorháza, Pacsa, Pókaszeptek, Pusztaszentlászló, Söjtör) szakmai módszertani segítséget nyújtottunk.

A mozgókönyvtári szolgáltatások finanszírozása a Magyar Köztársaság 2007. évi költségvetéséről szóló 2006. évi CXXVII. Trv. 8. sz. mellékletében meghatározott 1 300 000 Ft mozgókönyvtári normatív támogatásból valósult meg. Batyk község áprilistól csatlakozott a mozgókönyvtári ellátáshoz, így e településre csak időarányosan tudta a kistérségi társulás a normatívát lehívni. A Többcélú Társulások a megállapodás alapján a meghatározott összegek 50 %-át, az ellátandó települések arányában adták át a Deák Ferenc Megyei Könyvtárnak. Az átadott összeg 40%-át működési és felhalmozási kiadásokra (személyi és dologi költségek), rendezvények szervezésére, 60%-át állománygyarapításra használtuk fel.

Dokumentum- és információszolgáltatás

A dokumentumokat letéti ellátás formájában biztosítottuk a mozgókönyvtári szolgáltatást megrendelő 22 községi szolgáltató hely számára. Célunk, hogy a kedvezményes és szakszerű dokumentumvásárlás útján olcsóbbá és gazdagabbá váljon az állománygyarapítás, és a friss, aktuális, helyi igényeknek megfelelő dokumentumok hozzáférhetőek legyenek a kistérségeken.

Természetesen a szolgáltató helyek számára intézményünk a teljes állományából szolgáltatotta a szükséges dokumentumokat (könyvtárközi kölcsönzés útján 1 hónapos határidőre eredetiben, vagy másolat formájában). Ezt az ellátási formát akkor kínáltuk fel, ha a községi szolgáltató hely olvasója által kért dokumentum már nem volt beszerezhető, vagy sürgősen szüksége volt rá a használónak.

	Könyv	Térkép	CD	DVD	CD-ROM	Összesen
ZALAEGERSZEGI KISTÉRSÉG	3138	1	130	477	1	3747
ZALASZENTGRÓTI KISTÉRSÉG	1083	1	48	206	3	1341
Összesen	4221	2	178	683	4	5088

MŰHELY

2007-ben dokumentum-beszerzésre a mozgókönyvtári normatívából a két kistérségben összesen 8 482 500 Ft állt rendelkezésre. Ebből a keretösszezből összesen 5088 db dokumentumot vásároltunk.

Ezen kívül 39 féle folyóiratot fizettünk elő 2007. májusától 197 példányban. Településenként átlagosan 9 féle képes hetilap illetve havi, vagy negyedéves színes magazin volt hozzáférhető. Az egyes településeken megtalálható folyóiratokat honlapunkon közzétettük. Az időszaki kiadványok nyilvántartására kardexlapot biztosítottunk, amelyen a szolgáltató hely könyvtárosa érkezteti a megérkező lapszámokat.

A szolgáltató helyek az önkormányzatokkal kötött szerződésnek megfelelően az év folyamán 6 alkalommal kaptak új könyveket. A letétbe adott dokumentumok kisebb hányada tartós letét, a többi cseréletét formájában került a községekbe. A dokumentumok egységes nyilvántartásba kerültek: a TEXTLIB integrált rendszerben rögzített dokumentumok az online katalógusban az interneten keresztül bárhol visszakereshetők: <http://katalogus.dfmk.hu:8080/>. Itt információkat találunk arról, hogy egy adott községi szolgáltató helyen milyen dokumentumok találhatóak, illetve, hogy egy adott dokumentum hol van letétben (a rendszer továbbfejlesztését a 2008. évre tervezzük). A letétbe kapott könyvek cseréje az egyes települések között csak 2008-ban kezdődik el, CD-t, CD-ROM-ot, DVD-t már 2007-ben cseréltünk a települések között (ezeket a dokumentumokat átvételi elismervény ellenében 1 hónapos határidőre szállítottuk a településekre).

Mozgókönyvtári szolgáltatóhelyek forgalmi adatai

TELEPÜLÉS		Lakosság száma	Aktív használók		Személyes használatok		Kölcsönzött dokumentumok		Helyben használt dokumentumok	
			2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007
Zalaegerszegi Kistérség	Alibánfa	444	16	17	91	128	240	291	0	125
	Alsónemesapáti	761	13	49	201	652	475	563	34	783
	Csöde	87	32	21	331	351	672	724	0	687
	Gyűrűs	106	0	16	0	520	0	105	0	62
	Kemendollár	531	40	50	214	772	213	193	58	331
	Nemesapáti	533	80	105	561	1143	2363	4243	399	1514
	Nemeshetés	312	15	21	46	68	224	199	0	122
	Nemesrádó	322	22	26	179	177	380	390	16	65
	Nemesszentandrás	287	11	10	62	83	124	218	124	160
	Pethőhenye	440	0	20	0	560	0	347	0	190
	Pölöske	920	120	93	1018	1018	810	1375	923	520
	Szentpéterúr	1068	75	83	116	941	231	687	66	148
	Vöckönd	82	22	20	1321	343	52	129	33	64
	Zalaigrice	123	0	20	0	145	0	56	0	189
	Zalaistvánd	376	0	28	0	185	0	105	0	120
Zalaszenthály	1077	78	81	215	351	615	397	0	195	
ZALAKAR	Almásháza	62	0	20	0	162	0	156	0	213
	Batyk	435	0	40	0	312	0	243	0	83
	Dötk	30	0	5	0	93	0	62	0	71
	Pakod	987	87	84	561	1410	554	1613	188	419
	Zalabér	715	85	132	1164	1461	1604	2439	490	1099
	Zalavég	432	0	38	0	254	0	218	0	190
Összesen		10130	696	979	6080	11129	8557	14753	2331	7350
%			141%		183%		172%		315%	

Intézményünk honlapján hozzáférhetővé tettük a mozgókönyvtári ellátás weboldalát, ahol ellátással kapcsolatos információk (többek között a növekvő dokumentumkiadást) érhetők el: <http://www.dfmk.hu/hmozgokonyvtar.html>.

Örömmel szolgál, hogy a növekvő kínálat a forgalmi adatok emelkedését eredményezte az egyes szolgáltató helyeken. 8 településen 2006-ban nem is volt könyvtári szolgáltatás; ahol működött könyvtár korábban is, ott a személyes használatok száma, a kölcsönzött és különösen a helyben használt dokumentumok számának emelkedése jellemző. A visszajelzések alapján az olvasók szívesen fogadták az új könyveket, AV dokumentumokat és a folyóiratokat egyaránt.

A könyvtári szolgáltató helyek hetente átlagosan 3 napon 7 órát voltak nyitva. A 22 könyvtár közül összesen csak 4 településen volt heti 1 napos nyitva tartás. Öt szolgáltató hely kivételével év végén mindenütt rendelkezésre állt a számítógép is a használók számára a könyvtárhelyiségben. Az internet bekötését is a legtöbb helyen megoldották. A felhasználók számára a 22 településen összesen közel 60 ezer db dokumentum állt rendelkezésre, ebből intézményünk 6151 db dokumentumot forgalmazott, a többi a könyvtári szolgáltató helyek korábbi saját állománya volt.

Egyéb szolgáltatások

Intézményünk a mozgókönyvtári szolgáltatásokat a fenntartó önkormányzatokkal és a kistérségi társulással együttműködve végezte. Az ellátás fontos feltétele továbbá a kapcsolattartó helyi munkatárs (kölcsönző könyvtáros) felkészültsége is, hiszen a mozgókönyvtári ellátást intézményünk úgy biztosítja a településeken, hogy az olvasóval közvetlenül nem találkozunk. A kölcsönzési feladatokat egy helyben megbízott személy látja el.

Ezért kiemelt feladatnak tekintettük, hogy a falvak könyvtári személyzete váljon alkalmassá feladatainak ellátásához. Ennek érdekében nagy gondot fordítottunk a szakmai továbbképzésükre. A helyszíni látogatások lehetőséget adnak arra, hogy a megyei könyvtár munkatársai szakmai tanácsokat adjanak a községi könyvtárosoknak. Rendszeres napi kapcsolatban vagyunk a községi könyvtárosokkal telefonon és e-mail-ben is.

Mindemellett július 9-én konzultációs napot szerveztünk, ahol a szolgáltató helyek könyvtárosai útmutatást kaptak munkájuk ellátásához (olvasói nyilvántartások elkészítése, statisztikai adatszolgáltatás, ODR szolgáltatások, LibInfo szolgáltatás, a DFMK adatbázisai stb). Meghívtuk továbbá a szolgáltató helyek könyvtárosait az október 15-én Zalaegerszegen a József Attila Könyvtárban a „Mozgókönyvtári ellátás szerepe a könyvtári szolgáltatások feltételeinek javításában” címmel rendezett szakmai napra, ahol szintén tovább bővíthették ismereteiket, megismerhették más kistérségek mozgókönyvtári szolgáltatásait.

Az intézményünkben szervezett internet használói tanfolyamokon ingyenesen vehettek részt a szolgáltató helyek könyvtárosai. 2007-ben Csöde és Szentpéterúr könyvtárosa járt a képzésre (a program 2008-ban folytatódik).

Minden könyvtári szolgáltató hely számára biztosítottuk a szükséges nyomtatványokat és a nyilvántartások vezetéséhez szükséges dokumentumokat. Minden szolgáltató hely számára vásároltunk egy mappát, amelyben a nyilvántartó lapokat és egyéb dokumentumokat tárolhatják.

Nagy hangsúlyt fektettünk a mozgókönyvtári feladatok megtervezésére, az egy-
esleges szabályzatok (könyvtárhasználati szabályzat, SZMSZ, gyűjtőkori szabályzat) el-
készítésére, valamint a szolgáltatás népszerűsítésére (szórólapok, plakátok).

Az év elején a könyvtári szolgáltató helyeken állapotfelmérést végeztünk, és a
helyi önkormányzatokkal közösen megterveztük, hogy milyen eszközökre, bútorzatra
van a legnagyobb szükségük. Ennek a forrása is a mozgókönyvtári normatív támogatás
volt. A Többcélú Társulások megbízásából a felhasználást 2008 elején ellenőrizzük
minden szolgáltató helyen.

Több szolgáltató helyen került sor selejtezésre, állományrendezésre. Kivontuk az
állományukból az elrongyolódott és elavult irodalmat, kialakítottuk a könyvtári raktári
rendet. Állományellenőrzést Zalaszentmihályon végeztünk a nyár folyamán a József
Attila Városi Könyvtárral közösen (korábban a községi szolgáltató hely a JAVK ellátó-
rendszeréhez tartozott).

Folyamatosan kerestük a pályázati lehetőségeket és erről értesítettük a többcélú
társulásokat, illetve a fenntartó önkormányzatokat is (pl. az *eMagyarország 2* pályázat).
Részt vettünk a Közkincs Kerekasztal projekt munkájában. A Zala-KAR Térségi Inno-
vációs Társulás megbízásából, a keszthelyi Fejér György Városi Könyvtárral kötött
együttműködési megállapodás alapján pályázatot nyújtottunk be az Oktatási és Kulturá-
lis Minisztérium Közkincs Programjára, kistérségi feladatot végző nyilvános könyvtá-
rak, könyvtári szolgáltató helyek szakmai-kulturális programjának támogatására, a pá-
lyázat azonban nem nyert. Ennek ellenére, a pályázat kidolgozott elemeit a későbbiek-
ben hasznosítani kívánjuk.

Kérdőívet állítottunk össze, amellyel 5 településen (Nemesrádó, Zalaigrice,
Zalaistvánd, Vöckönd, Alsónemesapáti) mértük az olvasói igényeket és a használói
szokásokat.¹ A méréseket 2008-ban a többi településen is folytatjuk.

A kistérség területén intézményünk 2007-ben gyermekeknek szóló rendezvé-
nyeket szervezett az Ünnepi Könyvhéten, az őszi könyvtári napokon, és Zalai Gyer-
mekkönyvhetek alkalmából. A programok összeállítása során együttműködtünk az isko-
lákkal is. Az Ünnepi Könyvhéten május 29-én Bosnyák Viktória Pölöskén és
Zalaszentivánon találkozott gyermekolvasóival. Június 5-én Pakodon, június 6-án
Nemesapátiban, október 10-én Söjtörön Kelemen Gyula Madarak tolláról címmel zenés
irodalmi műsorral lépett fel. A gyermekkönyvhét keretében november 20-án Dóka Péter
író Pókaszeptken, november 26-án Sohonyai Edit Pacsán, Jessie Blair (Ormos
Gyuláné) Alsónemesapátiban tartott író-olvasó találkozót. November 22-én Zalabérben
a Mesetár Bábszínház műsorát nézhették meg a gyerekek. Rosta Géza
Zalaszentmihályon Ágai Ágnes verseiből összeállított zenés műsorával szórakoztatta a
gyerekeket. Szentpéterúron és Batykon kézműves foglalkozást szerveztünk a karácsonyi
készülődés jegyében.

2008. januárjában a végzett munkáról elkészítettük a beszámolót a kistérségek
számára és megújítottuk a szerződéseket. Ettől az évtől további településeken végzünk
mozgókönyvtári szolgáltatást, 8 településünk az újonnan alakult pacsai kistérséghez
tartozik.

Sebestyénné Horváth Margit

¹ A kérdőíves vizsgálat megállapításairól a következő oldalakon számolunk be. (a szerk.)

MŰHELY

Pacsai tálalkozó Sohonyai Edittel

Kézműves foglalkozás Szentpéterúron

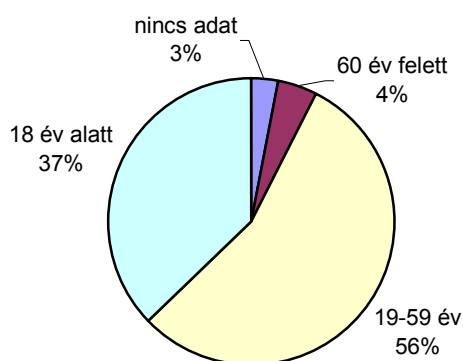
HASZNÁLÓI IGÉNYEK KÉRDŐÍVES VIZSGÁLATA A DEÁK FERENC MEGYEI KÖNYVTÁR SZOLGÁLTATÓ HELYEIN

A Deák Ferenc Megyei Könyvtár, mint kistérségi szolgáltató fontosnak tartja, hogy megismerje a mozgókönyvtári ellátást megrendelő községekben a szolgáltató közönség könyvtárhasználói szokásait és igényeit.

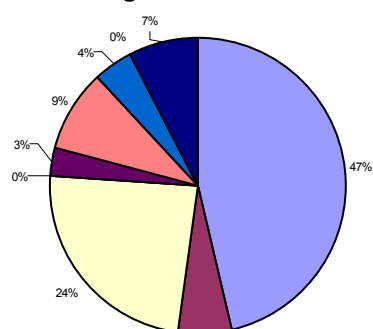
Könyvtárunk 2007-ben összesen 22 szolgáltató hely számára biztosított kistérségi keretek között letéti ellátást; köztük 5 olyan település van, ahol az elmúlt évben már elkezdődött a dokumentum-ellátás, amelyhez a Nemzeti Kulturális Alap Könyvtári Szakkollégiumának pályázata nyújtott anyagi támogatást. Úgy gondoltuk, hogy először ezekben a községekben végezzük el a mérést, majd a tapasztalatok alapján döntünk arról, hogy milyen formában folytatjuk a többi településen is.

Júliusban összesen 120 kérdőívet juttattunk ki 6 településre (Alsónemesapáti, Nemesrádó, Pacsa, Vöckönd, Zalaigrice és Zalaistvánd), és ebből 67 kérdőív (55%) érkezett vissza augusztus 25-ig.

A válaszadók életkor szerinti megoszlása

A válaszadók foglalkozás szerinti megoszlása

általános és középiskolai tanuló	nappali egyetemi, főiskolai hallgató
főfoglalkozású alkalmazott	vállalkozó
gyes-en gyed-en van	munkanélküli
nyugdíjas	egyéb
nincs adat	

Az volt a célunk, hogy a kérdőíves vizsgálatban az egyes községekben véletlenszerűen vegyen részt a lakosság. A könyvtári szolgáltató helyen és a polgármesteri hivatalokban is elhelyeztünk kérdőíveket, amelyet életkortól függetlenül bárki kitölthetett, így olyan személyek véleményét, igényeit is megismerhettük, akik nem használói a helyi könyvtárnak.

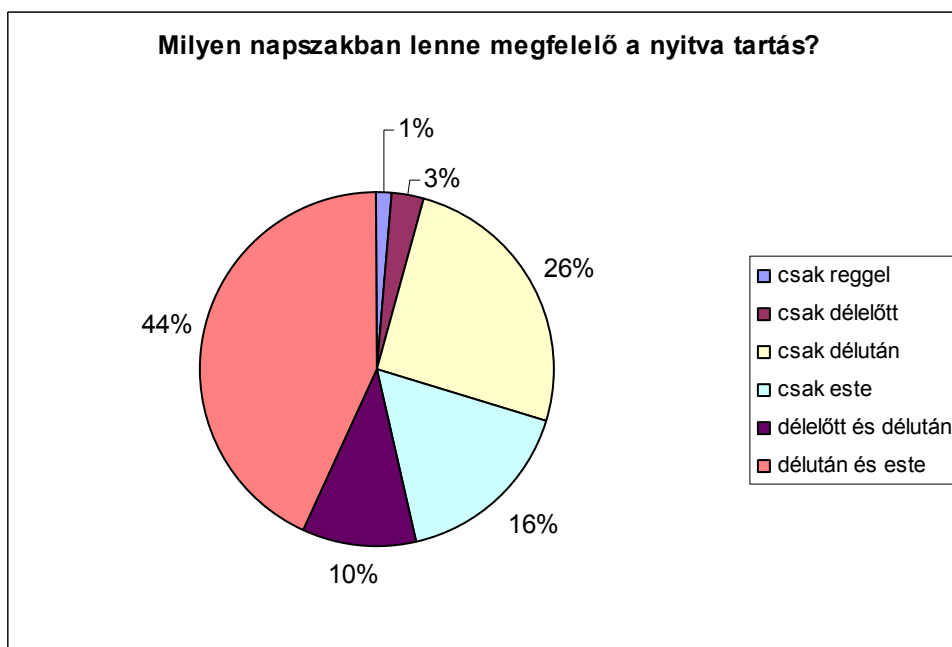
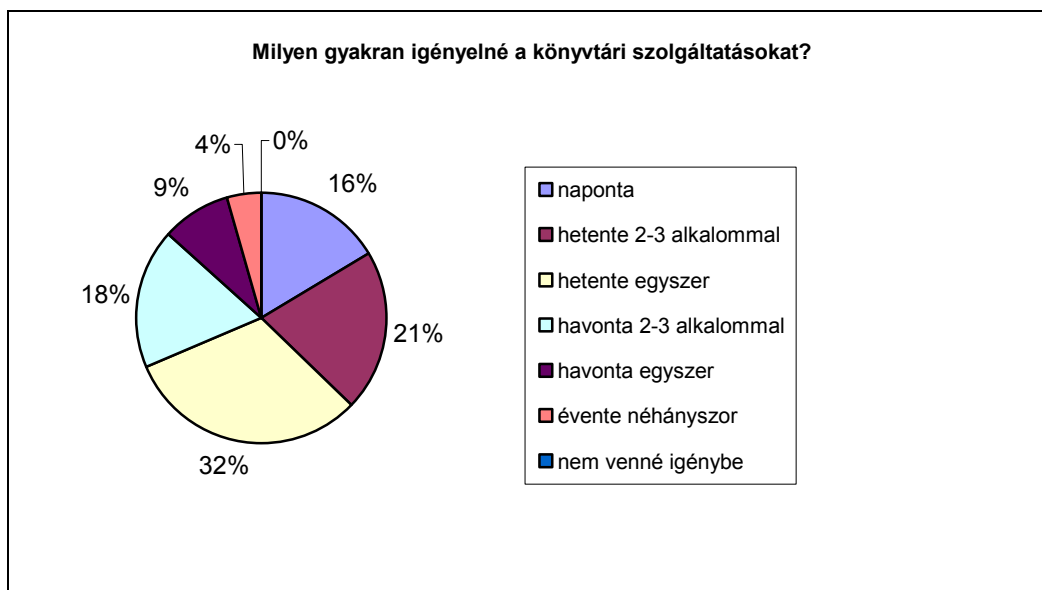
A kérdőíves vizsgálatban részt vevők több mint a fele a 19-59 év közötti korosztályból került ki, 38%-uk 18 év alatti, 4%-uk 60 év feletti. A válaszadók fele nő, a fele férfi volt. Foglalkozás szerint a válaszadóknak közel a fele tanuló, 24%-uk főfoglalkozású alkalmazott.

A kérdőívben a következő kérdéseket tettük fel:

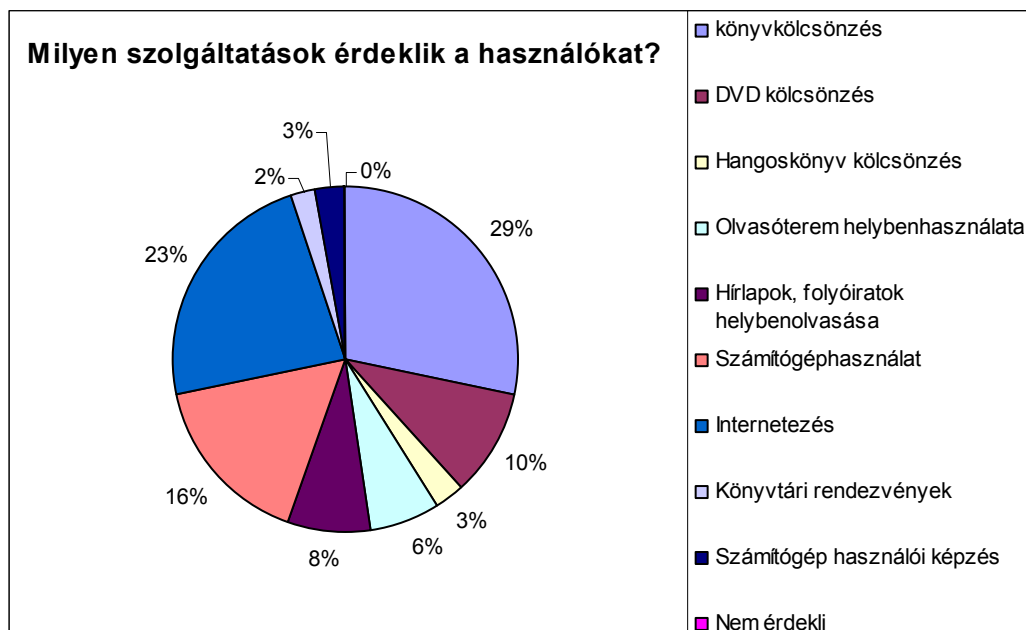
1. Tudomása van-e arról, hogy a Deák Ferenc Megyei Könyvtár látja el a szolgáltató könyvtár szerepét a községben?
2. Járt-e már a községi könyvtárban?
3. Igénybe veszi-e ebben az évben a községi könyvtár szolgáltatásait?
4. Elégedett-e a községi könyvtár nyitva tartásával?
5. Milyen gyakran veszi igénybe a községi könyvtár szolgáltatásait?
6. Milyen napszakban lenne megfelelő a községi könyvtár nyitva tartása?
7. Ismeri-e a községi könyvtár szolgáltatásait?
8. Milyen könyvtári szolgáltatások érdeklínek?
9. Milyen témájú könyvek tartoznak az érdeklődési körébe?
10. Milyen témájú filmek tartoznak az érdeklődési körébe?
11. A községi könyvtárban megtalálható folyóiratok megfelelnek-e az igényeinek?
12. Véleménye szerint, szükség van-e könyvtárra a településen?
13. Használ-e más könyvtárat?
14. Milyen javaslatai vannak?

A használók véleménye alapján a kérdésekre a következő válaszok adhatók:

1. A megkérdezettek többségének (54 fő) van tudomása arról, hogy a Deák Ferenc Megyei Könyvtár látja el a szolgáltató könyvtár szerepét a községben.
2. A megkérdezetteknek többsége (65 fő) járt már a községi könyvtárban.
3. A megkérdezettek többsége (63 fő) igénybe veszi ebben az évben is a községi könyvtár szolgáltatásait.
4. A megkérdezettek többsége (50 fő) elégedett a községi könyvtár nyitva tartásával, 9 fő elégedetlen, 8 fő nem ismeri a nyitva tartást.
5. A megkérdezettek igényei alapján a községi könyvtárak nyitva tartását emelni kell! A kérdőíves vizsgálat szerint a használók 32 %-a hetente egyszer felkeresné a községi könyvtárat, 21%-a hetente 2-3 alkalommal is.
6. A megkérdezettek többsége (44%) azt szeretné, hogy a könyvtár délután is este egyaránt nyitva legyen. A válaszadók 26%-ának csak a délutáni, 16%-ának csak az esti nyitva tartás a legmegfelelőbb. A reggeli és délelőtti nyitva tartást mindössze 3 fő választotta.

- A megkérdezettek többsége ismeri a községi könyvtár szolgáltatásait (79%), a 67 használoból tizenheten (21%) válaszoltak nemmel.
- A megkérdezettek véleménye alapján a legnépszerűbb könyvtári szolgáltatás a községekben a könyvkölcsönzés (29%), az internetezés (23%) és a számítógép használat (16%).
- A könyvek tartalma alapján a megkérdezettek többségét a regények érdeklik, a szakirodalom terén az egészség, a szakácskönyv, a sport és számítástechnika témakört jelölték be a legtöbben. A dokumentumállomány bővítésekor ezt mindenképpen figyelembe kell venni!

10. A filmek témája szerint az akciófilmek és a romantikus filmek érdeklik leginkább a megkérdezettek többségét. Csak kevesen jelölték meg a drámákat, az ismeretterjesztő filmeket. A szerzeményezés során ezt is figyelembe kell venni!
11. A községben található folyóiratok a megkérdezettek 72%-nak megfelelőek, mindössze 3% nem tartja megfelelőnek. Ami inkább elgondolkodtató, hogy a megkérdezettek negyede nem ismeri, hogy milyen folyóiratok vannak a könyvtárban. Fontos feladat tehát ezek népszerűsítése a településeken.
12. Mindegyik megkérdezettnek az a véleménye, hogy szükség van a településen könyvtárra.
13. A vizsgálatban részt vevők közül 48 fő (72%) használ más könyvtárat is, 19 fő (28%) csak a községi könyvtárnak a tagja. Ha a vizsgálatot reprezentatívnak tekintjük, megállapítható, hogy a potenciális használók több mint negyed része csak a községében találkozik könyvtári szolgáltatásokkal, tehát fontos, hogy a minőségi szolgáltatások eljussanak a községekbe.
14. A megkérdezettek közül 10 olvasónak voltak észrevételei, ezek arra vonatkozó igények voltak, hogy milyen könyvekhez, DVD-hez szeretnének a könyvtárban hozzájutni. Ezeket a kéréseket a következő szerzeményezésnél figyelembe tudjuk venni.

A községi szolgáltató helyeken végzett használói elégedettség- és igényvizsgálatot eredményesnek tartjuk, hiszen visszaigazolta számunkra a községi könyvtárakra jellemző tendenciákat (amelyeket már korábban is sejtettünk) és információkat adott számunkra arról, milyen igényei vannak a községi könyvtárak olvasóinak. A mérés eredményeit fel tudjuk használni a mozgókönyvtári szolgáltatások fejlesztésében. Úgy gondoljuk, hogy a használói elégedettség mérését a jövőben is folytatni kell, szeretnénk elvégezni a vizsgálatot a megyei könyvtár valamennyi mozgókönyvtári szolgáltató helyén.

Sebestyénné Horváth Margit

Könyvtárhasználói felmérés

Kedves Olvasó!

Ebben a felmérésben azt vizsgáljuk, hogy a község könyvtári szolgáltató helyének kínálata mennyire felel meg az Ön igényeinek. Kérjük, hogy töltsé ki kérdőívünket és helyezze el azt a polgármesteri hivatalban a *kijáratnál lévő dobozba!*

1. Tudomása van arról, hogy az Ön községében a zalaegerszegi Deák Ferenc Megyei Könyvtár szakmai irányításával valósul meg a könyvtári szolgáltatás? Kérem jelölje X-szel!

- igen
- nem

2. Ön járt-e már a községi könyvtárban? Kérem jelölje X-szel!

- igen
- nem

3. Ön igénybe veszi-e ebben az évben a községi könyvtár szolgáltatásait? Kérem jelölje X-szel!

- igen
- nem

4. Elégedett-e a könyvtár jelenlegi nyitva tartásával? Kérem jelölje X-szel!

- igen
- nem
- nem ismerem a nyitva tartást

5. Ön milyen gyakorisággal venné igénybe a könyvtár szolgáltatásait? Kérem jelölje X-szel!

- naponta
- hetente 2-3 alkalommal
- hetente egyszer
- havonta 2-3 alkalommal
- havonta egyszer
- évente néhányszor
- nem venné igénybe

6. Milyen napszakban lenne megfelelő a könyvtár nyitva tartása az Ön számára? Kérem jelölje X-szel!

- csak a reggeli órákban
- csak délelőtt
- csak délután
- csak az esti órákban

- délelőtt és délután egyaránt megfelel
- délutáni és-az esti órák egyaránt megfelelnek
- semmilyen időpont nem felel meg

7. Ismeri-e a községi könyvtár szolgáltatásait? Kérem jelölje X-szel!

- igen
- nem

8. Milyen könyvtári szolgáltatások érdeklik Önt? Kérem jelölje X-szel!

(több válasz adható)

- könyvkölcsönzés
- DVD kölcsönzés
- Hangoskönyv (regények CD-n) kölcsönzés
- lexikonok, szótárak, enciklopédiák használata
- hírlapok, folyóiratok helyben olvasása
- számítógép-használat
- internetezés
- könyvtári rendezvények
- számítógép használói képzés
- egyéb:.....
- nem érdeki egyik sem

9. Milyen témájú könyvek tartoznak az Ön érdeklődési köréhez? Kérem jelölje X-szel! (több válasz adható)

- akció-kaland regények

- romantikus regények
- klasszikus irodalom
- mesék, ifjúsági könyvek
- természet, növények állatok
- művészetek
- nyelvkönyvek
- szakácskönyvek
- mezőgazdaság, kertészkedés
- lakásberendezés, barkácsolás
- történelem
- számítástechnika, informatika
- életmód, egészség
- pénz, gazdaság, üzlet
- pedagógia, pszichológia

- sport
- utazás, útikönyvek
- vallás
- egyik sem

10. Milyen témájú filmek érdeklik Önt? Kérem jelölje X-szel! (több válasz adható)

- kaland
- romantika
- dráma
- vígjáték
- rajzfilm
- fantasy
- ismeretterjesztő
- egyéb:.....
- egyik sem

11. A községi könyvtárban megtalálható színes újságok, folyóiratok megfelelnek-e az Ön igényeinek? Kérem jelölje X-szel!

- igen
- nem
- nem tudom

12. Mindezeket figyelembe véve Ön szerint szükség van a községben könyvtárra? Kérem jelölje X-szel!

- igen
- nem

13. Kérjük, írjon magáról!

- **Kora:** év
- **Neme:** nő férfi
- **Legmagasabb iskolai végzettsége** (kérem jelölje X-szel!):
 - 8 általánosnál kevesebb
 - 8 általános
 - középiskola
 - felsőfokú

- **Foglalkozás** (kérem jelölje X-szel mindazt, ami Önre érvényes!)
 - nappali egyetemi, főiskolai hallgató
 - esti vagy levelező egyetemi, főiskolai hallgató
 - egyéb tanuló

- főfoglalkozású alkalmazott
- részmunkaidős alkalmazott
- vállalkozó
- munkanélküli
- nyugdíjas
- háztartásbeli
- gyეს-en, gyed-en van
- egyéb:.....

➤ **Használ-e más könyvtárat is?**

- igen
- nem

➤ **Ha igen, kérem nevezze meg a könyvtárat (könyvtárakat):**

.....
.....

14. Észrevétele, javaslata a községi könyvtár jobb működése érdekében:

Szeretném ,ha a következő könyvek, folyóiratok, DVD-k, hangoskönyvek is megtalálhatók lennének a községi könyvtárban:

.....
.....
.....

Egyéb megjegyzés:

.....
.....
.....

Eredményes, segítő együttműködését köszönjük!

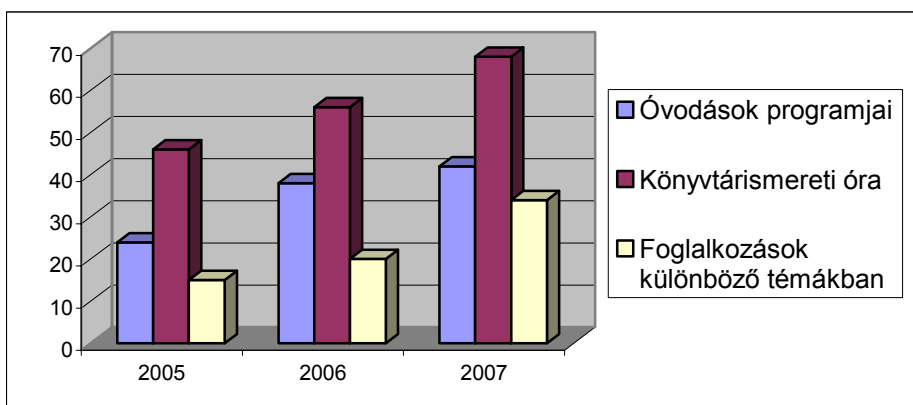
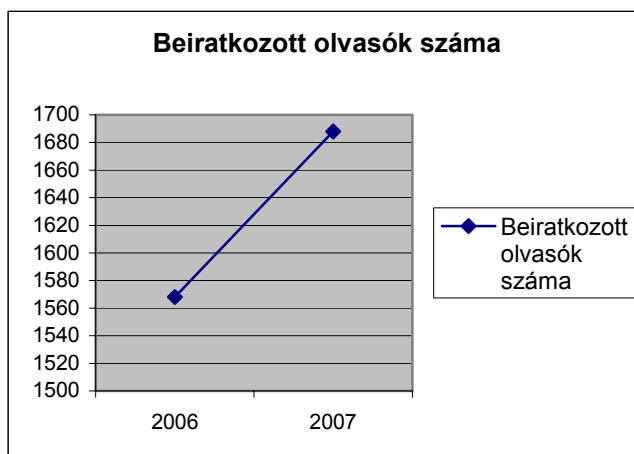
Kiss Gábor
igazgató
Deák Ferenc Megyei Könyvtár

„A JÓ KÖNYVEK ÉRTŐ OLVASÁSA SZÉLESÍTI A LÁTÓKÖRT,
GYARAPÍTJA A MŰVELTSÉGET.”

/ Simon István /

A 2006. évi Könyves Vasárnapon elnyert „Év könyvtára” díj is jelzi: minden igyekezetünket az olvasóvá nevelésre és a felnőtt olvasók igényeinek színvonalas kiszolgálására fordítjuk intézményünkben, a Fejér György Városi Könyvtárban.

A gyermekkönyvtár ez évi munkáját bemutató elmondható, hogy bár külön épületben és korántsem ideális körülmények között működünk, ám a hangsúly itt is az olvasón van. Lehetőségeinkhez mérten szépítjük, újítjuk nyilvános tereinket, gyarapítjuk állományunkat, szervezünk újabb és tartalmasabb programokat annak érdekében, hogy rávezessük ifjú olvasóinkat az olvasás örömére, hogy ez mindörökké életformájukká válhasson. Büszkék vagyunk elért eredményeinkre, hiszen beiratkozott olvasóink száma növekszik. Míg 2006-ban 1568-an, addig 2007 december 10-éig 1688-an iratkoztak be hozzánk, mely eredmény tagtoborzó akciónknak is köszönhető.

Ma, amikor egyre csökken a gyermeklétszám, iskolai összevonásokról, bezárásokról hallunk mindenütt, bizony komoly munka megtartani az egyéni olvasót éppen úgy, mint rendszeres csoportjainkat. Mi azonban nem hogy megőriztük őket, de újabb osztályokat nyertünk meg az olvasás ügyének. Ahogy a fenti diagramból is látható: nő-

vekedést mutat a könyvtárhasználati órák, a különböző témákban tartott csoportos foglalkozások és az óvodások látogatásainak száma is!

Rendezvényeink tekintetében szintén túltettünk a korábbiakon. Az év elején, a Batthyány-évforduló kapcsán levelezős játékot indítottunk a felső tagozatosoknak, mely több hónapon át eredményesen zajlott. A Párkányi József területi könyvtárhasználati vetélkedőt évek óta megrendezzük. Idén a 3-4. osztályos korcsoport oldott meg játékos feladatokat értékes jutalmakért.

Munkában a könyvtárhasználati versenyen

Húsvétváró barkácsolók

„Varázslatos karosszék” kézműves sorozatunk havonta jelentkezik az adott évszakhoz, ünnepkörhöz kapcsolódó játszóházzal. Az első félév legsikeresebb foglalkozása a Húsvétváró volt, amelynek során tojásokat díszítettünk szalvátatechnikával, valamint pompon állatkákat és kosárkákat készítettünk.

A hagyományos József Attila megyei versmondó verseny területi fordulóját a Szivárvány folyóirat - kiállítással egybekötött - játékos vetélkedője követte.

Szivárványos vetélkedőn

Horányi Katalin beszélget olvasóival

A Magyar Nyelv Hetén Kardos tanár úr a rímjátékokról tartott nyelvművelő előadást felsősöknek. Májusban a gyermeknap kapcsán két rendezvénnyel kedveskedtünk

kis olvasóinknak: 23-án a Brumi Bandi Band zenés, játékos előadásán, 24-én pedig Horányi Katalin író-olvasó találkozóján vehettek részt kicsik és nagyobbak.

Az új tanévet kézműves játszóházzal és a Népmese Napjával kezdtük. Ezúttal is minden mesemondót emléklappal és könyvvel jutalmaztunk felkészüléséért, értő mesetolmácsolásáért.

Egy délután a mesék világában

Készülnek az őszi képek

Az Országos Könyvtári Napok programjaihoz intézményünk is lelkesen csatlakozott. Bosnyák Viktória író-olvasó találkozója után a Babaolvashow (A Kismama Klub gyermekkönyvtári előadása) következett, majd Könyvtári activityre hívtuk a gyerekeket, melynek jutalmaként hamar gazdára találtak az órarendek, könyvjelzők, tollak stb. A két hetes programsorozat alatt őszi képeket készíthettek az olvasók, melyből záró rendezvényünkön „Kertem alján” címmel kiállítást rendeztünk.

A Nők a Balatonért Egyesület felkérésére Parlagfümentes Magyarországért címmel játékos foglalkozást tartottunk alsósoknak. Október 25-én a fogyatékkal élők könyvtári integrációját elősegítő pályázat második drámapedagógiai foglalkozására került sor, ezúttal Vendel napi néphagyományokat dolgoztunk fel játékos könyvtárhasználattal, melyet nagyon élveztek a Kisegítő Iskola tanulói.

Környezetvédelmi foglalkozás

Drámapedagógiai óra

A novemberi hagyományos gyermekkönyvhetekre ezúttal is különböző színes, érdekes programokat szerveztünk az egyes korcsoportoknak. Bartos Erika interaktív mesés foglalkozása nyitotta a sort, melyet Gyárfás Endre író-olvasó találkozója követett. A Szépiírók Társasága „A könyv utóélete” című programja keretében segített a rendezvény létrejöttében. 26-án az Óvodások városi versmondó délelőttjére került sor, amely idén különösen vidám hangulatban telt, hiszen a kicsik iskolára felkészítő kacagtató verseket adtak elő a hallgatóságnak. Minden óvodás örömmel vette át megérdemelt jutalmát.

Az óvodás versmondók

Sok kicsi és egy nagy Mikulás

A Kodály-évforduló kapcsán Kardos József tartott előadást a zeneszerző Hány János című daljátékáról műértő diákoknak. A gyermekkönyvhetek ideje alatt programjainkhoz kapcsolódó rejtvenyjátékot oldhattak meg a gyerekek, melyet szintén jutalmaztunk. Zárásként „Példaképeink” címmel a Rákóczi Szövetség pályázatára érkezett óvodás alkotásokból rendeztünk tárlatot. December 6-án „Jöjj el hozzánk, várunk rád”, énekeltek együtt a kisebb és nagyobb gyermekekkel a Mikulás látogatásán, aki ezúttal sem érkezett üres puttonnyal hozzánk.

2007 bővelkedett eseményekben a keszthelyi gyermekkönyvtár életében. Valamennyi foglalkozásra és rendezvényre kellemes a visszaemlékezés, hiszen a mosolygós arcok, csillogó szemek mind azt jelzik számunkra, érdemes a gyermekeknek olvasásra buzdító programokat szervezni. Ők a leghálásabb közönség, és még hasznukra is válik.

Tóth Rita

KEMENDOLLÁR A MŰLT ÉS A JELEN TÜKRÉBEN

Kis falunkban 2004 óta vezetem a Teleházat, Könyvtárat. Az önkormányzat anyagi helyzetéhez képest minden évben gyarapítottuk a könyvtár állományát.

A tavalyi év kedvező változást hozott. Csatlakoztunk ugyanis a Zalaegerszegi Kistérségi Társulás mozgókönyvtári ellátó rendszeréhez, így az utóbbi időben szép számban kaptunk könyvet, folyóiratot és DVD-ket szolgáltató könyvtárunktól, a Deák Ferenc Megyei Könyvtártól. Számítógépet is tudtunk beszerezni, valamint a könyvtárhelyiség fejlesztésére is jutott pénz. A sok újdonság érezhetően jobban vonzza a látogatókat, nőtt a kölcsönzések száma.

A falu kulturális rendezvényeinek szervezését a falugondnokkal, Szabó Gyulánéval együtt végezzük. Immár hagyományt teremtve évente több alkalommal mozgatjuk meg a falu apraját-nagyját. Borversennyel, nyugdíjas találkozóval, húsvéti és karácsonyi kézműves foglalkozásokkal, Mikulás- ünnepséggel színesítjük a falu kulturális életét, és nem maradhat el a gyereknapi, a falunapi és a szüreti felvonulás sem. Fiataljaink rendszeres fellépői a különböző kulturális rendezvényeknek is.

Sajnos, mint nagyon sok kis községben, nálunk is megszűnt előbb az iskola, majd 3 éve az óvoda is. Az üresen maradt épületszárny gondolkodóba ejtett minket:

mire is lehetne használni? Felmerült a kérdés: mi lenne, ha helytörténeti kiállítást állítanánk össze? Az ötletet tett követte. Falugondnokunk, Szabó Gyuláné és jómagam, belevetettük magunkat a „munkába”.

Elkezdtek a falut járni. A lakosság szívesen, örömmel adta oda féltve őrzött, vagy már kidobásra ítélt régi dolgait. Padlásokat, kamrákat kutattunk át a régmúlt emlékei után. A megőrzött régi bútorok, szöttesek, képek, iratok, pénzek, mezőgazdaságban használt eszközök, a kenyérsütéshez szükséges kellékek, a régi iskolai felszerelések, cipész-, és ácsszerszámok; felsorolni is nehéz, mi minden gyűlt össze. Megkezdődhetett a gyűjteményünk rendezése.

Letisztítottuk a tárgyakat, némelyiket rendbe is hoztuk. Amatőr „muzeológusként” próbáltuk létrehozni a kiállítást. Alig 1 hónap szorgos munka

után nyitottuk meg a MŰZEUMUNKAT, 2007. augusztus 6-án a Falunapon.

A kiállításra betérő vendégek ámulva, néha meghatódva nézték a szépen berendezett „otthon”, hisz sokan a saját régi életüket is felfedezni vélték benne.

Most pedig, mint a kedves Olvasó alkalmi tárlatvezetője, szeretném bemutatni Kemendollár helytörténeti kiállítását. Amint belép a látogató, elsőként a mezőgazdaság, szőlőtermesztés, állattartás, kenyérsütés eszközeivel ismerkedhet meg. Bizony sok

olyan szerszám van, amelyet a fiatalabb korosztály még hírből sem ismer.

Továbbhaladva a konyhába érünk, ahol a liszteládától, tálalótól, evőeszközöktől, edényektől, vajköpülőtől a szépen hímzett falvédőkig minden látható, ami a múltat idézi.

Belépve a szobába, a vetett ágy, a sublat, a ruhás láda, és a szőttesek, hímzett alsószoknyák mellett ott van a babakocsi, a vitrinekben pedig 1800-as évekbeli régi iratok, világháborús tábori levelek, a múlt

századi fényképek idézik fel a falu történetét.

A berendezés olyan hitelesre sikeredett, mintha megelevenedett volna a múlt, és az időben visszautazva a tárgyak néhai tulajdonosai látnának minket vendégül szerény otthonukban.

Egy helyiséget a volt iskola emlékének is szenteltünk. Berendeztünk egy régi osztálytermet, amely visszaidézi a régi „oskola” hangulatát.

Jó pár évtizeddel ezelőtt cipész is szorgoskodott községünkben, az ő megőrzött szerszámjai is kiállításra kerültek.

Több évtizedes múltra tekinthetnek vissza önkéntes tűzoltóink is. Régi, féltett használati tárgyaik, dokumentumaik is láthatók.

Vikár Tibor történelemtanár amatőr történészként kutakodott a falu története után. Mivel itt valamikor vár állott, az ott talált középkori és még korábbi leleteket is múzeumunknak ajándékozta. A Zala Megyei Levéltárban fellelt iratok másolatát is megkaptuk, így térképek és a falu történetét idéző dokumentumok itt megtekinthetők a kiállításon.

A lakosság lelkesedését is tükrözi, hogy folyamatosan hozták, hozzák féltett emlékeiket. Mi pedig örömmel gazdagítjuk, szépítgetjük kiállításunkat, és nem kis büszkeséggel mutatjuk be az ide betérőnek Kemendollár lakóinak életét, történelmét.

Községünk vendégszerető népe örömmel fogadja a hozzánk látogatókat, hiszen múzeumunk mellett megtekinthető a kemendi kápolna, valamint kirándulást lehet tenni a várdombra is, ahonnan szép kilátás nyílik a környező falvakra és dombokra.

Szabóné Baján Erzsébet

ÚJ KOMMUNIKÁCIÓS LEHETŐSÉGEK A KÖNYVTÁRAKBAN

Gondolatok egy svéd-magyar szakmai konferencia kapcsán

Web 2.0, könyvtár 2.0, blog, wiki, virtuális együttlét, online közösségek és ehhez hasonló kifejezések foglalkoztatják napjaink könyvtáros társadalmát, és ezzel párhuzamosan megfogalmazódik a kérdés is: van-e jövője a hagyományos könyvtáraknak? Ha nem is gondoljuk úgy, hogy holnaptól teljesen új alapokra helyezzük szolgáltatásainkat (annál is inkább, mert esetleg bizonyos elemeit a fent említetteknek már használjuk) érdemes tisztában lennünk a fogalmakkal, figyelemmel kísérni a külföldi példákat, engedni azt, hogy bizonyos dolgok inspirálóan hassanak ránk. Teljes nyitottsággal, s azzal a reménnyel ültem be a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár csodaszép előadótermébe, hogy amit hallani fogok, tartalmaz majd megvalósítható, könyvtárunkba adaptálható új ötleteket, szolgáltatásokat.

Már-már közhelynek tűnhet, de felgyorsult a világ körülöttünk, s bár igyekszünk lépést tartani az információs társadalom kihívásaival, nagyjából ugyanúgy szolgáltunk, mint évekkel ezelőtt. Pedig a megújulás elkerülhetetlen, ha nem akarunk vesztésként kikerülni a változásokból. A kulcsszó az információ és az információhordozó technológia, amely lényeges változáson ment keresztül az utóbbi években: komoly vetélytársunk akadt, az információhoz való hozzájutás leghatékonyabb eszköze már nem egyértelműen a hagyományos könyvtár. "Vészhelyzet" van tehát, vége van a „monopolhelyzetnek”, s ha továbbra is meghatározó szereplői akarunk maradni a piacnak, az új kihívásokra válaszokat, megoldásokat kell kínálnunk, erőforrásaink maximális kihasználásával.

Mit jelent a web 2.0 és ezzel összefüggésben a könyvtár 2.0? Felhasználók bevonásával működő szolgáltatásokat: szerzeményezést olvasói közreműködéssel, külső ill. belső könyvtári kommunikációra létrejött szakmai blogokat, Skype-on történő információszolgáltatást, e-mail-en történő tájékoztatást, közösségi hálókön való jelenlétet, hogy csak az ismertebbeket említsük. Hagyományos és modern elemeket egyaránt tartalmaz tehát, lényegét tekintve felhasználói aktivitás, közvetlenség, kétirányúság jellemzi, amely többnyire webfelületen zajlik, elektronikus könyvtári környezetben. A felhasználó jobb kiszolgálása a cél, de mivel aktívan bevonjuk őt a könyvtár alakításába, egyúttal ki is használjuk erőforrásait. Minden könyvtárnak magának kell ráéreznie, mire van igény, ehhez kell igazítani szolgáltatásait, egységes recept nincs. A könyvtár 2.0 alkalmazások tekintetében mindenképpen az élmezőnyhöz tartozik a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár. 2007 júliusától működik európai uniós gyűjteményének a blogja (<http://eufszek.blogspot.com>), amelynek célja az EU-val és az eu-s tájékoztatással kapcsolatos hírek közzététele. A könyvtár *chat online referenz* szolgálata 2006 júliusa óta működik, melynek kezelője a Közösségi Információk Tára, s a teljes nyitva tartási idő alatt üzemel. Az *iwiw*-en való jelenlét szintén jó könyvtári megvalósulása a web 2.0-nak: az ismerősök ingyen PR-munkát végeznek pl. rendezvények propagálása esetén! Említést érdemel még az RSS szolgáltatás különböző témákban, ingyen internetes tárhely felajánlása az olvasónak, hogy adathordozó nélkül is tudjon menteni (box.net). A *Wikipédiában* való megjelenés szintén kiemelendő, ugyanis szakterületünk itt viszonylag kevés szócikkkel képviselteti magát, pedig ez a közösségileg szerkesztett enciklopédia a tájékoztatás egyik fontos forrásává nőtte ki magát, s a kezdeti aggodalom sem indokolt már a megbízhatóságot illetően, ugyanis egyre többen használják, s az esetleg téves adatok hamar kijavításra kerülnek.

Az Országos Idegennyelvű Könyvtár előadója a *blogok* könyvtári „hasznosításáról” beszélt, kiemelve a könyvtári weblappal szembeni előnyöket: könnyebb, gyorsabb hírközlés, a használó bevonása a szerkesztésbe, csatorna a visszajelzés fogadásához stb. E nyugaton már nagyon elterjedt kommunikációs csatorna előnyeit a magyar könyvtárak még nem fedezték fel igazán, pedig könyvtáranként akár több blogot is üzemeltethetünk, vagy általános könyvtári tartalommal, vagy valamely különgyűjteményünk részére biztosítva még egy kommunikációs csatornát, de bármely témában, amiről úgy ítéljük meg, hogy felhasználóink érdeklődését felkeltheti. Ne feledjük azonban, hogy a blogolás folyamatosságot igénylő felelősségteljes munka, s már indítás előtt fel kell mérni az igényeket, lehetőségeket, kvalitásokat, az üzemeltetéshez szükséges technológiai hátteret, elkerülve így a nagyot vállalás veszélyét.

A hagyományos tájékoztatás tehát folyamatosan bővül napjainkban új kommunikációs csatornákkal; hogy ezek közül mit tartunk érdemesnek arra, hogy bővítsük vele saját repertoárunkat, rajtunk múlik. Manapság alapkövetelmény már az e-mail-en történő tájékoztatás, jó, ha Skype-on vagy MSN-en is elérhetővé tesszük magunkat, hiszen nem kerül semmibe, s a felhasználó ingyen hívhat minket vagy küldhet üzenetet, arról nem is beszélve, hogy pl. a könyvtárközi kölcsönzésben is kiaknázhatjuk a benne rejlő lehetőségeket (fájltovábbítás). A hagyományos hírlevél web 2.0-ás utódjának tekinthető az RSS, amely olyan lehetőséget takar, melynek segítségével akár több weboldalról is összegyűjthető az érdeklődésünkre számot tartó információ, anélkül, hogy kedvenc oldalainkat naponta többször végig kellene böngészni az új hírekért. Könyvtári alkalmazásként is létrehozhatunk RSS hírcsatornát, nagyobb könyvtárban többet is, ha kedvünk tartja, külön az aktualitások, rendezvények, kiállítások számára, így biztosan nem kerüli el olvasóink figyelmét a friss információ.

Új szelek fújnak a Libinfo házatáján is. A Magyar Könyvtárak Internetes Tájékoztató Szolgáltatása szintén új lehetőségekkel igyekszik az online referenz szolgáltatást bővíteni: MSN, Skype, az online kapcsolat érdekében a gyorsabb tájékoztatásért, kapcsolódás más digitális tartalomszolgáltatásokhoz, válaszadói közösség kialakítása a felhasználók bevonásával a még tökéletesebb válaszokért; ezek a megújulás alapvető pillérei.

A felhasználók bevonására, megváltozott szerepünkre helyezte a hangsúlyt Inga Lundén is, a Stockholmi Városi Könyvtár igazgatója előadásában. A *Stockholmi stratégiai terv (2006-2010)* mottója a mozgásban lévő könyvtár, melyben négy alapszükséglet kielégítése köré szerveződnek a szolgáltatások: tanulni, átélni, kommunikálni, hatással lenni. Ezeknek a szolgáltatásoknak már jóval aktívabb szereplői a használók; a felhasználó és a könyvtáros között partneri viszony van, mindkét fél lehet információ-előállító, terjesztő, fogyasztó egyaránt. Mindenki hozzátehet a könyvtárhoz, számít a véleménye: közös blogolás, tájékoztatásba való bevonás, önszerveződő csoportok, programok a könyvtárban illetve a virtuális térben. A hagyományos fizikai teret tekintve is változások következtek be, kialakultak a közös munkát lehetővé tevő terek, ahol a tökéletes csend már nem alapkövetelmény, a könyvtár fizikai és virtuális találkozóhely egyben.

Még ha kissé futurisztikusnak tűnik is, érdemes elgondolkodni a svéd törekvéseken éppúgy, mint a könyvtár 2.0 alkalmazások tekintetében élenjáró hazai könyvtárak megújulási próbálkozásain, ugyanis minden bizonnyal egy ehhez hasonló, nyitottabb könyvtár irányába kell elmozdulnunk nekünk is, hogy vonzerőnket továbbra is fenntarthassuk. Még akkor is, ha bizonyos kísérletek nem váltják be a hozzá fűzött reményeket, hiszen az igények előzetes felmérése sem mindig garantálja a teljes sikert.

Devecz Lászlóné

ÖSSZEFOGÁS ZALA MEGYÉBEN

Zala megye – de természetesen az ország – könyvtárai az őszi beköszöntével már évek óta készülnek az „Összefogásra”, a könyvtárak nagy összefogására, amelynek az idei évben is beérett a gyümölcse.

Természetesen hosszú és alapos előkészítő munka eredménye az a 12 nap, amelyre a Nagy Olvashow rendezvényei sűrűsödtek. Az Informatikai és Könyvtári Szövetség nagyon alapos forgatókönyvvel segítette a részt vevő könyvtárak munkáit, míg a Nemzeti Kulturális Alap pályázata lehetőséget biztosított a rendezvények megszervezésére.

Zala megyében szinte valamennyi városi könyvtár és több községi és iskolai könyvtár is bekapcsolódott abba a rendezvénysorozatba, amelynek a koordinátora a Deák Ferenc Megyei Könyvtár volt. Ez a fajta együttműködés szerencsére nem ismeretlen szűkebb hazánkban, hiszen évek óta rendszeres és nagyon jó az együttműködésünk. Egy kis statisztika: a rendezvénysorozat 12 napja alatt a megyében 173 rendezvényt tartottunk, 7381 fő részvételével. (Összehasonlításként álljon itt a Nagy Könyv program adata is: a nem egészen 1 év alatt 139 rendezvényünk volt, 7749 fő részvételével.)

Mindenképpen kiemelendő, hogy a megszólított célközönség között újdonság a legkisebb korosztály és szüleik megszólítása, ami nagyon sikeresnek mondható. Természetesen csak akkor, ha ez folyamatos lesz, nem kampány jellegű. Nagyon jó volt a fogadtatása a Könyves Vasárnap programjainak is, hiszen ekkor került igazán középpontba a könyvtár, és a rendezvények is ide összpontosultak.

Ma már az is köztudott, hogy nem elég a jó, színvonalas program, ha nincsen megfelelő propagandája. Sikertelen meggyernünk partnernek a helyi és megyei médiát, akik rendszeresen, és több alkalommal tudósítottak programjainkról. Éltünk az internet adta lehetőségekkel is, honlapunkon (www.dfmk.hu) lehetett tájékozódni a teljes megyei programról.

A fenti rövid összegzés után álljon itt egy csokor – a teljesség igénye nélkül - könyvtáraink programjaiból.

Tóth Judit

A Könyves Vasárnap egyik programja: Rosta Géza a megyei könyvtárban a gyerekekkel

ŐSZI KÖNYVTÁRI RENDEZVÉNYEK KESZTHELYEN

A Nagy Olvashow országos programsorozata október 2-12. között zajlott.

Keszthelyen a Fejér György Városi Könyvtár Gyermekkönyvtárában október 2-án Bosnyák Viktória írónővel találkozhattak a fiatalok. Október 4-én a Kismamaklub foglalkozása keretében „A baba szellemi- és mozgásfejlődése címmel” Dr. Nagyné Czibor Éva védőnő előadását hallgathatták meg a kismamák.

Október 5-én könyvtári activity várta a gyermekeket, október 8-tól 12-ig minden nap más-más kézműves technikákat sajátíthattak el a gyermekek.

keszthelyi, valamint 30 kistérségi település közreműködésével.

A fesztivált 10 órakor Ruzsics Ferenc polgármester és Kiss Gábor, a zalaegerszegi Deák Ferenc Megyei Könyvtár igazgatója nyitotta meg a könyvtár előtti rendezvénysátorban. Keszthely város polgármestere, a megyei és a városi könyvtár igazgatója köszöntötte Kovács Miklós, kehidai könyvtárost, aki 50 éve! ezt a hivatást végzi. Ezután az alábbi fellépő csoportok, együttesek adtak folyamatosan színvonalas műsort:

- Gyenes Néptáncegyüttes, Gyenesdiás
- Szántó Imre Általános Iskola, Alsópáhok
- Hévízi Gyöngyszemek Táncstúdió
- Csány-Szendrey ÁMK tánctagozata
- Életfa Általános és Alapfokú Művészetoktatási Iskola
- Zalavár fiatalok tánccsoportja

A városi könyvtárban október 3-án kora délután nagy sikerű író-olvasó találkozón helyi és hévízi gimnáziumi tanulók ismerkedhettek meg Balla D. Károly ungvári íróval, aki este a felnőtt közönségnek mutatkozott be.

Október 7-én a könyvtár előtti téren, valamint a könyvtár udvarán a Könyves Vasárnap egész napos programjára került sor

TUDÓSÍTÁSOK

Zöldmező Utcai Általános Iskola, Diákotthon és Speciális Szakiskola
Balatongyöröki Aerobik csoport
Egry József Általános és Művészeti Iskola
Fazekas József Általános Iskola – Táltos Művészetoktatási Iskola,
Sümegecsehi
Bókaházi Népdalkör és Citeraegyüttes
Csány-Szendrey ÁMK színjátszó csoportja
Kehidámák Aerobik és Táncklub, Kehidakustány
Család Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény
Ranolder J. Római Katolikus Általános Iskola, nevelők és szülők színjátszó
köre
Suli Harmónia – 2007 Gyermeket Segítő Alapítvány, Karmacs

A könyvtár udvarában könyvritkaságaiból kiállítást és ismertetést tartott a Balatoni Múzeum, a Helikon Kastélymúzeum és a Pannon Egyetem Georgikon Mezőgazdaságtudományi Kar könyvtára. Ezen kívül népi iparművészeti bemutatók és foglalkozások zajlottak (fazekas, viaszfestő, fafaragó, csuhé- és szalmafonó, mézeskalács-készítő, horgoló-hímző, kéregfaragó); a

Europe Direkt Hálózat Balaton Régió EIP és a gyermekkönyvtár játékos totót készített, a Helikon Rádió kívánságműsort közvetített a helyszínről; árusításra kerültek a könyvtári állományból kivont könyveink.

Ezen a napon több mint 1000 fő – kicsik és nagyok – látogatott el a könyvtári Könyves Vasárnap rendezvényre.

A könyves fesztivál eredményét bizonyítja, hogy az ingyenes szolgáltatásokat a látogatók nagy számban vették igénybe, 121 fő új beiratkozával bővült az olvasói létszám.

Pappné Beke Judit

TALÁLKOZTUNK A KESZTHELYI GYERMEKKÖNYVTÁRBAN

„Találkozzunk a könyvtárban!” – szölte az Országos Könyvtári Napok szlogenje, amelynek rendezvényeihez idén is szívesen csatlakozott intézményünk, a Fejér György Városi Könyvtár Gyermekkönyvtára. Október első felében minden az olvasásért, az olvasásról szölte. Természetesen e felhívás nélkül is minden nap az olvasókért vagyunk, de ezekben a hetekben különösen igyekeztünk minden korcsoportot megszólítani és könyvtárunkba vonzani programjainkkal. Lássuk, melyek is voltak ezek:

Október 2-án Bosnyák Viktóriát láttuk vendégül, aki a cserseztomaji és két keszthelyi általános iskola negyedikesének mesélt írói pályájáról, műveiről és terveiről. Az egyéniségéből áradó derű és humor elvarázsolta hallgatóit, akik szívesen olvassák könyveit és nagy örömmel nézték meg az író első művéből, a Tündérboszorkányból diákok által készített kisfilmet. A gyerekekben felmerült kérdések megválaszolását követően könyvjelzőt osztott ki Viktória. A találkozás végén szívesen dedikálta új kiadású Tündérboszorkányát és folytatását, a Klott gatyá ne fáradj! című művét, valamint a helyesírás és a szókincs fejlesztéséhez hozzásegítő új köteteket. (Sirály a király?, Amikor kivirágzott a fánk fánk.) Mivel több könyvből nem maradt e második helyszín előadására elegendő példány az íróknél, készséggel vállalta, hogy néhány hét múlva küld névre szóló dedikációval ellátott műveket a feliratkozó gyerekeknek. Nagy volt aztán az öröm, amikor megérkeztek e kötetek!

Október 4-én legkisebb olvasóinkat köszönthettük a „Kismama klub a gyermekkönyvtárban” című rendezvényünkön. Dr. Nagyné Czibor Éva védőnő tartott előadást a babák fejlődéséről, melyhez mondókás, dalos könyveket ajánlottunk a szülők figyelmébe. Az olvasóterem új, puha szőnyegét örömmel vették birtokba a még csak mászó, totyogó apróságok, akik ez alkalomból Babaolvasó füzetkét és babaolvasó jegyet kaptak, hiszen máris könyvtártaggá váltak.

Október 7-én, a programsorozat közepén egész napos rendezvénysorozatra várta gyermek és felnőtt olvasóit a városi könyvtár a Zeppelin térre. Színes, látványos előadásokkal, könyvritkaságokkal, kézműves vásárral és játszóházzal ismerkedhettek a résztvevők. A gyermekkönyvtár játékos totót készített, melynek szép számú megoldói jutalmakban részesültek.

Könyvtári activity nevű csapatjátékunkba nagy élvezettel kapcsolódtak be a gyerekek. Az ifjúsági regények hőseit, könyvtárhasználatot, meseszereplőket, könyvtári

TUDÓSÍTÁSOK

rendezvényeket tartalmazó feladványokért minden csapat jutalmat kapott. A zsírkreták, matricák, órarendek, kulcstartók stb. gyorsan gazdára találtak. Előbbieket máris felavatták a gyerekek, hiszen lehetőség nyílt őszi képek készítésére is. Elsősorban a sárguló leveleiket levetkőző fákat, gyümölcsös tálakat örökítettek meg különféle technikával a kisebb és nagyobb gyerekek. A 8-12-ig tartó héten délutánonként bárki bekapcsolódhatott az alkotásba, az elkészült képekből a programok zárásaként „Kertem alján” címmel kiállítást rendeztünk.

A rendezvények nagy sikerrel zajlottak és bizony nem közhelyszerű a megállapítás: hozzájárultak az olvasóvá neveléshez. Hiszen azóta is népszerűek Bosnyák Viktória könyvei, egyre több a beiratkozott olvasónk és a foglalkozásra jelentkező csoportunk. Köszönet illeti a koordináló szervezőket!

Tóth Rita

ÉLMÉNYBESZÁMOLÓ

Augusztusban ismét egy hetet töltöttem a Deák Ferenc Megyei Könyvtárban önkéntesként. Jól éreztem magam. Jó volt visszatérni, és jó volt újra könyvespolcok között járni-kelni.

Voltam gyermekkönyvtáros és feldolgozós is egyaránt. Mind a kettőt szeretem. Jó az olvasókat kiszolgálni, és jó a könyveket „belülről megismerni”. Nem tudnék választani a kettő közül. Én már akkor is jól érzem magam, ha kezemben tarthatok egy könyvet. Nem feltétlenül olvasni, csak lapozgatni, nézegetni. Hiszen egy könyv érték: információk, érdekes történetek vagy éppen tudományos gondolatok vannak bennük. És ezen nem változtathat sem az Internet, sem pedig egyéb más dolog. Ezek is értékesek – hiszen az emberek nap mint nap használják ezeket –, de más-más szempontokból.

Egy kis szakvélemény: igazából most szembesültem azzal a ténnyel, hogy már egyik könyvtár sem vezeti a hagyományos katalógust. Tisztában vagyok vele, hogy ésszerű és logikus a számítógépes nyilvántartás használata, csak nem szabad elfelejtenünk, hogy a katalógusok a könyvtárak nyilvántartásainak alapjai. Ha pedig minden könyvtár áttér a számítógépes feldolgozásra, akkor könnyen meglehet, hogy a katalógizálás „tudománya” örökre elveszik. Szerintem ezt nem szabadna hagyni. (Azért igyekszünk vigyázni rá... – *a szerk.!*)

Végezetül örülök annak, hogy jól sikerült ez az egy hét, és remélem, hogy jövőre is eltölthetek majd egy kis időt itt.

Varga Bence

AZ APÁCZAI CSERE JÁNOS ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT KÖNYVTÁRÁNAK PROGRAMJAI A NAGY OLVASHOW ORSZÁGOS RENDEZVÉNYSOROZATHOZ KAPCSOLÓDVA

„Amikor anya mesél a gyermekének, akkor mindig csoda történik. Nem is az a fontos, hogy mit mesél, hanem a varázskör, amiben akkor csak ők ketten vannak.”
(Lázár Ervin)

Könyvtárunk Zalaegerszeg peremén található. A közművelődési és középiskolai feladatokat jelenleg három könyvtáros látja el. Az Országos Könyvtári Napok projekt felkeltette a könyvtárban dolgozó kollégák érdeklődését, s már szeptemberben meghirdettünk egy gyermekrajz pályázatot „Állatok a természetben és otthon” címmel. Ezt beillesztettük a Könyves Vasárnap programjába. Rendezvényeinkkel minden korosztályt - 5 hónapos kortól nyugdíjas korig – megszólítottunk.

Mottóként nem véletlenül emeltem ki a fenti idézetet, ezzel is jelezni szerettem volna, hogy mennyire örültünk ennek a „baba-olvasó” ötletnek, hiszen nagyon fontosnak tartjuk a könyvtári környezet megismertetését a legkisebbekkel.

Október 3-án láttuk vendégül a környéken élő aprógyermekes szülőket babájukkal együtt. Az akadálymentes bejárat lehetővé teszi, hogy a fiatal szülők együtt jöhetnek, és szabadon mozoghatnak legkisebb gyermekükkel, s nem kell „bébiszitterről” gondoskodniuk a könyvtárban töltött időtartamra.

Ezen a délelőttön megélnék a könyvtár. A babakocsi parkoló, a gögicselő gyermekek és az érdeklődő szülők új színfoltot jelentettek könyvtárunk életében.

A rövid megnyitóban bemutattuk a kicsik birodalmát, ahol a legkisebbek is otthonosan mozoghatnak az apró bútorok között. Kényelmesen elheverve könyveket nézgethetnek, mesét, zenét hallgathatnak, rajzolhatnak és játszhatnak a galériás játszótérben. Az apróságokat is megszólaltattuk egy kis történet segítségével:

„Írtam egy fontos feljegyzést Anyunak. És egy levelet Nagyapónak. Meg egy pár odavetett szót Nagyinak. És Apunak is hagytam üzenetet. Kölcsönvettem ugyanis a bátyám ceruzáját. Azt, amelyik olyan egészen feketén fog. Anyunak annyi mindent kellett elmesélnem, hogy a közönséges papírlap nem is volt elég. De rá se ránts! Elég nagy a fal. A falat Anyu éppen mostanában festette fehérre, úgyhogy nagyon szép volt, épp alkalmas az írásra. Izgatottan várom, mit szólnak majd a leveleimhez. Azt hiszem, már tudom is, mit mond majd Anyu:

-Ó, kincsecském – fogja biztosan mondani-, posta jött?

Apunál nem lehet ilyen könnyen jósolni. De azokból a korábbi alkalmakból, amikor levelet írtam a falra, tudom, hogy azt szereti, ha tömören fogalmazok. Így is tettem. Csak annyit írtam oda: „Hahó, Apu!”

(Breinholt)

Ezt követte Sebestyén Gyuk Marianna védőnő vetítéssel egybekötött előadása az intézményünkben működő Baba-Mama Klubról, majd Godona Mónika játékos tornája következett.

Gyermekneveléssel kapcsolatos honlapokat, internetezési lehetőséget és könyveket ajánlottunk az érdeklődő szülőknek, s aki akart, ezen a napon ingyen beiratkozhat.

TUDÓSÍTÁSOK

tott. Minden résztvevő apróság babaolvasó naplót kapott ajándékba, s a baba olvasójegy átadásával a könyvtár olvasójává fogadtuk őket.

Izgalmas volt látni, ahogy birtokukba vették a könyvtárat a szülők és az apróságok. Nagyon kellemes volt a hangulata a rendezvénynek. Sokan beiratkoztak és hosszan elidőztek a könyvtárban. A rendezvény óta eltelt időben örömmel tapasztaljuk, hogy a baba olvasójegyet folyamatosan használják a szülők, és rendszeresen jönnek kölcsönözni a kicsikkel együtt.

A tini és nagy korosztálynak október 4-én varázslatos előadást tartott „Éltem egyszer én, Márai Sándor” címmel Csányi Zoltán, keszthelyi pedagógus. Első szám egyes személyben tolmácsolta Márai Sándor életének eseményeit, s műveiből adott elő részleteket. Mindezt nagyon hatásosan, az író dolgozószobájává átalakított könyvtárban tette, melyet diavetítéssel és zenei blokkok alkalmazásával tett még élményszerűbbé.

A Könyves Vasárnapon (október 7-én) ismét megélénkült a könyvtár. Ekkor került sor a kölyök-olvashowra, mely nemcsak gyerekeket, hanem szülőket is vonzott a könyvtárunkba.

Vendégünk volt Károlyfi Zsófia író, akinek Böszmerenghy Töhötöm című meséjével, aranyos mondásaival ismerkedtek meg az érdeklődő gyerekek és szüleik. Az író adta át a szeptemberben meghirdetett rajzpályázat díjait és emléklapjait. Az alkotók (140 kisgyermek) mindegyike nyertese volt a pályázatnak, s minden művet „leg” jelzővel illettük: így volt közöttük legszínesebb, legkedvesebb, legbűbajosabb stb. alkotás. A gyermekrajzokból kiállítást rendeztünk. Ezt október 7 – október 19. között bárki megtekinthette.

A rendezvény 13.30–18.00 óráig tartott, melynek ideje alatt – két helyszínen – folyamatosan kézműves játszóház zajlott, ahol a gyerekek rejtélyes könyvet és faliképet készíthettek természetes anyagokból.

Ezen a napon ingyen internetezhettek és iratkozhattak be a hozzánk látogatók.

Megélénkült a könyvtár... Mi is sok új indíttatást kaptunk a rendezvénysorozat által, s Károlyfi Zsófia szavaival élve: „Továbbérett Nagy Ötleteket kívánok” a jövőben minden könyvtáros kollégának!

Matusné Gáll Éva

NAGY OLVASHOW A ZALALÖVŐI KÖNYVTÁRBAN

Az Országos Könyvtári Napok rendezvénysorozata a Nagy olvashow-val vette kezdetét a „Salla” Művelődési Központ könyvtárában. Október 4-én, csütörtökön az intézmény Nyugdíjas Klubjával székely népmesékből tartottunk felolvasó délutánt, amelyhez csatlakoztak a helyi általános iskola napközisei is. A vidám hangulatú délutánon 14 tréfás mesét olvastak fel a vállalkozó kedvűek.

Október 5-én Devecsery László hívta rendhagyó irodalomórára a helyi általános iskola 3. és 4. évfolyamos tanulóit. Az óra bizalomjátékkal vette kezdetét, majd a költő megismertette velünk néhány versét, meséjét, olvasott két legújabb kötetéből is: a Mesék a mellényzsebemből és az Időörvényből. A verses-mesés délelőtt befejezéseként a gyerekek feltehették kérdéseiket a vendégünknek, alaposan ki is faggatták életéről, munkáiról,

majd a mielőbbi viszontlátás reményében a tőle tanult versrészlettel búcsúztak: „Köszönjük egy jó nagyot, szia, szia, jó napot!”

A Nagy Olvashow folytatódott a hétvégén, könyvtárunk vasárnap is nyitva állt a kikapcsolódni vágyók előtt. A Könyves Vasárnap első eseményeként rajzfilmvetítés zajlott, a délelőtt folyamán internetes vetélkedőn vehettek részt az érdeklődők. A nap során lehetőség nyílt a könyvtár

TUDÓSÍTÁSOK

selejtezett köteteinek megvásárlására, a játékosabb kedvűek bekapcsolódtak a kecskeméti Katona József Könyvtár Betűbuli című internetes játékába. A gyermekkönyvtárban meseillusztrációk készültek, és könyvtárhasználati kvíz segítségével felmértük, hogy kis olvasóink mennyire ismerik a könyvtárhasználat szabályait.

A rendezvényt kézműves foglalkozás zárta, melynek keretében Zsirainé Kulcsár Mária a népi kismesterségekről tartott rövid előadást, majd a kosárfonás technikáját mutatta be a résztvevőknek.

Kovács Mónika

Kosárfonás a zalalövői könyvtárban

KÖNYVES VASÁRNAP NAGYKANIZSÁN

Könyves Vasárnapunk címe idén „A mi HALIS-unk, a mi OLVASHOW-ink?” volt, és az alábbi programot ajánlottuk a használóinknak:

Délután 14 órai kezdettel a „Kattints rá, nagyi!” internetes oktatáson résztvevők számára ünnepélyes oklevélátadásra került sor. Majd ingyenes internetes bemutató oktatást tartottunk.

Felavattuk a Kanizsai Vár makettjét, amely készítésének folyamatáról az alkotó, Markó Krisztina tartott előadást.

Ezt követően zajlott a hangoskönyveink bemutatója Kocsis Katalinnal, majd a NAVA szolgáltatásairól Kardos Ferenc beszélt.

„Könyves kóstoló” címmel, könyvtárosok ételeinek és a könyvtár szakácskönyveinek bemutatójára került sor. A receptek elérhetők a www.nagykar.hu internetes oldalon.

„Nagykarshow” címmel, interaktív játékban vehettek részt az érdeklődők, a www.nagykar.hu és a könyvtár honlapja és OPAC-ja bevonásával.

15 órától „Akadálymentesen guruló” címmel, sétát tettünk kerekesszéssel és babakocsival könyvtárat látogató olvasóink vezetésével.

„Babashow” címmel, könyves játszóház babáknak, előadás a szülőknek a gyermekek szellemi neveléséről meghívott pszichológussal.

Gál Erzsébet

„NAGY OLVASHOW” LETENYÉN

Nagyszerű rendezvénysorozatot bonyolított le az Országos Könyvtári Napok keretében a letenyei Városi Könyvtár. A „NAGY OLVASHOW”-ban a felnőttek mellett elsősorban a 3-12 éves korosztályt céloztuk meg. A nekik szóló programokkal is szeretnénk volna felkelteni érdeklődésüket (ovisok), megerősíteni a könyvtár iránti vonzódásukat (iskolások), hogy minél többen jöjjenek vissza rendszeres látogatóként, vegyék igénybe szolgáltatásainkat; maradjanak hosszú távon a könyvtár olvasói.

Az **október 4-i** találkozónkon az ovisokat láttuk vendégül. A meseolvasást videóvetítéssel kötöttük össze – a „Magyar népmesék” kazettából válogatva –, majd mesekönyveket vehettek kézbe a kis érdeklődők. Többen jelezték, hogy hamarosan a szülőikkel, a „tesóval” együtt visszatérnek.

Az **október 7-i Könyves vasárnapon** szervezett kézműves foglalkozáson – a könyvtárosok segítségével – a szülők a gyerekekkel együtt igyekeztek elsajátítani a peddignád felhasználását, kedvükre választva a többféle elkészítési lehetőség közül.

Az új beiratkozók és a könyvtárral ismerkedők külön ajándékként a könyvtárt ábrázoló (sajátos technikával készített) „murai kavicsot” kaptak.

A résztvevők nagyon örültek az akciót népszerűsítő könyvjelzőknek, órarendeknek és az egyéb promóciós anyagoknak.

A foglalkozással egyidejűleg – pihentetőként – Zala megyéről készített videót, ill. CD-romot mutattunk be.

Bár a látogatók között új beiratkozó 4 fő volt, elmondhatjuk, hogy ezzel a számmal is gyarapodott olvasótáborunk.

Október 8-án délelőtt a „Szöszmötöl az ősz” című rendezvényünkön Kanizsa József találkozott negyedikes olvasóival. A gyerekek a helyi kötődésű (zajki születésű) író nevét már ismerték tanulmányaikból, most személyesen is találkozhattak vele. A jó hangulatú rendezvényen Kanizsa József - versein keresztül – a természet szeretetére is felhívta a figyelmüket.

Munkánkat a helyi kábeltévében lejátszott reklámanyag is segítette.

Elképzeléseink megvalósításához köszönjük a Deák Ferenc Megyei Könyvtár hathatós (pénzügyi) támogatását, személy szerint Tóth Judit önzetlen segítségét.

Rodek Gyuláné

NAGY OLVASHOW A ZALAKAROSI KÖNYVTÁRBAN

A zalakarosi könyvtár három rendezvényt szervezett a programsorozat kapcsán. Október 5-én "Ügyes kezek mesélnek" címmel vidám kézműves foglalkozáson vehettek részt a Móra iskola Tölgyfa szakkörének tagjai. A foglalkozást Zsirainé Kulcsár Mária vezette, amelyen a kosárfonás ősi mesterességét mutatta meg a gyerekeknek. A jól sikerült program végén mindenki saját készítésű kosárkával tért haza.

Október 7-én rendkívüli vasárnapi nyitva tartás volt a délelőtti órákban. Gyermek látogatóink irodalmi gyermekportálokkal ismerkedhettek az interneten. 21 gyermek és 12 felnőtt tért be hozzánk ezen a napon. Jó volt látni az unokáját elkísérő nagymamát, nagypapát, kisgyermekét elkísérő apukát és anyukákat, akik folyóiratolvasással töltötték idejüket, míg gyermekükre várhoztak. Minden betérő ajándékot választhatott

magának ezen a napon. Tollat, könyvjelzőt, kulcstartót, lufit, órarendet vagy matricát.

Október 9-én író-olvasó találkozóra került sor Ormos Gyuláné Csizmazia Éva (Jessie Blair), a Lina és az ördög medalionja című regény írójával. 57 gyermek és több felnőtt hallgatta az író regénybemutatóját, melyen több részlet is olvasott fel

könyvből. A gyerekek kérdezhettek, könyvet vásárolhattak és dedikáltathattak is. Reméljük a következő évben még több programmal tudjuk várni és megnyerni településünk lakóit!

Horváthné Nagy Elvira

OLVASÁSI KULTÚRA ÉS IDENTITÁS – A KULTÚRÁK KÖZÖTTI DIALÓGUS LENDVÁN

Az olvasási kultúra és identitás a kétnyelvű általános iskolában című továbbképzést 2007. november 24-én szerveztük meg Lendván az 1. Számú Kétnyelvű Általános Iskolában. A továbbképzésen hét előadó adott elő: Czupi Gyula, a nagykanizsai Halis István Városi Könyvtár igazgatója, Kardos Ferenc, a nagykanizsai Halis István Városi Könyvtár igazgatóhelyettese, Tóth Judit, a zalaegerszegi Deák Ferenc Megyei Könyvtár igazgatóhelyettese, Tóth Renáta és Fejesné Szabó Piroska könyvtárosok a zalaegerszegi Deák Ferenc Megyei Könyvtárból, Vesna Radovanović a muraszombati Területi és Tanulmányi Könyvtárból és Livija Horvat a Lendvai Kétnyelvű Könyvtárból.

A továbbképzésen 20 pedagógus, könyvtáros vett részt Lendváról és Muraszombatból. A továbbképzés egy napos volt és beszélgetéssel zárult. A pedagógusok elmondása szerint az előadásokon elhangzottakból sokat tudnak felhasználni a munkájuk során. Az előadásokat gyakorlati műhelymunka követte (60-40 %-os arányban), tehát a pedagógusok nemcsak elméleti tudással gazdagodhattak, hanem gyakorlati tudással is. Ez a képzési forma jónak bizonyult, mivel a pedagógusok az olvasási trendek feltérképezésén túl általános könyvbemutatót is kaptak a magyar ifjúsági könyvtermésből és ez fontos volt számukra, mert a könyvjúdságokkal is megismerkedhettek.

A továbbképzés formáját és kivitelezését, valamint az azt követő felmérést pozitívan értékelem, köszönetet mondunk az Magyar Oktatási és Kulturális Minisztériumnak, hogy ezt lehetővé tette számunkra.

Tóth Judit a zalaegerszegi Deák Ferenc Megyei Könyvtár igazgatóhelyettese ismertette a magyar könyves szakma újdonságait, digitális könyvkultúráját.

Fejesné Szabó Piroska a zalaegerszegi Deák Ferenc Megyei Könyvtár könyvtárosa ad elő a lendvai tanároknak a könyvújtonságokról

*

A kultúrák közötti kommunikáció és dialógus – a muravidéki kétnyelvű iskolai könyvtárak és partnerkapcsolataik című tanácskozássra, 2007. december 7-én került sor Lendván az Elizabeta szállodában, amelyet a Lendvai 1. Számú Kétnyelvű Általános Iskola és a Kétnyelvű Középiskola Iskolai Könyvtára szervezett. Az alábbi iskolai könyvtárak vettek részt területileg: **SZLOVÉNIA:** Lendva/Lendava - Göntérháza/Genterovci- Dobronak/Dobrovnik – Pártosfalva/Prosenjakovci – Murska Sobota – Tišina – Črenšovci. **MAGYARORSZÁG:** Lenti – Zalaegerszeg – Nagykanizsa – Szombathely – Szentgotthárd – Budapest. **HORVÁTORSZÁG:** Muraszerdahely/Mursko Središče, Csáktornya/Čakovec, Zágráb/Zagreb. A tanácskozás fő támogatója: Lendva Községi Magyar Nemzeti Önkormányzati Közösség, támogatók: Terme Lendava d.d., I. Számú Lendvai Kétnyelvű Általános Iskola, Kétnyelvű Középiskola Lendva, Keops energija d.o.o. Zagreb.

A tanácskozás célja az iskolai könyvtárak bemutatkozása, partnerkapcsolatok teremtése és elmélyítése, pozitív példák elsajátítása és a partneri együttműködések kialakítása volt. A tanácskozást dr. Zágorec-Csuka Judit és Kepe Klára könyvtárosok vezették.

A regionális tanácskozás kultúrprogrammal kezdődött, amelyet a lendvai I.Sz.KÁI és a KKI, Zeneiskola, Lendva tanulói adtak elő. Azt követően köszöntőt mondott Pozsonc Mária országgyűlési képviselő asszony, Szobocsán Gabriella, Lendva Községi Magyar Nemzeti Önkormányzati Közösség képviselője és Hozjan Bojan, a Lendvai I. Számú Kétnyelvű Általános iskola m.b. igazgatója

Majd bemutatkoztak a könyvkiadók: a Zrínyi Könyvesház Nagykanizsáról, Magyar né Hohl Etelka képviseletében, a Rokus Klett Kiadó, (Ljubljana) Slavica Bela képviseletében és a zágrábi Klett Ferlag Kiadó. Ezt követték a horvátországi partneriskolák és partnerek bemutatkozásai: Csáktornyáról: mag. Sonja Tošić-Grlac: Szakmai együttműködés a lendvai és a muraközi iskolai könyvtárak közt, Muraszerdahely: Sonja Vršić: »Naš mali kaj« – Murania, a Muravidéki Horvát Egyesülettől Danino Kutnjak: A fakultatív horvát nyelvoktatás a lendvai középiskolában és a Zágrábi Horvátországi Magyar Tudományos és Művészeti Társaság. A muraszombati Területi és

TUDÓSÍTÁSOK

Tanulmányi Könyvtárból Vesna Radovanović tartott előadást Mesemondás iskolai környezetben címmel. A tanácskozás fő témájához tartozott a magyarországi partneriskolák és könyvtárak bemutatkozása: Budapestről Rakonczás Szilvia (Könyvtárostanárok Egyesülete), Zalaegerszegről Tóth Judit igazgatóhelyettes a Deák Ferenc Megyei Könyvtár képviselőjében, Nagykanizsáról a Halis István Városi Könyvtárból Czupi Gyula igazgató és Kardos Ferenc igazgatóhelyettes, Lentiből az Arany János Általános Iskola könyvtárosai: Pintér Lászlóné, Miklós Tiborné, a Vörösmarty Mihály Általános Iskolából Horvát László igazgató, a Gönczi Ferenc Gimnáziumból Horvát Edina könyvtáros, a Lámfalussy Sándor Szakközépiskola és Szakiskolából Horváth Éva könyvtáros, Szentgotthárdról a Városi Könyvtárból Molnár Piroška igazgatónő, a Széchenyi István Általános Iskolából Virágné Farkas Judit könyvtáros, az Arany János Általános Iskolából Csehné Farkas Marietta, a Vörösmarty Mihály Gimnáziumból Ernstné Molnár Valéria könyvtáros tisztelték meg a tanácskozást.

Bemutakoztak a szlovéniai partneriskolák és könyvtárak is: a Lendvai Könyvtárból Horvat Livija, továbbá Dr.Zágorec-Csuka Judit, könyvtárostánár, I.sz.KÁI, Kepe Klára, könyvtárostánár, KKI, Lendva, Kuhar Nives, tanár, KKI Lendva, Magdič Vida, KÁI II, könyvtárosa, Göntérházáról Toplak Rudolf könyvtáros, Dobronakról Horvát Ágota, könyvtárostánár, Muraszombatból Danica Koštrica, könyvtáros Közgazdasági Középiskolából tisztelte meg a jelenlévőket. A kétnyelvű iskolai könyvtárosok részére Mohai Lajos mutatta be a Szirén programot és annak telepítését az iskolai könyvtárakba.

A kultúrák közötti kommunikáció és dialógus az Európai Unió által meghirdetett program, amelyet 2008-ban is valóra szeretnének váltani Európa-szerte. A muravidéki kétnyelvű iskolai könyvtárak Szlovéniában már ezen a tanácskozásukon is felmérték a partnerkapcsolataikat, amelyek lehetnek jók, vagy kevésbé jók, de abban mindenki egyetértett, hogy a jó partnerkapcsolatnak mindenképpen aktívnak kell lennie! Az erre való törekvés mindenképpen kitűnt mindkét szakmai tanácskozáson, s az azt követő beszélgetésen

Dr. Zágorec-Csuka Judit

**A tanácskozáson könyvtárosok, pedagógusok és diákok
közösén vettek részt.**

MULTIKULTURALIZMUS A KÖNYVTÁRBAN¹

A 2008-as esztendőt az Európai Unió a kultúrák közötti dialógus évévé nyilvánította azzal a céllal, hogy segítse az egymás közti megértést az egyes emberek közt, valamint a kultúra sokszínűségére neveljen.

Mit is értünk a kulturális dialógusok fogalma alatt? Véleményem szerint a fogalomról minél szélesebben kell gondolkodnunk. Végeredményben nemcsak az európai népek és nemzetek egymáshoz való közeledését jelenti, hanem az egész emberiségét. A különböző szemléletek, világnézetek és meggyőződések dialógusa. Nemcsak a politika és a politikai instrukciók ügye, hanem életforma, amelyet mindannyian és minden nap megalkotunk.

Mondjuk azt, hogy a kultúrák közti dialógus életforma. Azt is jelenti, hogy napjaink alkotó része. Nemcsak beszélünk róla, hanem megéljük is és ezt tudatosítjuk kortársainkban éppen úgy, mint az utánunk következő nemzedékkel. Ezért nagy érdeme a mai tanácskozást szervező kolléganőknek, hogy ráéreztek a probléma lényegére, időszerűségére. Az EU elnökségünk alatt ez a téma a harmadik oszlop. A parlamenti oktatási – kulturális bizottság is a napokban ismertette a témáról a téziseit. Tehát soha jobbkor, éppen időben.

A multikulturális nevelés kérdése nem új fogalom. Inkább csak újra felfedezett és újra értelmezett kifejezés, amelynek minden eddiginél nagyobb aktualitása van a XXI. században.

A multikulturális nevelés aktualitása abban a pillanatban született, amikor különböző kultúrák elterjedtek a világban, és addig tart, amíg ezek megmaradnak. Nemcsak a nyelvek tanulását, nemcsak a kultúrák passzív egymás mellett élését, hanem azok aktív együttműködését, egymás segítségét, a tapasztalatok kölcsönös cseréjét jelenti.

A másság elfogadása az emberek közti együttműködéshez vezet, segít legyőzni az ismeretlen határait és erősíti - nem pedig lerombolja – a mi identitástudatunkat, ahogy tévesen gondolnánk. A másságról tanultak nagyobb toleranciához, egymás közti megértéshez vezetnek az emberek közt, a népek közt, sőt nemzetiség és többségi nemzet együttélése nélküle el nem képzelhető.

És miért éppen a könyvtár, a könyvek világa nyújt a multikulturális neveléshez sok lehetőséget? Mert éppen a könyvek tartalmazzák azt a felmérhetetlen nagy tudáshalmazt, amit az *emberiség* az évezredek során felfedezett, megalkotott, birtokba vett. És itt jut a könyvtárosoknak a nemes feladat: kézen fogni a tanulókat, vezetgetni, kalauzolni a tudás világában úgy, hogy egyéb erkölcsi értékek mellett elsajátítsák a multikultúra elemeit is, jelenjenek meg azok a különböző végén a világnak, más-más földrajzi környezetben és mindezek az elemek csak a kulturális értelmezés és életkeretek megértése után kapnak értelmet. Ennek megértése-megértetése a könyvtáros feladata és ez nem is kevés.

Nagyon jó tanácskozást kívánok a kedves kollégáknak és azt, hogy legyenek a multikulturális nevelés igazi közvetítői, szószólói, zászlóvivői.

Pozsonc Mária

¹ Elhangzott „A kultúrák közötti kommunikáció és dialógus – a muravidéki kétnyelvű iskolai könyvtárak és partnerkapcsolataik” című tanácskozáson, 2007. december 7-én Lendván.

TÜNDÉRBOSZORKÁNY

Tündérboszorkány címmel jelent meg annak idején első könyve Bosnyák Viktóriának, akivel a gelsei író-olvasó találkozó alkalmával beszélgettünk.

– *Kiknek írtad ezt a könyvet, milyennek képzelted az olvasóidat?*

– Ennél könnyebbet nem is kérdezhettél volna. Olvasóimat ugyanis nem "olyannak" képzeltem, mint a lányaim, hanem azt gondoltam, ők lesznek kizárólagos olvasóim. A Tündérboszorit (ahogy az olvasók nevezik) ugyanis az ő tizedik születésnapjukra írtam. Két esemény adta az ötletet, hogy írjak. Egyrészt az, hogy Dóri lányom egyszer karácsonyra írt egy gyönyörűen illusztrált mesét ikertestvérének, Sárinak, akinek saját bevallása szerint ez legkedvesebb ajándéka. Másrészt köszönhetem a fejleményeket J. K. Rowlingnak is. Családunk ugyanis nagy Harry Potter-rajongó, s türelmetlenül vártuk az ötödik rész megjelenését, ami rettenetesen elhúzódott. Gondoltam, meglepem a lányaimat néhány fejezet magam barkácsolta Harry Potterrel, hiszen minden a kezemben van hozzá: ismerem a szereplőket, a helyszíneket, a varázsigéket. Végül azonban úgy döntöttem, eredetibb, ha olyan saját történetet írok nekik, amiben ők is szerepelnek, ráadásul saját ízlésük szerint. Így ugyan nem lett meglepetés az ajándékom, viszont rendelkezhetek mindenről, amiről akartak. Az ő kérésük volt például a varázslat, az izgalom, az iskola mint helyszín, meg persze, hogy ne nagyon legyen benne leírás és majomkodó lányok. Végül úgy kikerekedett a történet, hogy családom unszolására megmutattam a Móra Kiadó főszerkesztőjének, Balassa Annának is. Így lett belőle végül igazi könyv.

– *Ezek szerint a könyvben szereplő Dóri és Sári a lányaid. Ők a főszereplők? És mit szólnak a regényhez?*

– Az ikrek csupán mellékszereplői a Tündérboszorkánynak, mint ahogy a folytatásnak, a Klott Gatyá, ne fárassz!-nak is, de ezzel a szereppel tökéletesen elégedettek. Főszereplője kettő van: Morcz Aranka könyvtáros és Jóhegyi Laci, aki különleges képességeit ősétől, Gutenbergtől örökölte. Azt, hogy hogy tetszik a lányaimnak, talán tőlük kérdezd!

– *Kik azok a tündérboszorkányok? És kik a tündérkönyvtárosok, akiknek ajánlásával második könyved, a Klott Gatyá, ne fárassz! megjelenhetett?*

– Tündérboszorkányok tulajdonképpen nincsenek. A helyzet az, hogy minden iskolai és gyerekkönyvtáros tündér! A tündérek pedig örökké fiatalok és egészségesek. Hogy mitől találkozunk néhol mégis idősödő, beteg, rosszkedvű könyvtárossal? Ez annak a hatása, hogy a gyerekek nem olvasnak eleget. Szerencsére azonban visszafordítható a folyamat, mert ha több lesz az olvasó, a könyvtárosok is megfiatalodnak, meggyógyulnak. A Tündérkönyvtárosok Szövetségét, melynek ajánlása mindkét megjelent könyvem megtalálható, magam találtam ki. Nem létezik. Vagyis most van éppen megszületőben, ugyanis a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Gyermekkönyvtári szekciója felkarolta az ötletet, és szeptemberben már maguk a gyerekek szavazhatnak arra, hogy az ő könyvtárosuk igazi tündér-e. Akit pedig beszavaznak ebbe az illusztris társaságba, attól kezdve részt vehet majd a könyvek ajánlásában, ami nemcsak felelősség, de egyben komoly dicsőség is lesz.

– *Neked milyen volt a tesitanárod? Saját iskolai élményeidről írtál?*

– Klott Kálmán a gimnáziumi tesitanárom volt, vagyis valójában a fiúké. Azt hiszem, elég jól sikerült megformálnom, ugyanis nemrégiben az érettségi találkozónkon nemcsak az egész osztály, de ő maga is felismerte, hogy ki rejtőzik a Klott Kálmán név mögött. Bevallom, kicsit félttem, hogy meggorrol rám a dolog miatt, de úgy láttam, inkább örömmel fogadta. Azt pedig, hogy a folytatásnak 300 oldalon ő a főszereplője, igazán nem bánom. Ugyanis az olvasók többsége éppen Klott Gatyát tartotta a legjobb figurának a Tündérbosziban. A folytatásban tehát összegyúrtam az eredeti testneveléstanárt a szintén eredeti, csodálatos osztályfőnökömmel. A meglepő az, hogy a mostani érettségi találkozón valóban kiderült, hogy "Klott Gatyá" marcona külseje mögött érző szív lapul, pontosan, ahogy megírtam. És én még azt hittem, ez tényleg az én fantáziám szüleménye! Egyébként a figuráim és a helyzetek nagyon vegyesek: van, ami/aki valóban a gyerekkoromból származik, mások a gyerekeim iskolájából, és van, akiről úgy gondoltam, hogy én találtam ki, aztán utólag kiderült, hogy létezik, mint például Augustin Gusztáv.

– *Milyen a könyv fogadtatása, milyen visszajelzéseket kapsz a gyerekektől?*

– Nemcsak a gyerekektől, de a felnőttektől is csupa szép, dicsérő szót kapok. Biztatnak, hogy folytassam, mert kíváncsiak további hasonló olvasnivalókra. A Tündérboszorkány jószérével már nem is kapható, éppen ezért a folytatást, a Klott Gatyá ne fárassz!-t úgy írtam meg, hogy önmagában is érthető legyen. A legnagyobb meglepetés akkor ért, amikor a székesfehérvári matematika szakos(!) Hét Vezér Általános Iskola megyei versenyt rendezett a Tündérbosziból, amelynek a gyerekek minden szavát, hangsúlyát, viccét ismerték. Öröömre (ha jól tudom, őszre) a Klott Gatyából is terveznek hasonló versenyt.

– *Mivel foglalkozol, amikor nem írsz?*

– Ha nem írok, akkor is csupa olyan dologgal foglalkozom, amit imádok: angoltanítok, könyveket fordítok németből és angolból a Móra, a Jonatán Könyvmolyképző és a Ciceró Kiadónak, és ami a legjobb: olvasói lektor vagyok. Ez azt jelenti, hogy tucatszámra kapom a németül és angolul megjelent ifjúsági könyveket, elolvasom, és megírom róluk a véleményemet, hogy a kiadók el tudják dönteni, érdemes-e megjelentetni magyarul. Ez olyan, mintha egy filmrajongónak azért fizetnének, hogy moziba járjon, vagy a mániákus természetjárónak azért, mert kirándul. Hát kell ennél jobb?

Jakabfiné Bársony Judit

A KISKUTASI KULTURÁLIS MENEDÉKHÁZ KÖNYVTÁRÁNAK MEGNYITÓJA¹

Tisztelt olvasó közösség! „...*a könyv hideg, de biztos barát...*” mondta Victor Hugo. Én nem így képelem, mert amikor a barátommal lepihenünk és elővesszük az egyik kedvenc olvasmányunkat, azonnal felderül felettünk a szoba mennyezete. Mindketten olvassuk ugyanazt az oldalt és egyszerre lapozunk.

A könyv arra jó, hogy barát nélkül is ne legyél egyedül, mondta egyik kedves kolléganőm, továbbá a könyvek soha sem magányosak, mert folyton keressük őket, mint a jóbarátokat. A könyvek nem tesznek különbséget rossz és jó olvasók között, mindenkinek egyformán segítenek. A könyv szerényen, hűségesen vár egy kézre, mely leveszi őt a polcra és a legszebb üzenetet küldi felénk: egyedül az olvasni tudó ember tud olvasni! Szent-Györgyi Albert ezt írta: *A könyvek azért vannak, hogy megtartsák magukban a tudást, mialatt mi a fejünket valami jobbra használjuk.* Az én fejemben bármilyen könyvszagú ismeretnek a felezési ideje néhány hét. Így hát az ismereteket biztos megőrzésre a könyveknek és a könyvtáraknak hagyom, és inkább horgászni megyek, néha halra, néha új ismeretekre.

Ha könyvek nélkül magunkra hagynak bennünket, mindjárt zavarba esünk, eltévedünk: nem tudjuk, mihez tartsuk magunkat, hová pártoljunk, mit szeressünk, mit gyűlöljünk, mit tiszteljünk - írta Dosztojevszkij. Márai Sándortól is mondanék egy idézetet. „*Nem fontos, hogy sok író legyen egy közösségben, de fontos, hogy sok olvasó legyen*”.

Be is fejezem az idézetek felolvasását, mert egy közalkalmazott ne nagyon idézessen „félreérthető” szövegeket ebben a deficitesebb demokráciában.

A könyvtárak életében jelentős projekt a „Könyvtárak összefogása a társadalomért”, amely azt célozza, hogy hogyan lehetne a megyei és városi könyvtárakon kívül a kistélepülések könyvtárait nagyobb eséllyel bevonni a könyvtári ellátásba, az információs társadalomba. Mert ha egy önkormányzat nem képes az információkkal élni, a legfontosabb tudnivalókkal ellátni a könyvtárba betérő érdeklődőket, az a település menthetetlenül lemarad. Ha a tenni akarás, a humán szellemi infrastruktúra fejlesztése eluralja a települést, az sikeres pályára léphet. Az információs társadalomban nap mint nap új kihívások keletkeznek, és az új tudnivalókat nemcsak a hagyományos dokumentum, a könyv segítségével érhetjük el, hanem az elektronikus információhordozókkal is.

Kiskutas községi könyvtára az 1950-es évek elején alakult meg. Sok hányattatás után került ebbe a tetszetősen felújított új helyiségbe, amelyet a község elöljárói és lakosai szinte a semmiből, sok-sok munkával és pályázatok segítségével varázsoltak ismét élővé. Köteteinek száma közel 2.000 darab. A Zalaegerszegi Többcélú Kistérségi Társulás beemelte a feladatai közé a mozgókönyvtári ellátást, így a korábbi gyakorlatnak megfelelően továbbra is mi végezhetjük községi könyvtárunk hálózati-módszertani gondozását. A jóval több állománygyarapí-

¹ A megnyitóbeszéd a Kiskutasi Kulturális Menedékház könyvtárának megnyitóján (2007. szeptember 22-én) hangzott el.

TUDÓSÍTÁSOK

tási keretből (amely jelenleg nem terheli az önkormányzatokat) sokkal több dokumentumot tudunk kijuttatni a községi könyvtáraknak, így Kiskutasnak is, pl.: CD-ROM-okat, DVD-ket, és a kézikönyveknek, albumoknak is örülhetnek az olvasni vágyók.

Ináncsiné Tóth Mónika könyvtárosnak szép és kellemes foglalatosságot kívánok az olvasók körében, a község és a közösség lakosainak pedig szép és hasznos olvasást ebben a megújult könyvtárban.

Halász Gábor polgármester úrtól pedig azt kérném, hogy továbbra is kísérrje figyelemmel azokat a pályázati lehetőségeket, amelyekkel fejleszteni tudja egyik legfontosabb intézményét: a könyvtárat.

Pál Éva

A Kiskutasi Kulturális Menedékház megújult könyvtára

**Munka után a megérdemelt pihenés:
Iváncsiné Tóth Mónika és Pál Éva könyvtárosok**

(MOZGÓ)KÖNYVTÁROSOK FALUJÁRÁSON¹

Azt a központi akaratot, hogy a kistérségek együttműködjenek bizonyos ellátásokban, többféleképpen ítéli meg a magyar társadalom, de a kistérségi könyvtári ellátásra szánt összeg a lehető leghatékonyabban kihasználható, és a kor színvonalának megfelelő szolgáltatás alakítható ki belőle.

A Halis István Városi Könyvtár vezetése egynapos kirándulás keretében kívánta bemutatni mindezt azoknak, akik közvetlenül vagy közvetetten naponta részt vesznek a munkában. A könyvtárosok azokat a településeket keresték fel a hivatal, a sajtó, a kistérség képviselőivel, amelyek idén márciusban csatlakoztak a mozgókönyvtári ellátáshoz. Miközben a társaság a Kanizsa környéki falvak szépségében gyönyörködött, Bognár Csilla és Perényi Ildikó könyvtárosok a települések történetéről, jelenéről, nevezetességéről, a könyvtárhasználat tapasztalatairól adtak tájékoztatást. Buszozás közben a mozgókönyvtári ellátás lényegéről kérdeztük a Halis István Városi Könyvtár igazgatóját, Czupi Gyulát.

– A könyvtár nemcsak a www.nagykar.hu üzemeltetésével lát el mozgókönyvtári feladatokat, hanem ellátórendszert is működtet (mozgókönyvtári ellátási forma), és bevezetett egy új szolgáltatást is, a „teljes könyvtárellátási szolgáltatás”-t. Ezt azok a könyvtárak igényelhetik, amelyek nem tartanak fenn nyilvános könyvtárat, hanem könyvtári szolgáltatás megrendelésével látják el településük könyvtári feladatait, és erre a kistérség a mozgókönyvtári normatívát igényli utánuk. A nagykanizsai kistérségben 2006-ban nyolc, többnyire nagyon kis létszámú település élt ezzel a lehetőséggel. E településekkel a megrendelt könyvtári szolgáltatás tartalmát együttműködési megállapodás rögzíti. A könyvtárak heti nyitvatartási idejének egy részében (legkevesebb heti két órában) van jelen a „teljes könyvtárellátási szolgáltatás” a településen. A nyitvatartási időben minden településen a helyi segítő gondoskodik a szükséges technikai körülményekről, nyitásról, fűtésről, világításról stb. A nyitvatartási idők kölcsönös megállapodás alapján, a település igényeinek messzemenő figyelembevételével alakultak ki. Az ellátás hatékonyságát mutatja, hogy a nyolc településen 2006-ban 11 920 könyv, videokazetta, CD-ROM, DVD és 3680 folyóiratpéldány, azaz 15 600 friss dokumentum fordult meg kínálatként. A folyóiratok nem voltak kölcsönözhetőek, a többinek viszont a felét kölcsönözték is. A rendszeres nyitva tartás, az olvasók gyakori könyvtárhasználata valóságos közösség-szervező helyé vált. A kistérségi könyvtári ellátásnak ez az új, intenzív szolgáltatási formája új feladatokat is ad a könyvtárosoknak a hagyományos teendők (szerzeményezés, nyilván tartás, szállítás) mellé.

– Mit tartanak a kistérségi könyvtári ellátás nagykanizsai kísérlete legfőbb eredményének?

– Azt, hogy a kistérségi könyvtárhasználója a lakóhelyén veheti igénybe a kor színvonalának megfelelő összes könyvtári szolgáltatást. Reméljük és törekvéseinkből is látható, hogy Nagykanizsa kistérségének vezetői és a szolgáltató könyvtár vezetése elsősorban a kistérség igényeihez igazodva határozzák meg a könyvtári ellátás módját, feladatait. Nem csupán egy jelenkori könyvtári ellátást szeretnének megvalósítani, hanem a kistérség informálódási, kommunikációs, közösség-szervezési, identitásépítési tevékenységének olyan sokrétű formáját akarjuk létrehozni,

¹ Eredetiben megjelent: Kanizsa, 2007. 06. 21. 16. p.

TUDÓSÍTÁSOK

amelynek helye és kerete, így legfontosabb intézménye a könyvtár. 2005-2006-ban nyolc települést láttunk el (kétezer fővel). Idén öt település, 1700 fővel csatlakozott a mozgókönyvtári ellátáshoz. A 180 lakosú Kisrécscén, a 270 lakosú Kerecsenyben, a 259 fő lakosú Kilimánban, a 320 fő lakosú Pötrétén és a 480-as lélekszámú Pölöskefőn márciustól folyik a kölcsönzés. A mozgókönyvtári ellátásban Kanizsáról nyolc könyvtáros vesz részt hetente. Ezen kívül még harminc településre negyedévenként szállítunk ki könyvet.

A könyvtárosok népes csoportját Kisrécscén Tóth Lucia polgármester, Kerecsenyben Réti Alfréd, Kilimánban Bársony Károly, Pötrétén Cseke László Zoltán, Pölöskefőn Dominkó Ottó László polgármesterek barátsággal fogadták. A program avatással zárult Pölöskefőn, ahol a település lakóinak jelenlétében szimbolikusan használatba adták a polgármesteri hivatal épületében kialakított új könyvtártermet. A kistérségi mozgókönyvtári normatívából itt alakítottak ki először új könyvtártermet. A könyvtár jelentőségéről Polai György, a Nagykanizsai Kistérségi Többcélú Társulás munkaszervezetének vezetője megjegyezte, a könyvtár húzóerőt jelent a települések összefogását illetően. A mai világban az információhoz jutás és az internet lehetőségének maximális kihasználása mindenkinek egyaránt fontos. Ezt a célt sikeresen csak a könyvtárral közösen tudják megvalósítani.

Bakonyi Erzsébet

Tóth Lucia polgármester tájékoztatja a falujáró könyvtárosokat Kisrécse jelenéről

GERENDÁS ZSOZSÓ ÉS A CINKE SINGERS

Magyarországi CD-ŐSBEMUTATÓ a lenti könyvtárban

2007. december 7-én, délelőtt 10 órára csurig telt a lenti művelődési központ színházterme. Majd' 400 gyermek várta kísérőikkel és az érdeklődőkkel együtt a „világhírű” Cinke Singers koncertjét. A világhírű mese-kellék, része annak a mesének, ami a színpadon játszódott, a CD-bemutató keretjátékaként.

Gerendás Zsoszó, vagyis a zeneszerző és előadó Joós Tamás, Gaál Zsuzsa szövegíró és a Cinke Singers a színpadon

Gerendás Zsoszó és a Cinke Singers Hókupackavacka városának polgárai, akik saját barátaik kedvére írják dalaikat, a keretjátékból pedig az is kiderült, hogy kinek a kedvére, és milyen apropóból. A 12 tagú Cinke Singers életkora 6-12 év közötti. A Cinkék énekeltek, táncoltak, és kibeszélték Hókupackavacka titkait a nézők legnagyobb örömére, akik egyébként már az

első perctől aktív résztvevői voltak a játéknak azzal, hogy közösen varázsolták be a színpadra az elbóklászott Cinke Singers-t. Később Pumpusek bácsi javaslatára (aki Varangy Pityő meteorológussal és Zizi cicával együtt, bábként jelent meg a színpadon), tiszta szívből vonyítottak, mert Pumpusek bácsi szerint – aki egy nyugalmazott csöku-

tya – nincs jobb egy lazító vonyításnál. Már, ha az ember odafigyel arra, hogy milyen légzőgyakorlatot is végezzen. A felnőtt szereplők közül nagy sikert aratott Kispupák Zsömle, a szakács, aki nem volt rest a vendéglőjét a koncertezők részére biztosítani, és Paróka őrnagy, a közlekedés-rendészet főnöke, aki szíve szerint, éjjel-nappal rizsescsokival etetné a Cinkéket.

Gerendás Zsoszó szerepében Joós Tamás énekmondó aratott nagy sikert, aki Gaál Zsuzsával, a dalszövegek és a keretjáték írójának közreműködésével készítette el a CD anyagát. A koncert végén, valamennyi szereplő legnagyobb öröme, felhangzott a nézők kórusa: „Újra!” és „Vissza, vissza!, ezt kiabálták, skandálták ütemesen azok, az életkorukat tekintve igencsak kiskorúak, és a lelkükben fiatal kísérőik is, akik a nézőtér székmentes helyeit is kihasználva, végigtáncolták, tapsolták a műsort.

A koncert szervezőjeként sikerült olyan körülményeket teremteni, hogy gyermekek és felnőttek, szereplők és közönség egyaránt önfeledten, felhőtlenül mulathatott. Ez a különleges CD-bemutató egyébként egy magyarországi ősbemutató volt. Az eredeti bemutató a szlovéniai Lendván zajlott, október 6-án, a Bánffy Központban, a Muravidéki Magyar Rádió, a CD kiadójának szervezésében. Minden kedves Kollégának ajánljuk szíves figyelmébe a CD-t (amely könyvtárunkban megvásárolható) és a műsort, is 2008. évi programjaik tervezésénél.

Köszönet a Szerzőknek, a Kiadónak és a Közreműködőknek a lehetőségért, a vídám percekért! További sikeres munkát kívánunk, várjuk a folytatást!

Németh Józsefné

A nézők aktívan részt vettek az előadáson

GYERMEKKÖNYVHETEK KESZTHELYEN

2007. november 19-30-áig két héten át színes, tartalmas programokkal vártuk a keszthelyi gyermekkönyvtárba olvasóinkat.

November 20-án *Bartos Erika* író, illusztrátor interaktív mesés foglalkozása nyitotta meg rendezvényeink sorát. Az óvodásoknak szóló programon az író több kötetéből vetített rajzokat, melyekhez történeteket mondott el. A kis gyerekek számára különleges és élvezetes volt ez a délelőtt, hiszen a vásznon megelevenedő helyzetekhez hasonlót sok pici átél ebben a korban. *Bartos Erika* élmény-dúsan ábrázolja gyermekei életét a folyamatosan megjelenő köteteiben. Mondatfűzése és illusztrációi e korosztályhoz állnak legközelebb. Másik sorozatáról is sokan kérdezték őt a foglalkozás végén, hiszen a *Bogyó és Babóca* történetek nem kevésbé kedveltek. Az egyik óvodás csoport tagjai e mesefigurák életéből képeket készítettek, melyet könyvvé fűzve adtak át az írónőnek. A találkozó végén dedikációra került sor. E rendezvényre sikerült sok-sok érdeklődő szülőt és kisgyermeküket is meghívni az óvodás csoportokon kívül. Az író kötetei nagy népszerűségnek örvendenek, szerény, közvetlen, természetes lényé kellemes atmoszférát teremtett a találkozón.

November 23-án a Szépirok Társasága szervezésében „A könyv utóélete” című program keretében *Gyárfás Endre* író, költőt láttuk vendégül a gyermekkönyvtárban. Az idős kora ellenére rendkívül aktív és életvidám szerző nagy lelkesedéssel olvasott fel az alsó tagozatos iskolásoknak könyveiből. A hallgatóság számára állatversekkel foglalkozó játéka volt a legélvezetesebb, de

okos, érdeklődő kérdésekben sem volt hiány. A találkozóra az író életrajzát felvázoló olvasójegyet készítettünk, melyre dedikációt kérhettek a gyerekek, valamint megvásárolhatták a szerző legújabb *Dörmögő*-kötetét is.

November 26-án a hagyományos *Óvodások városi versmondó délelőttjét* rendeztük meg. A város valamennyi óvodája képviseltette magát több szavallóval. E rendezvényünk célja is az irodalmi művek szeretete volt, ezért minden résztvevő azonos jutalomban részesült: emléklapja mellé leporellót vehetett át. Idén különösen vidám, kedves, többnyire az iskolára felkészítő verssel érkeztek a gyerekek, melyeket nagy átéléssel adtak elő. Igazán szívderítő perceket szereztek ezzel a jelenlévőknek.

TUDÓSÍTÁSOK

November 28-án a *Kodály-évforduló* kapcsán Kardos József nyugalmazott tanár tartott előadást felső tagozatosoknak a zeneszerző Hány János című daljátékáról. A zenei bejátszásokkal, fénykép- és újságcikk albummal színesített programon a zenei osztályba járó és énekkaros diákok a tanóránál jóval mélyebb betekintést kaptak a kor zeneirodalmának e gyöngyszemébe. Az előadás

kapcsán Kodály Zoltánt és műveit bemutató könyveket ajánlottunk a résztvevők figyelmébe. A pedagógusok és a gyerekek egyaránt érdekesnek és zenei tanulmányik számára hasznosnak értékelték a rendezvényt.

A rendezvény-sorozat ideje alatt *Gyermekkönyvheti rejtvényjátékot* fejthettek meg az olvasók, melyért külön jutalomban részesültek. A feladványok író-vendégeink nevéből, Kodály daljátékának címéből és versszerzők gyűjtéséből tevődtek össze.

November 30-án, a gyermekkönyvhetek zárásaként „Példaképeink” címmel kiállítást szerveztünk a Rákóczi Szövetség pályázatára érkezett óvodás alkotásokból. A képek hónapokon át megtekinthetők a gyermekkönyvtár nyitvatartási idejében.

Rendezvénysorozatunk több száz gyermeknek szerzett tartalmas elfoglaltságot és népszerűsítette körükben az olvasás élményét. A korábbi évekhez hasonlóan, most is eredményesen pályáztunk Keszthely Város Önkormányzata Művelődési Osztályához, valamint a Zala Megyei Közgyűlés Kulturális Bizottságához programjaink sikeres megvalósítása érdekében.

Tóth Rita

E-TANÁCSADÓ KÉPZÉS 2007

2007-ben újra indult az eMagyarország Program. Ehhez kapcsolódóan nagyon fontos a szakemberek továbbképzése is. 2007. őszen szerte az országban indították el az eTanácsadó képzést. Megyénkben október 17-én Keszthelyen, a Pannon Egyetem Továbbképzési Intézetében indult a tanfolyam. Jómagam egyik kollégámmal együtt vettem részt ezen a képzésen. Nagyon örültem annak, hogy rajtunk kívül nemcsak teleházban dolgozók, hanem több könyvtáros kolléga is részt vett. A képzés 6 modulból áll, minden modul után gyakorló feladatokat kellett elvégezni a következő modul megkezdéséig. Az utolsó modul pedig a gyakorlati feladat elkészítését jelentette.

A modulok a következők voltak:

1. Bevezetés az információs társadalomba
2. Online ismeretek
3. Információs írástudás
4. Állami-és szociális e-szolgáltatások
5. Az elektronikus banki szolgáltatások

Elméleti ismereteket kaptunk az információs társadalom kialakulásáról, fejlődéséről, a XXI. század kulcskompetenciáiról, arról, hogy az Európai Unió és Magyarország milyen lépéseket próbálnak tenni azért, hogy az állampolgárok számára megkönyvítsék az új technológiák elérését és elsajátítását.

Az eTanácsadó információs területen működő diplomás szakember, aki tanácsadó szakoktatásban részesült és a megszerzett ismereteket a mindennapi tevékenysége során hasznosítani tudja. Sokrétű feladatköre van: megismerteti a lakossággal az elektronikus ügyintézés, az eTartalmak elérhetőségét, lehetőségeit, biztosítja és segíti az eMagyarország pontokon mindezek használatát.

A képzés során hasznos tanácsokat kaptunk arra is, mit tehetünk a biztonság érdekében, milyen vírusok fenyegetik gépeinket, hogyan levelezzünk biztonságosan.

A 4. és 5. modul rengeteg újdonságot tartogatott számunkra. Megismerkedtünk a kormányzati portállal és szolgáltatásaival (www.magyarorszag.hu), kiemelten az Ügyfélkapuval.

Ezen a portálon kereshetünk hivatalokat, jogszabályokat, információkat szerezhetünk okmányirodai ügyintézésről, és ha regisztráltatjuk magunkat, akkor az adóbevallásunkat is feladhatjuk interneten keresztül. A fejlődés megállíthatatlan, már a bankban sem kell sorban állnunk, hiszen elektronikusan intézhetjük banki ügyeinket: számla-egyenleg lekérdezéstől az átutalásig széles a skála. Vásárolhatunk is az interneten és fizethetünk bankkártyával, rengeteg hasznos helyet és információt találhatunk, akár munkát keresünk, akár az egészségünkkel kapcsolatos információt keresünk, vagy egy szép vidéki utazáshoz szobát szeretnénk foglaltatni.

A képzés elméleti és gyakorlati vizsgával zárult, a gyakorlati vizsga keretén belül 5 embert kellett „továbbképeznünk” és erről egy prezentációt elkészíteni.

Azért tartottam fontosnak beszámolni erről a tanfolyamról, mert újabb kihívások előtt áll szakmánk és vele együtt mi, könyvtárosok is, és ezt megerősítette bennem a november 12-én Kaposváron megrendezett „Versenyképes ország versenyképes könyvtárosokkal” című konferencia is, mely egy külön beszámoló részét képezheti.

Borbélyné Verebélyi Judit

A KÖNYV A LEGJOBB BARÁT

*a Megyei Könyvtár munkájából
(Zalai Hírlap, 1958. január 31.)*

A megyei könyvtár egyik fellegvára, tárháza a tudománynak és a szórakozásnak. Magas polcain halhatatlan alkotások sorakoznak egymás mellett. Hány szellemóriás életét, vívódását, munkáját, elgondolását őrzik ezek a sárga, kincset érő lapok...

A könyvtár munkájáról érdeklődtünk Bangó Bélától, a megyei könyvtár helyettes vezetőjétől.

– Mennyi kölcsönzésre alkalmas könyvet tartanak a megyei könyvtárban?

– Könyvállományunk – ami az olvasók kezén megfordul – 20 ezerre tehető. Ezenkívül van még 14 ezer kötet könyvünk, amit még nem dolgoztunk fel. Az ilyen könyvek közé soroljuk a régi könyvtárakból megmaradt, de még használható könyveket. Ezeket most katalogizáljuk és ami használható, azt az olvasók rendelkezésére bocsátjuk.

– Az elmúlt évben mennyivel bővítették a meglévő könyvállományt?

– A megyei tanácstól az év végén kaptunk 30 ezer forintot beszerzésre. Ebből az összegből 1200 darab könyvet vásároltunk. A keresett és a hiányzó köteteket szereztük be elsősorban. Kevés volt az ifjúsági és a szépirodalmi mű, ezeket vettük nagyobb részt.

– A megye községeiben milyen könyvmennyiség áll az olvasók rendelkezésére?

– A községi népkönyvtárainkban és a járási székhelyeken lévő könyvtárakban 135 ezer kötet várja az olvasókat. Ezek jelentős része kölcsönzött könyv, amit a megyei könyvtár meghatározott időre ad ki és annak leteltével kicserél.

– Szeretik-e a könyvet a megyében?

– Ezt legjobban az olvasók megszorodott száma mutatja. Megyénkben a megyei könyvtár olvasói létszámán kívül 28 421 olvasót tartanak nyilván. Ez a szám a jelentések alapján napról napra nő. Hiszen így télen a legjobb barát és szórakoztató a könyv még falun is.

– A megyei könyvtár helyi kölcsönzésében mennyi könyvet olvasnak?

– Nálunk 2169 olvasó van számontartva. Ez az olvasógárda nemcsak a város lakóiból tevődik össze, hanem van közöttük sok vidéki olvasó is, akik a kisebb könyvtárakban nem találtak megfelelő könyvet vagy már azt kiolvasták.

– Melyek a legkeresettebb könyvek?

– Elsősorban is a szépirodalmi alkotásokat kedvelik. A kölcsönzési arány is ezt mutatja. Ebből a műfajból 32 174 darab forgott az olvasók kezén. Az ifjúsági könyvek, amelyeket főleg diákok olvasnak, szintén nagy keresettségnek örvendenek, mintegy 15 017 darabot vittek el az elmúlt évben.

– A szépirodalmi könyvek közül a legkeresettebb alkotások Tolsztoj „Anna Kareniná”-ja Illés Béla „Ég a Tisza” című alkotása, Viktor Hugó „Nyomorultak” című könyve és a „Svejk” állandóan közkezen forognak. Aztán nagyon szeretik az olvasók a világjáró sorozatot. Ez természetes is, hiszen így megismerkednek a világ különböző részeivel, tájaival... Az ifjúság körében még mindig keresettek a Verne könyvek. Eddig még sikerült az olvasók kívánságát, igényeit kielégíteni, s reméljük, hogy ezután sem lesz panaszuk – mosolyog Bangó elvtárs.

Halomra gyűlnek előtte a könyvek... Folytatja tovább a munkát. Rendezi a katalógust, a kimutatásokat az újonnan érkezett szépirodalmi könyvekről, hogy aztán pár nap múlva ezek a könyvek a rajongó olvasók tanítói, szórakoztatói legyenek.

– kemes –

A KÖNYVTÁRAKAT ÉRINTŐ JOGSZABÁLYOK.

- Továbbra is díjtalanul látogathatják a muzeális intézményeket a közgyűjteményekben és közművelődési intézményekben dolgozók.
(A korábban kiadott munkáltatói igazolások továbbra is érvényesek. Az új belépő dolgozók számára a Deák Ferenc Megyei Könyvtárban igényelhető igazolvány.)
Forrás: A Kormány 281/2007. (X.24.) Korm. Rendelete a muzeális intézmények látogatóit megillető kedvezményekről szóló 194/2000. (IX. 24. Korm. Rendelet módosításáról. 2. § 2 bekezdés = Magyar Közlöny 144. sz. 10138. p.
- 2008-ban a dokumentumvásárlási hozzájárulás összege szakalkalmazottakként 10.000 Ft.
Forrás: A Magyar Köztársaság 2008. évi költségvetéséről szóló 2007. évi CLXIX. törvény 57. § (3) bekezdése = Magyar Közlöny 2007. 183. sz. 1. kötet, 13 985 p.
- 2008-ban a települések a helyi közművelődési és közgyűjteményi feladatokra lakosonként 1.135 Ft normatívát kapnak. A megyei/fővárosi szintű feladatokra a megyék számára 92 928 022 Ft-ot + 375 Ft/fő központi költségvetési hozzájárulást biztosítanak.
Forrás: A Magyar Köztársaság 2008. évi költségvetéséről szóló 2007. évi CLXIX. törvény 3. sz. mellékletének 10. szakasza = Magyar Közlöny 183. sz. 1. kötet, 14 062 p.
- A többcélú kistérségi társulások mozgókönyvtári és egyes közművelődési feladatainak támogatása könyvtári szolgáltató helyenként 1 300 000 forint. A támogatás megállapítása során kizárólag a nyilvános könyvtárral nem rendelkező, könyvtári szolgáltató hely kialakítását biztosító települési önkormányzatok számát lehet figyelembe venni. A támogatás a mozgókönyvtári feladat szervezése és ellátása, valamint közösségi programok szervezése során felmerülő működési és felhalmozási kiadásokhoz használható fel. A támogatás - a többcélú kistérségi társulás döntése alapján - felhasználható könyvtárbusz működtetésére is, amennyiben a nyilvános könyvtárral vagy szolgáltató hellyel rendelkező önkormányzat olyan településrészen biztosítja a feladatellátást, ahonnan a könyvtár (vagy a szolgáltató hely) távol van, vagy nehezen közelíthető meg. A támogatás felhasználható olyan átalakításhoz vagy bővítéshez is, amely lehetővé teszi, hogy a könyvtári szolgáltató hely egyben közösségi színtérként is működhessen. A támogatás kizárólag a szakmai célokkal összefüggő kiadásokra fordítható.
Forrás: A Magyar Köztársaság 2008. évi költségvetéséről szóló 2007. évi CLXIX. törvény 8. számú melléklet 2.7.szakasza = Magyar Közlöny 183. sz. 1. kötet, 14 142-14 143. p.

KONCEPCIÓ A KÖNYVTÁRFEJLESZTÉS RŐL

Portál program – a könyvtárügy stratégiája

2008-2013

1. Könyvtárfejlesztési stratégiai célok 2008-2013

A könyvtárak fejlesztése magában foglalja a különböző típusú könyvtárak (közkönyvtárak, a felsőoktatási könyvtárak, az országos szakkönyvtárak, az egyéb szakkönyvtárak: múzeumi, egyházi, orvosi, stb., és az iskolai könyvtárak) összehangolt fejlesztési lehetőségét.

1.1 Jövőkép

A könyvtári rendszer egésze alkalmas a nyilvánosságra hozott információnak, felhalmozott tudásnak, valamint műveltségnek a mindenki számára a lakóhelytől és településtípustól független, egyenlő esélyű hozzáférhetővé tételére elősegítve ezzel a különböző területek versenyképességét, növelve az esélyegyenlőséget, és segítve a leszakadó térségek és csoportok felzárkózását.

1.2 Átfogó cél

E jövőkép megvalósítása érdekében:

- Minőségi közszolgáltatást megvalósító rendszert hozunk létre.
- A magas színvonalú, országos szolgáltatási rendszert alrendszerek, illetve különböző típusú korszerű könyvtárak alkotják, amelyek a szerves egységet alkotó hagyományos könyvtárral és tudástárral, információs adatbázisokkal és elektronikus dokumentumokkal, másrészt a legkorszerűbb szolgáltatási formákkal állnak használók rendelkezésére; az információs értékláncba való tudatos beépüléssel válnak nélkülözhetetlenné.
- A könyvtárakban korszerű ismeretekkel és megfelelő kompetenciákkal rendelkező szakemberek dolgoznak.
- Az olvasási, információkeresési és digitális kompetenciák fejlesztése révén a könyvtár nélkülözhetetlen szerepet tölt be a formális oktatás, valamint a nem formális és informális tanulás támogatásában.
- Folytatódik tovább a vidékfejlesztés, a hozzáférés növelése, a fogyatékkal élők kiemelt támogatása.

1.3. Célok

A könyvtár

1. közvetítsen minden nyilvánosságra került információt és adatot, kiemelten biztosítson hozzáférést a nemzeti kultúra dokumentumaihoz – határokon innen és túl (figyelembe véve a határon túli magyarság felhasználói igényeit is);
2. a használóközpontúság szellemében a könyvtári épülettől és a nyitvatartási időtől függetlenül biztosítson hozzáférést ezen információkhoz és adatokhoz, valamint a könyvtári szolgáltatások jelentős részéhez;

3. új módszerekkel és programokkal járuljon hozzá az olvasáskultúra fejlesztéséhez;
4. közösségi szolgáltatásaival és a felnőttképzés támogatásával segítse elő az életminőség javítását, a foglalkoztatottság és az egyének versenyképességének növelését;
5. törekedjen a könyvtárhasználat népszerűsítésére, kiemelt figyelmet fordítson az új könyvtárhasználók támogatására.

1.4 Kiemelt kulcsterületek

1. cél:

A könyvtár közvetítsen minden nyilvánosságra került információt és adatot, kiemelten biztosítson hozzáférést a nemzeti kultúra dokumentumaihoz – határokon innen és túl (figyelembe véve a határon túli magyarság felhasználói igényeit is)

Beavatkozások

1. Együttműködés minden információt előállító és szolgáltató hazai és határon túli szervezettel, intézménnyel, nyitás az üzleti alapú, vállalkozási formákban megvalósuló információs szolgáltatások felé.
2. A hagyományos és elektronikus dokumentumvagyron bibliográfiai feltárásának teljessé tétele – a katalógusok retrospektív konverziójának befejezése. A hazai és nemzetközi információforrások (adatbázisok) költséghatékony, a könyvtárak konzorciális együttműködésén alapuló beszerzése és szolgáltatása.
3. A kutatási és fejlesztési tevékenységek információval való magas színvonalú ellátása a tudományterületi szakmai színvonal emelése, a tudományos intézmények szellemi termékeinek hozzáférhetővé tétele és a versenyképes gazdaság erősítése érdekében.
4. Regionális forrásközpontok és tudásközpontok működésének és szolgáltatásainak kialakítása – bekapcsolva a könyvtári rendszer új szintjébe a határon túli magyarokat ellátó, határon túl működő szervezetek, intézmények szolgáltatásait is.
5. Az országos központi nyilvántartások összehangolt kezelése: a MOKKA és az ODR bibliográfiai adatainak egyesítése; a NPA, a MEK, a MATARKA fejlesztése a szerzői jogok figyelembe vételével.
6. A könyvtárakban őrzött kulturális javak digitalizálása, online hozzáférhetővé tétele és archiválása.

2. cél

A könyvtár a használó központúság szellemében a lakóhelytől, településtípustól, könyvtári épülettől és a nyitvatartási időtől függetlenül biztosítson hozzáférést ezen információkhoz és adatokhoz, valamint a könyvtári szolgáltatások jelentős részéhez.

Beavatkozások

1. Az IKT infrastruktúra kiterjesztése és megerősítése a közszolgáltatást nyújtó könyvtárakban és könyvtári szolgáltató helyeken

2. A Web-alapú szolgáltatások kiterjesztése, értéknövelt szolgáltatások kialakítása.
3. Szabványos felépítésű könyvtári portál (könyvtári ügyfélkapu) kialakítása a használók bevonásával; nem könyvtári és nem hagyományos információk és ismeretek (iwiw, wiki, könyvesboltok, antikváriumok, más archívumok, elektronikus szolgáltatások) közvetítése.
4. Új technológiák bevonása a magasabb szintű szolgáltatások közvetítésére: könyvtár 2.0, blogok, elektronikus hírlevelek, RSS, keresőmotorok, személyre szabott keresőszoftverek, ingyenes és nyílt forráskódú szoftverek és alkalmazások stb.
5. Az elektronikus szolgáltatások kialakítása, megerősítése a kistérségi, mozgókönyvtári szolgáltatások területén.
6. Elektronikusan elérhető 24 órás szolgáltató könyvtárak kialakítása a felhasználók elvárásainak rendszeres mérésével, a szolgáltatások fejlesztésével és értékelésével.
7. Egyedi azonosítók kialakítása a felhasználók számára a könyvtári adatbázisokban történő keresésre, a szolgáltatások igénybevételére, a személyes kapcsolattartásra

3. cél

A könyvtár új módszerekkel és programokkal járuljon hozzá az olvasáskultúra fejlesztéséhez.

Beavatkozások

1. Partnerség a könyves szakma minden érintett hazai és határon túli magyar szervezetével.
2. A közoktatás (önkormányzati) megrendelőként használja a könyvtári szolgáltatásokat, rendezvényeket, olvasásnépszerűsítő akciókat.
3. Új gyűjteményfejlesztési stratégia többletforrásból a megyei és városi könyvtárak számára az olvasáskultúra támogatására.
4. Az iskolai könyvtárak korszerűsítése: szoros kapcsolat az iskola számítógépes helyszíneivel, gyermekbarát honlapok és blogok készítése és működtetése.
5. Az iskolai könyvtárak lakosságot ellátó szolgáltató szerepének növelése azokon a településeken, ahol nem érhető el a kulturális, képzési és információs szolgáltatások teljes kínálata.
6. A kettős funkciójú – települési és iskolai – könyvtáraknak a helyi igényeket figyelembe vevő fejlesztése a kistépüléseken.
7. Többéves olvasási akció kidolgozása és meghonosítása a szülők és a kisgyermekek olvasási kultúrájának fejlesztésére és megerősítésére: „Születéstől az első könyvemig”.
8. Korai olvasásfejlesztési programok kidolgozása, olvasásfejlesztő tanácsadó szolgálatok kialakítása, a legkisebbek számára csoportos, családi könyvtári látogatások megszervezése.
9. Könyvtári szolgáltatások fejlesztése a nemzeti kisebbségek anyanyelvi irodalomhoz történő hozzáférhetőségének javítása érdekében.

4. cél

A könyvtár közösségi szolgáltatásaival és a felnőttképzés támogatásával segítse elő az életminőség javítását, a foglalkoztatottság és az egyének versenyképességének növelését.

Beavatkozások

1. Partnerség minden, a képzésben érintett hazai és határon túli magyar szervezettel, a közgyűjteményi terület más intézményeivel (múzeumok, levéltárak), a civil szférával.
2. A különböző könyvtártípusok nyújtotta ismeretanyag folyamatos, szervezett továbbadása önkormányzati és egyéb fenntartói megrendelések alapján.
3. A munkaerő-piaci lehetőségekkel kapcsolatos információk folyamatos közvetítése.
4. Az állampolgári jogok és kötelességek érvényesülésének elősegítése a közérdekű, közhasznú információk és az on-line kormányzati és önkormányzati szolgáltatások könyvtári hozzáférésének biztosításával.
5. A távoktatási és e-tananyagok, e-felnőttképzési anyagok országos, közös hasznosítása; távoktatási központok kialakítása a könyvtárakban, együttműködésben a felsőoktatási intézményekkel és a munkaügyi központokkal.
6. A multikulturalizmus, a kulturális sokszínűség támogatása az esélyegyenlőség fenntartása érdekében, a nemzetiségek támogatása.
7. A könyvtárak bekapcsolódása a helyi, kistérségi, regionális kulturális életbe, a kulturális turizmusba mind információszolgáltatóként, mind értékmegőrző és érték közvetítőként.
8. A felhasználók rendszeres, kompetencia-alapú és moduláris képzése az életen át tartó tanulás folyamatában, a digitális írástudás széleskörű oktatása.

1.5 A megvalósítás sikeréhez szükséges tényezők

- A könyvtáros alapképzésben elsajátított ismeretek bővítése hagyományos és távoktatási keretek között, a továbbképzés megújítása.
- A finanszírozási források megléte, hatékony gazdálkodás a versenyképesség fokozása érdekében.
- A tervek évenkénti felülvizsgálata: gördülő tervezés, projektcontrolling. Nyitott kommunikáció, nyitott tervezés és szervezés, nyitott szervezet. Hatékony közönségkapcsolatok, hangsúlyos jelenlét a médiában.

1.6 A stratégia célok megvalósításához szükséges források: a 2007 – 2013 közötti

európai uniós pályázatok

1.6.1 Társadalmi Megújulás Operatív Program, (TÁMOP)

3. prioritás: „Minőségi oktatás és hozzáférés mindenkinek”

„Tudásdepó-Expressz” – A könyvtári hálózat nem formális és informális képzési szerepének erősítése az élethosszig tartó tanulás érdekében

Támogatás nyerhető:

- A: az Országos Dokumentum-ellátási Rendszer elektronikus dokumentum-szolgáltatásának fejlesztésére.
- B: országos egységes lelőhely-nyilvántartás létrehozására.
- C: otthonról elérhető szolgáltatások fejlesztésére.
- D: olvasásprogramok kialakítására.
- E: könyvtári szakemberek továbbképzése és könyvtárhasználók képzésére.

1. 6. 2 Társadalmi Infrastruktúra Operatív program, (TIOP)

1. prioritás: „Az oktatási infrastruktúra fejlesztése”

„Tudásdepó Expressz”: Összehangolt könyvtári szolgáltatások infrastruktúrafejlesztése

Támogatás nyerhető:

- Szerverek, használói számítógépek, dokumentumküldő szoftverek beszerzése
- Az adatbázis-fejlesztéshez szükséges hardvereszközök beszerzése
- Elektronikus olvasóazonosítási rendszer létrehozása
- Az önkiszolgáló kölcsönzés feltételeinek megteremtése
- A dokumentumok továbbításához szükséges differenciált logisztikai fejlesztések
- Számítógéppel és Internet kapcsolattal felszerelt mozgókönyvtár szolgáltatás fejlesztése
- Egyéb, dokumentum-továbbításra és könyvtári szolgáltatások nyújtására alkalmas speciális logisztikai eszköz beszerzése
- A fogyatékkal élők könyvtárhasználatát lehetővé tevő fejlesztések támogatása (kiegészítő eszközök, szoftverek)

1. 6. 3 Társadalmi Infrastruktúra Operatív program, (TIOP)

1. prioritás: „Az oktatási infrastruktúra fejlesztése”

Regionális Tudástárak – a fejlesztési pólus-, illetve társ-pólus-városok egyetemi központjaihoz kapcsolódó könyvtárfejlesztések

Támogatás nyerhető:

- Közös integrált rendszer kialakítása az együttműködő könyvtárakban,
- Közös szolgáltatási infrastruktúra (beiratkozás, gépi kölcsönzés, egységesen használható olvasókártya stb.) megteremtése az együttműködő könyvtárakban
- A rendszer működését lehetővé tevő biztonságtechnikai feltételek megteremtése a könyvtárakban
- Az elektronikus tartalomszolgáltatás technikai feltételeinek megteremtése
- A szerzői jog által védett digitális dokumentumok használatához szükséges biztonsági feltételek kialakítása
- e-Learning tananyagok fejlesztését és hozzáférését támogató

infrastruktúra fejlesztése az együttműködő könyvtárakban

- Az elektronikus állományvédelem feltételeinek megteremtése
- Az előfizetéses könyvtári források távoli elérését lehetővé tévő olvasó-azonosítási rendszer kialakítása
- A szolgáltatások tömeges igénybevételét lehetővé tévő infrastrukturális (olvasói és funkcionális terek) és IKT fejlesztések

1. 6. 4. Kulturális értékek digitalizálása: 3 konstrukció

1. Módszertani előkészítő projekt az Országos Széchényi Könyvtár koordinálásával, a könyvtári, múzeumi és levéltári terület részvételével
2. Kulturális értékek nagy tömegű digitalizálása
3. Egységes oktatási és kulturális szolgáltató felület kialakítása

1. 6. 5 Közép-Magyarországi Operatív Program

4. prioritás: A humán közszolgáltatások intézményrendszerének fejlesztése

1. 6. 6. Települési és mozgókönyvtárak, valamint közművelődési intézmények fejlesztése

A) komponens: Települési és mozgókönyvtárak infrastruktúra- és IKT-fejlesztése

B) komponens: Közművelődési infrastruktúra- és IKT fejlesztése

1. 6. 7. Új Magyarország Vidékfejlesztési Terv 2007 – 2013

3. intézkedéscsoport: A vidéki élet minősége és a vidéki gazdaság diverzifikálása:

- 3.2.1. A vidéki gazdaság és lakosság számára nyújtott alapszolgáltatások **Integrált közösségi és szolgáltató tér kialakítása az 5000 fő alatti településeken, benne a könyvtári szolgáltatások biztosítása**

MKE ZALA MEGYEI SZERVEZETE

Az MKE Zala Megyei Szervezete 2007 szeptember 17-én kirándulást szervezett Sopronba. A program részeként látogatás tettünk a Nyugat-Magyarországi Egyetem Központi Könyvtárban, a Műemlékkönyvtárban és megtekintettük az Erdő- és Faanyagvédelmi Intézet madártani kiállítását. Előadást hallhattunk a Központi Könyvtár tevékenységéről, majd megtekintettük a soproni Széchenyi István Városi Könyvtárat is.

A szakmai programok mellett megnéztük a Storno Gyűjteményt, részt vettünk egy borkóstolón a Fekete Cédrushoz Könyvkereskedés Vinotékájában, majd tovább utaztunk Fertőrákosra, ahol a kőfejtő megtekintése után egy finom vacsora várt bennünket a Mithrasz Étteremben.

DEÁK FERENC MEGYEI KÖNYVTÁR (Felnőttolvasó-szolgálat)

A Deák Ferenc Megyei Könyvtár és a Keresztury Irodalmi Kör közös rendezvényei:

- „Éltem egyszer én, Márai Sándor”: vetített diaképes, önéletrajzi ihletésű önálló est Csányi Zoltán előadásában (január 24.)
- Bemutatkozik az Izsák Imre Képzőtársaság – A párt és az egyház küzdelme Zalaegerszegen, 1947-1949. (Kiss Ádám egyetemi hallgató előadása) ; A címetan mint történelmi segédtudomány, különös tekintettel Zala megyére (Molnár Gábor egyetemi hallgató előadása) (március 27.)
- „...egy öntörvényű művészegyéniség”: jövőre lenne 100 éves Vajda Lajos festőművész (Borbás György előadása) (április 24.)
- „Hol van régi énünk, az elveszített csoda?”: Bischofné Hesinger Katalin Álmok, táncok, tövisek c. verseskötetének bemutatója (május 15.)
- Zala megye és a Batthyányak a reformkorban (Béres Katalin muzeológus), „Viam meam persequor...” (Molnár András levéltárigazgató) – október 9.

- Kussolat a sors – Latinovits Zoltán emlékezetére c. önálló est (Pálfy Margit színművész) (október 16.)
- „Baráti hitelességgel...”Keresztury Dezső emlékét idézi fel két barát (Rosta Sándor, Dr. Józsa Tivadar) (november 6.)
- Karácsonyi meglepetés (december 11.)

További rendezvények:

- **Nagyapáink forradalma...**: interjúk, visszaemlékezések az 1956-os forradalom Zala megyei eseményeiről c. kötet bemutatója - a kötetet Vajda László, a Zala Megyei Önkormányzat nyugalmazott osztályvezetője ajánlotta a közönség figyelmébe. (január 25.)
- **Internet Fiesta - Könyvtárak az elektronikus ügyintézésért** (március 20-31.)

Ügyintézés az interneten – előadások (március 29.)

1. **Az elektronikus adó- és járulékbevallás rejtelméi**
(Előadó: Balogh Barnabásné informatikus – APEH Nyugat-dunántúli Regionális Igazgatósága)
2. **Ismerkedés az Ügyfélkapu szolgáltatásaival**
(Előadó: Kovácsné Pacsai Edit - Deák Ferenc Megyei Könyvtár)
3. **Elektronikus banki szolgáltatások - Bemutatkozik az OTP Bank Zrt.**
(Előadó: Pethőné Schalbert Mária – OTP Bank Zrt., Zalaegerszeg)

Folyamatos programjaink:

- Kiállítás az olvasóteremben az internet könyvtárunkban meglévő szakirodalmából
 - Helyi internetszolgáltatók (ZELKA, ZALASZÁM, PROCOMP) bemutatkozása: lakossági internethozzáférési lehetőségek, egyéb szolgáltatások bemutatása, népszerűsítése
 - Webcímajánlás különböző témákban (elektronikus banki ügyintézés, álláskeresés a neten, szabadidő, hasznos helyek stb.) összeállított szórólapok segítségével
 - Ingyenes internethasználat a nyitva tartási időben, CD-ROM-bemutató
 - Segítségnyújtás az elektronikus ügyintézésben: információkeresési stratégiák, speciális szolgáltatások, az e-ügyintézés alaplépései
 - Ismerd meg hazádat! Zala megye, Zalaegerszeg a világhálón – bemutató
- **Az Országos Könyvtári Napok rendezvényei (október 4-12.)**

A babák testi és lelki egészsége – családi találkozó (Dr. Keszthelyi Júlia gyermekorvos és Gaál Boglárka családterapeuta előadása) (október 4.)

Könyves vasárnap (október 7.)

„Álmok földjén szárnyakon” – író-olvasó találkozó *Barócsi Tiborral*

„Futás, hit, öröm” – beszélgetés *Bérces Edit* ultrafutó világbajnokkal

Ki nyer ma? Játék és muzsika 10 percben a Kodály-évforduló jegyében

Folyamatos programjaink:

- Legyél te is restaurátor! Vegyél részt az egyes munkafolyamatokban a könyvtár mini restaurátorműhelyében!
- Ingyenes beiratkozás a délelőtti folyamán
- Ingyenes internethasználat a délelőtti folyamán
- Vasárnapi könyvkölcsönzés
- Teázó és büfé
- Kiadványaink népszerűsítése ajánló bibliográfiák segítségével
- „Turi” a könyvtárban (állományból kivont könyvek, hanglemezek kedvezményes árusítása)

• **A British Council Hungary és a Deák Ferenc Megyei Könyvtár közös rendezvényei:**

- Filmvetítés a READING THE CITY FILMKLUB keretein belül – vendégünk volt Kolozsi László filmesztéta (április 17.)
- WebEnglish Workshop – a British Council Hungary nyelvtanárok számára tartott tréningje (október 25.)

• **Karácsonyi könyvvásár az Aréna 2000 Könyvkiadó kedvezményes könyveiből** (december 10-15.)

Devecz Lászlóné

DFMK Hírlevél

2007. áprilisában indítottuk útjára a havi rendszerességgel megjelenő, e-mailben terjesztett információs tájékoztató hírlevelünket. Hírlevelünk célközönsége a megyei könyvtár olvasóinak azon rétege, akik a személyes használat mellett vagy helyett rendszeresen használják honlapunkat és az elektronikus információforrásokat, és szívesen fogadnak információkat e-mailben is.

Hírlevelünket minden hónap első hetében küldjük ki mindazoknak, akik a megyei könyvtár honlapján feliratkoznak. Technikai háttérét egy levelezőlista szolgáltatja, melyre a feliratkozás két lépésben történik; az előzetes szándékot egy, a listservertől kapott gépi levél visszaküldésével kell megerősíteni, ezt követően kerül fel az új tag címe a levelezőlista aktív tagjai közé.

A hírlevél aktuális számát a feliratkozottakon kívül elküldjük mindazon olvasóinknak is, akik az előző hónapban iratkoztak be könyvtárunkba, és a beiratkozási adatlapon feltüntették az e-mail címüket is.

Hírlevelünk állandó rovataiban beszámolunk az adott hónapban várható rendezvényekről, a könyvtárban tartandó könyvbemutatókról, valamint a társintézmények, más könyvtárak és múzeumok programjairól. Emellett felhívjuk a figyelmet érdekes weblapokra az irodalom, kultúra, az Internet iránt érdeklődők számára; munkatársaink bevált receptjeiket teszik közzé, valamint könyveket, filmeket is ajánlunk könyvtárunk dokumentumai közül.

Hírlevelünk kiegészíti a könyvtár honlapját: az újdonságok, változások, itt egy helyen jelennek meg, e-mailben értesítjük az érdeklődőket mindarról, amit könyvtárunkról és szolgáltatásainkról tudni érdemes. Ezen a fórumon hívjuk fel a figyelmet néhány olyan elektronikus és hagyományos könyvtári szolgáltatásunkra is, amelyek kevésbé ismertek a könyvtárhasználók körében. Segítséget nyújtunk abban, hogy weboldalainkon könnyebben eligazodjanak, a számítógépes katalógusban és az adatbázisokban pedig sikeres kereséseket végezzenek.

Szili Erika

DEÁK FERENC MEGYEI KÖNYVTÁR GYERMEKKÖNYVTÁRA

Júniusban Balatonyörökön vehettek részt - a József Attila Városi Könyvtárral közösen szervezett - *olvasótáborban* a hátrányos helyzetű zalai gyerekek. Az olvasótáborban ez évben *Lázár Ervin* műveivel ismerkedtek a táborlakók. A programok között szerepelt drámapedagógiai és kézműves foglalkozás, verses-zenés gyermekműsor, valamint az elmaradhatatlan kirándulás: ezúttal hajókázás Keszthelyre és környékére. A 2007-es tábor jellegzetessége a közös csoportos kerékpározás volt: strandra és a közeli kedvelt kirándulóhelyekre (Balatonederics – Afrika Múzeum; Vonyarcvashegy – Szent Mihály kápolna). Szerencsére a vízparti táborozásnak kedvezett az időjárás is, ezért a jókedv és a kitűnő hangulat a tábor végéig kitartott: ismét felejthetetlen napokat tölthettünk együtt, mint már annyiszor!

Október elején szerveztük meg a „*Könyvtárak összefogása a társadalomért*”-akció, a **Nagy Olvasóshow** őszi gyermekkönyvtári rendezvényeit, melyek keretében játékos vetélkedőkre, író-olvasó találkozóra, kézműves játszóházba és verses-zenés gyermekműsorra hívtuk az érdeklődőket. Kiemelkedően sikeres volt e rendezvénysorozat keretében az október 7-i *Könyves vasárnap*.

A 2007/2008-as tanévben is folytatjuk már hagyományos „**Barangolás a gyermekirodalomban**” c. megyei levelezős játékunkat 4-5-6. osztályosoknak, melynek során a gyerekek három magyar regény elolvasását (*G. Szabó Judit: Ez mindennek a teteje - Dóka Péter: Hogyan lettem médiasztár? - Balázs Ágnes: Feladó: Fekete Szivárvány*) és a könyvekhez kapcsolódó feladatok megoldását vállalják vetélkedő keretében. Az irodalmi bűvárkodásban 33 öt fős csapat vesz részt.

Mátyás királlyá választásának 550. évfordulója tiszteletére **Hunyadi Mátyás, a jégen választott király** címmel háromfordulós történelmi levelezős játékot hirdettünk 6-7-8. osztályos zalai gyerekek számára a következő témakörökben: *Mátyás élete és uralkodása; A reneszánsz kultúra Mátyás udvarában; Zala vármegye Mátyás király idejében*. Levelezős játékunkra megyénk iskoláiból 116 csapat jelentkezett. A nagyszerű játék záró rendezvényére, az eredményhirdetésre és jutalmazásra 2008. január 24-én kerül sor.

A Nemzeti Kulturális Alaphoz benyújtott sikeres pályázatunk segítségével tovább folytatjuk **Integrációs művészeti foglalkozásainkat**, melyeket fogyatékos és ép gyerekek számára szerveztünk már korábban is két tanéven keresztül. A gyerekek

számára vonzó, az irodalmi és érzelmi nevelést egyaránt szolgáló programjainkon a Béke-ligeti és a Dózsa-iskola kisdiákjai közösen vesznek részt. E rendezvénysorozat szerepel Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Oktatási Bizottsága Nevelési programjában is, megvalósításához anyagi segítséget is nyújt. A 2007/2008-as tanévben zajló rendezvénysorozaton drámapedagógiai és kézműves foglalkozások, bábjátékok és verses-zenés gyermekműsorok szerepelnek a programok között.

A november 19-30-ig zajló **Zalai gyermekkönyvheteket** műhelymunkában szerveztük meg a városi gyermekkönyvtárosok és a hálózatgondozó-módszertanos kollégák közreműködésével. A programsorozat keretében a megye 24 könyvtárában több mint 30 rendezvényre (irodalmi versenyek, író-olvasó találkozók, kézműves foglalkozások, báb- és verses-zenés műsorok stb.) került sor. A zalai könyvtárak vendégei voltak az idei gyerekkönyvhéten: *Bartos Erika* író, *Dóka Péter* író, *Gyárfás Endre* író, *Ormos Gyuláné (Jassie Blair)* író, *Sohonyai Edit* író; a *Mesetár Bábszínház*; *Gaál Zsuzsa* író, *Joós Tamás* előadóművész, *Lakatos Sándor* előadóművész, *Rosta Géza* előadóművész; *Benkőné Gulyás Edit* pedagógus, *Kocsis Eszter* drámapedagógus, *Pintér Györgyike* pedagógus, *Kardos József* tanár.

A gyerekkönyvheti rendezvénysorozat keretében tartottuk meg november 20-án a Zalai Gyerekkönyvtáros Műhely őszi továbbképzését iskolai és gyerekkönyvtárosok, valamint pedagógusok számára a következő programmal:

- Közös nyelvre lelni. A KID-programmal az olvasásért.
Előadó: *Valaczka András* pedagógus, tankönyvszerző
- Olvasásfejlesztési promóciós lehetőségek a könyvtárakban.
Előadó: *Oláh Rozália* és *Tóth Renáta* gyerekkönyvtáros

Oláh Rozália

JÓZSEF ATTILA VÁROSI KÖNYVTÁR, ZALAEGERSZEG

A NÉPMESE NAPJÁN felolvasónapot tartottunk *Olvasd fel kedvenc tréfás népmesédet!* címmel. Óvodások, iskolások voltak a vendégeink, akik jókat derültek óvónőik ill. társaik, vagy egymás felolvasását hallgatva. Közel hatszázan fordultak meg ezen a rendezvényen.

Október hónapban a „NAGY OLVASHOW” rendezvénysorozat keretében a következő eseményekre került sor könyvtárunkban:

Október 3-án „Babaolvashow”-t rendeztünk a 0-3 éves babák, szülei, nagyszülei részére. Várakozásunkon felül szép számban jöttek az érdeklődők. A játszóházban és a könyvajánlón mintegy 30 felnőtt és 25 baba vett részt. Nagyon jó hangulatú délelőtti tudhatunk magunk mögött, s az akkor beiratkozó olvasók nagy része ma is aktív tagja könyvtárunknak. Bónyai Mónika óvónő a „totyogókkal” sógyurma sünöket készített és krumplinyomdázott. Nagyon lelkes babák és mamák voltak a vendégeink. A „Cini-cini muzsika” c. játékos, mondókás, dalos foglalkozáson Lola óvó néni közreműködésével mondókákkal, gyermekdalokkal ismerkedhettek az apróságok. S ha valamelyik megtetszett, viheték is haza a könyveket, melyekből szüleikkel otthon is gyakorolhattak.

Október 6-án *játszóházat* szerveztünk nagyobbacska gyerekek és minden egyéb korosztályú érdeklődő részére. A mintegy 50 ügyes kezű részt vevő nagyon élvezte a foglalkozásokat.

Október 7-én, a „Könyves vasárnapon” a könyvtár a délelőtti órákban teljes szolgáltatásával és ingyenes beiratkozással várta olvasóit. Az „Állatosdi” című programon Lengyák Istvánnal „ollóvágtáztak” a megjelent családok, majd Lukács Sándor Micimackó és barátai c. műsorát hallgathatták meg. Nagy örömeinkre sokan kíváncsiak voltak erre a programra is. Néhány család CD-ROM-ozott és mesét is olvastak fel.

Október 9-én két csoportban „Nagyik a Neten” címmel internetes vetélkedőt szerveztünk az idősebb korosztály számára.

Kevesebben vállalkoztak a megmérettetésre, mint ahogy számítottunk, de nagyon családias hangulatban telt a „verseny”.

Október 10-én könyvbemutatóra került sor, Tunyogi Csapó Gábor „A mérleg jegyében” c. kötetét Péntek Imre mutatta be. Az irodalmi esten a Zrínyi Miklós Gimnázium tanulói előadásában a szerző verseit is hallhatta a mintegy 40 főnyi közönség.

Ezen alkalommal díjaztuk a középiskolásoknak meghirdetett „Lógi a Neten” című vetélkedőnk helyezetteit.

Október 15-én *Szakmai Napot* tartottunk, melynek témája a mozgókönyvtári ellátás eddigi tapasztalatai és a további teendők megbeszélése volt.

November 9-én a Pannon Tükör c. folyóirat főszerkesztőségével közösen Asperján György: „Jézus és Júdás aktája” című új könyvének bemutatóját szerveztük meg. A kötetet Péntek Imre ajánlotta az érdeklődők figyelmébe.

„A Tollaskígyó fiai” MESEMONDÓ VERSENYT 2007. november 24-én, szombaton 9.00-tól rendeztük meg. A tűz megszerzése c. műsorral a tófeji Általános Iskola 2-4. osztályos tanulói köszöntötték az egybegyűlteket, betanító pedagógusok: Némethné Szakács Irén, Lakatosné Molnár Bernadett voltak. A versenyt megnyitotta: Pintér László alelnök, a Zala Megyei Közgyűlés képviselőjében.

A korosztályok szerinti versengésre külön helyszíneken került sor, ahol 3 fős (pedagógusokból, könyvtárosokból és óvónőkkel álló) zsűri döntött a legjobb mesemondók helyezéseiről. Idén is minden korosztályban szavazhattak a gyerekek a

HÍREK

közönségdíjas mesemondóra. 10 városi iskola 36 tanulója és 7 városkörnyéki iskola 19 tanulója versenyzett egymással a szép mesemondásban.

Helyezések:

1. osztály	1. díj	Varga Vencel	Landorhegyi Székhelyiskola Zalaegerszeg
	2. díj	Bogár Veronika	Teskánd
	3.díj	Boronyák Nóra	Liszt Ferenc Tagiskola, Zalaegerszeg
		Nyíri Fanni Kiss Barnabás	Dózsa György Tagiskola, Zalaegerszeg Eötvös József Székhelyiskola, Zalaegerszeg
Közönségdíj	Bogár Veronika	Teskánd	
2. osztály	1. díj	Vernarelli Franciska	Ady Művészeti Ált. Iskola és Gimnázium, Zalaegerszeg
	2. díj	Trömböczki Julianna	Becsvölgye
	3.díj	Kovács Kristóf	Öveges ÁMK, Zalaegerszeg
		Rákóczi Anna	Landorhegyi Székhelyiskola, Zalaegerszeg
Közönségdíj	Büki Noel Vernarelli Franciska	Salomvár Ady Művészeti Ált. Iskola és Gimnázium, Zalaegerszeg	
3.osztály	1. díj	Tóth Bence Máté	Pais Dezső Tagiskola, Zalaegerszeg
	2. díj	Tóth Kitty	Liszt Ferenc Tagiskola, Zalaegerszeg
		Spitzner Dóra	Ady Művészeti Ált. Iskola és Gimnázium, Zalaegerszeg
	3.díj	Szummer Gréta	Pacsa
Közönségdíj	Spitzner Dóra	Ady Művészeti Ált. Iskola és Gimnázium, Zalaegerszeg	
4. osztály	1. díj	Palkovics Emese	Ady Művészeti Ált. Iskola és Gimnázium, Zalaegerszeg
	2. díj	Nagy Eszter	Liszt Ferenc Tagiskola, Zalaegerszeg
		Kiss Kíra Regina	Pacsa
	3.díj	Farkas Dorina	Teskánd
Babati Soma		Eötvös József Székhelyiskola, Zalaegerszeg	
Közönségdíj	Halász Márk	Landorhegyi Székhelyiskola, Zalaegerszeg	

November 26-án egy a Babaolvashow alkalmával az előadó betegsége miatt elmaradt előadást pótolunk. Sebestyén Bianka szombathelyi vezető védőnő, főiskolai tanár volt a vendégünk, aki egy nagyon élvezetes és tanulságos előadást tartott a 0–3

éves korosztály „olvasási” szokásairól ill. a vers, a mese szerepéről e korosztály körében.

Az őszi folyamán többször tartottunk könyvtárhasználati foglalkozást középiskolás tanulók, osztályok részére előzetes időpont egyeztetés alapján. Ezen alkalmakkor mintegy 300 fővel ismertettük meg könyvtárunk szolgáltatásait és a számítógépen való dokumentumkeresés módját.

Decemberi vendégünk az „UR VÁROSÁTÓL SALLÁIG” történelmi sorozat rendezvényeként Joós Tamás volt. Ő a szokásos nagy érdeklődés mellett tartotta érdekes, öltözék- és fegyverbemutatóval egybekötött előadását a római legió-ról. A hatást még fokozta azzal, hogy mindazt, amiről beszélt a Gladiátor c. film részleteinek bejátszásával „élőben” is megmutatta.

Az év programjait a KÉZMŰVES KÖNYVTÁRI SZOMBATOK karácsonyi készülődésével zártuk: ablakdíszek, origamival hajtogatott karácsonyfadíszek készültek a megjelentek nagy örömeire, s aktív közreműködésével. Elmondhatjuk, hogy itt aztán szorgoskodott gyerek, szülő és nagyszülő a játszóház vezetőivel (Bónyai Mónika és Pigler Katalin) nagy egyetértésben.

A „MEGMUTATOM MAGAM” KIÁLLÍTÁS SOROZATUNK is folytatódik, havi rendszerességgel. Az egyéni kiállítók: Juhász Vanessza, Csiszár Sára Luca mellett

csoportos bemutatkozásokra is sor került. Az Eötvös Iskola 3. osztályosai nagyon látványos őszi kompozíciókat hoztak, amelyek többnyire papírhajtogatással készültek. Kiemelkedő volt témája miatt is a Kóc, kóc, kenderkóc c. kiállítás, melyen Árvayné Nagyari Katalin tanítványai kézműves munkáikból mutattak be válogatást. A megnyitón Skrabut Éva, a Gébárti Kézművesház vezetője ajánlotta a megjelentek figyelmébe a gyerekek munkáit.

Horváth Anikó - Kereki Judit

FEJÉR GYÖRGY VÁROSI KÖNYVTÁR, KESZTHELY

2007. Október 3. Vendégünk volt **Balla D. Károly**
14.30 órakor 3 gimnáziumi osztály részére irodalmi óra
17 órakor könyvbemutató: Egy manzárdőr naplója címmel

2007. Október 7.

KÖNYVES VASÁRNAP: fesztivál a könyvtár előtti téren, kézműves bemutatókkal, társintézmények bemutatkozásával- teljes körű szolgáltatásokkal

2007. Október 18.

17 órakor **LENGYEL ÜZENET**
Találkozás **Teresa Kaczorowska** költő, író, publicistával. A beszélgetést vezette Sutarski Konrad költő, a Magyarországi Lengyelség Múzeuma és Levéltára igazgatója

2007. November 5.

17 órakor Kodály Zoltán születésének 125., halálának 40. évfordulójára emlékeztünk
Előadónk: **Kardos Gy. József**
Közreműködők: a keszthelyi Festetics György Zeneiskola tanárai

2007. November 19.

17 órakor közös rendezvény a Csik Ferenc Olimpiai Baráti Kör Egyesülettel
Előadónk: **Dr. Szelestei Tamás: „Csik Ferenc, az orvos”** címmel tartott előadást.
Közreműködők: a keszthelyi Festetics György Zeneiskola tanárai

2007. December 3.

17 órakor **ADVENTI EST**
Vendégünk: **Endrei Judit** (újságíró, szerkesztő, műsorvezető) és **Oszkai Réka** keramikus kiállítás megnyitója
A rendezvény hangulatát a **hévízi Musica Antiqua** együttes színesítette

2007. December 6.

16.30 órakor közös rendezvény a Csik Ferenc Olimpiai Baráti Kör Egyesülettel
Vendégeink: **Németh Pál, Németh Zsolt, Pars Krisztián olimpikonok**
A beszélgetést Dr. Ágh Pál és Dr. Iglódi Endre vezette
Átadásra került a Magyar Köztársaság 2007. évi legjobb atlétáinak, edzőjének, valamint a Dobó SE-nek járó díja a Keszthelyi Atlétabarátok részéről.
A rendezvényen került sor **Németh Pál** keszthelyi - magántulajdonban lévő - akvarell festményeinek kiállítására

Kalmárné Amberg Xénia

FEJÉR GYÖRGY VÁROSI KÖNYVTÁR GYERMEKKÖNYVTÁRA, KESZTHELY

2007.

- IX. 24-25. Varázslatos karosszék: őszi teremdekoráció
- IX. 28. Népmese Napja: mesemondó délután általános iskolásoknak
- X. 2. Országos Könyvtári Napok: Bosnyák Viktória író-olvasó találkozója
- X. 4. Országos Könyvtári Napok: Babaolvashow (A Kismama Klub gyermekkönyvtári előadása)
- X. 5. Országos Könyvtári Napok: Könyvtári activity (csapatjáték a könyvek birodalmában)
- X. 8-11. Országos Könyvtári Napok: Őszi képek készítése (kézműves foglalkozás)
- X. 12. Országos Könyvtári Napok: „Kertem alján” (kiállítás)
- X.10. Parlagfümentes Magyarorszáért: Játékos foglalkozás
- X. 25. Fogyatékkal élők könyvtári integrációját elősegítő foglalkozássorozat: Vendel napi néphagyományok játékos feldolgozása könyvtárhasználattal
- XI. 9. Varázslatos karosszék: természetjátékokat készítő kézműves foglalkozás
- XI. 20. Gyermekkönyvhetek: Bartos Erika interaktív mesés foglalkozása
- XI. 23. Gyermekkönyvhetek: „A könyv utóélete”: Gyárfás Endre író-olvasó találkozója
- XI. 26. Gyermekkönyvhetek: Óvodások városi versmondó délelőttje
- XI. 28. Gyermekkönyvhetek: Kardos József előadása Kodály Hány János című daljátékáról
- XI. 30. Gyermekkönyvhetek: „Példaképeink”, a Rákóczi Szövetség pályázatára érkezett óvodás alkotások kiállítása
- XI. 19-20. Gyermekkönyvhetek: Rejtvényjáték a rendezvénysorozatról
- XII. 5. Varázslatos karosszék: téli teremdíszítő foglalkozás
- XII. 6. „Jöjj el hozzánk, várunk rád”: a Mikulás látogatása a gyermekkönyvtárban
- XII. 7. Varázslatos karosszék: Adventre hangoló (karácsonyi szalvétagyűrűk és üvegmatricák készítése)
- XII. 20. Varázslatos karosszék: Közös karácsonyfa díszítés és téli szünidei könyvvajánló az új könyvtermésből.

VÁROSI KÖNYVTÁR LENTI

„Babák és mamák/papák a könyvtárban”

Mikor lehet először könyvtárba menni? Nem is kell menni, a könyvtár várja a babakocsiban „utazó” gyerekeket is szüleikkel együtt. Október 2-án még inkább igyekeztünk bemutatni, miért is jó könyvtárba járnunk. A kicsiknek színes leporellókat kínáltunk, szüleiknek a gyermeknevelést, gyermekgondozást segítő könyvet ajánlottunk. De az igazi „sikert” a mesés és mondókás könyvek adták, szülőként

felfedezve bennük a gyerekként hallott verseket és a még ismeretleneket, hogy ezeket elmondhassák saját gyermekeiknek.

„Ismerj rám!”

Az egész héten át tartó játékban három korosztály számára szóltak a rejtvények. Irodalmi művek, helyek, szereplők vártak arra, hogy a „különös ismertetőjegyek” alapján felismerjék őket. A helyes megfejtést adók között könyvcsomagokat sorsoltunk ki.

„Mesés történelem”

Rendhagyó irodalom-órára vártunk minden érdeklődőt október 3-án. A magyar történelem eseményei, nagy alakjai, a magyar nép sorsa elevenedett meg a színpadon. A verseszenés utazáson Joós Tamás énekmondó kísérte el a nézőket.

„Könyves Vasárnap”

Minden korosztályt hívtunk és vártunk október 7-én vasárnap délután a könyvtárba, párhuzamosan zajló rendezvényeinkre.

Az alkotni vágyók mesehősökkel díszített képeslapokat készíthettek különböző technikák segítségével. Gusztáv, az egér jóízűen falatozva eltüntette néhány mese különböző részét. Ezeket az „egérrágta” részeket kellett kitalálniuk, majd eljátszaniuk a

gyerekeknek Gaál Zsuzsa író segítségével. Az irodalom iránt érdeklődőknek internetes portálokat, honlapokat mutattak be kolléganőink. Könyvajánlóinkon a technikát is segítségül hívtuk. Változatos témák, elsősorban felnőtteknek, nem csak papíron! Hangoskönyv részletek, filmbejátszások segítségével mutattuk be az

ajánlott műveket, ezzel is színesítve a könyvajánlókat. A vasárnap este kötetlen beszélgetéssel ért véget kedves könyvekről, élményekről, szereplőkről, színészekről.

„Mesélő könyvtárosok”

Október 10-én egész nap mesesarokkal vártunk minden korosztályt. Magyar népmesék, Andersen és a Grimm-fivérek történetei – tündérekéről és boszorkányokról, sárkányokról és vitéz királyfiakról szolt a mese az érdeklődők kívánsága szerint.

„Legkedvesebb történetem”

Október 12-én minden kedves olvasót vártunk a könyvtárba, „olvasók-könyvtárosok egymás közt” kötetlen beszélgetésre. Könyvet ajánlottak, illetve kedvenc történeteiket mesélték el az olvasók és a könyvtárosok egyaránt.

Könyvbemutató – Jessie Blair: Lina és az ördög medalionja

A Zala Megyei Gyermekkönyvhét alkalmából novemberben három alkalommal, író-olvasó találkozót rendeztünk a város általános iskoláiban tanuló 5. és 6. osztályosoknak, amelyen a könyvtárunkban dolgozó kolléganő, Ormos Gyuláné Éva mutatta be könyvét (Jessie Blair: Lina és az ördög medalionja.) A jó hangulatú találkozó kötetlen beszélgetéssel folytatódott, ahol főképp az izgalmas Voynich-kézirat volt a központi téma, amely igencsak megmozgatta a gyerekek fantáziáját, s felkeltette érdeklődésüket.

Magyarországi CD-ősbemutató

December 7-én került megrendezésre a Zalai Gyermekkönyvhét programsorozat keretében, a fergeteges, bulihangulatban zajló, *Gerendás Zsozso és a Cinke Singers* című CD magyarországi ősbemutatója. Joós Tamás, Gaál Zsuzsa, a felnőtt közreműködők és a gyerekek csapata felejthetetlen élményt szerzett az óvodásoknak, valamint az általános iskola 1. és 2. osztályosainak, és minden kedves érdeklődőnek. A bemutatón a helyi média képviselőin kívül jelen volt az MTV Soproni Regionális Stúdiójának forgatócsoportja is.

Baksa Melinda, Horváth Gabriella

FÁKLYA MŰVELŐDÉSI KÖZPONT ÉS KÖNYVTÁR, LETENYE

Június 26-tól
augusztus 7-ig

„**ISMERKEDÉS KÖTELEZŐ OLVASMÁNYOKKAL**”

minden kedden 9 órától

Program: június 26. Kincskereső kisködmön
július 3. A két Lotti
10-11. Tüskevár
17. A Pál utcai fiúk
24. Egri csillagok

HÍREK

31. A kőszívű ember fiai
augusztus 7. Légy jó mindhalálig
- Július 2.**
július 31-ig **„HA VÉGRE ITT A NYÁR...”**
- Régi idők strandjain - kiállítás
- Július 4-től**
augusztus 1-ig **„ÜGYES KEZEK”**
- foglalkozások gyerekeknek (szerda délelőttönként)
- Július 7.** **„KÖNYVBARÁTOK KIRÁNDULÁSA”**
- Graz, Mariazell
- Augusztus 16-**
szeptember 15. **„VÁROSUNK”**
- kiállítás fotópályázatra beérkezett művekből
- „FÁBAN MEGFOGALMAZOTT GONDOLATOK”**
- a XXII. Letenyei Faszobrász Alkotótelep tárlata
- Augusztus 19-20.** **KÉZMŰVES FOGLALKOZÁS**
- állatfigurák gyöngyből
- Szeptember 27.** **„A NÉPMESE NAPJA”**
„Nagyapó mesefája” – mesedélelőtt általános iskolásoknak a nyugdíjasklub közreműködésével
- Október 2-12.** **„ŐSZI KÖNYVTÁRI NAPOK”**
- Október 4.** **„HÁROM KÍVÁNSÁG”** - barangolás a mesék birodalmában
Vendégeink: az ovisok
- Október 7.** **„KÖNYVES VASÁRNAP”**
- kézműves foglalkozás gyerekeknek és szülőknek
- **„Az én könyves vasárnapi emlékem”**
- meglepetés új beiratkozóknek és a könyvtárral ismerkedőknek
- Október 8.** **„SZÖSZMÖTÖL AZ ŐSZ”**
- találkozó Kanizsa József író-költővel
- Október 18-**
december 1. **„KI ÁLL AMOTT A SZIRTETŐN...”**
- Hunyadi János születésének 600. évfordulója alkalmából
kiállítás a könyvtár anyagából
- Október 19.**
november 20. **„A CSEND PERCEI”**
- Zsupán József festőművész kiállításának megnyitója

- Október 26.** **„A MAGYAR TUDOMÁNY NAPJA”**
„KOZMIKUS VÉDETTSÉGÜNK FENYEGETETTSÉGÜNK”
– TIT előadás
Előadó: **Bánfalvi Péter**, a TIT Zala Megyei Elnöke
- November 23.** **„MÁTYÁS A LEGENDÁK KIRÁLYA”**
- TIT előadás
Előadó: **Őriné Dr. Bilkei Irén**
- November 28.** **„ZALAI GYERMEKKÖNYHETEK”**

„A TITKOKAT AZ UJJAIMNAK MONDOM EL”
ROSTA GÉZA verses-zenés összeállítása
- November 29.** **„CSIPKEVARÁZS”**
Ünnepi kiállítás Varga Lászlóné munkáiból
- November 30.** **„VÁGYÓDÁS”**
Rózsás Sándorné kötetbemutató estje
- December 11.** **“... CSING-LING-LING SZÁNCSENGŐ ...”**
karácsonyi játszótér óvodásoknak
- December 14.** **“SZIKRÁZNAK A HÓPIHÉK”**
ünnepváró játszótér

Pfeiffer Edit

VÁROSI ÉS ISKOLAI KÖNYVTÁR, ZALAKAROS

Benedek Elek születésének évfordulóján immár harmadik éve ünnepeljük szeptember 30-át, mint a Népmese napját. Célja ennek a megemlékezésnek nemzeti kincsünk, a népmesék megőrzése, fennmaradása, továbbadása. A Móra iskola diákjai ezen a napon a reggeli iskolarádió adásából a *Só* című magyar népmesét, a nagyszünetben pedig Mérei Gabriella 6. osztályos tanuló előadásában *A hazudós legény* című magyar népmesét hallgathatták meg.

Ezután nyitottuk meg azt a kiállítást, melyen népmesékből készült illusztrációkkal pályázhattak az óvodás és az általános iskolás gyerekek. A beküldött 89 rajzból 10 óvodás és 31 tanuló munkáját díjaztuk. Ugyanekkor került sor a meseíró pályázat eredményhirdetésére, melyet 3-8. osztályos tanulóknak hirdettünk. Itt 8-an vehettek át jutalmat. A szeptemberi hónap népmesékről szóló könyvtári levelezős játékának 5 díjazottja is elismerésben részesült. Könyvtárunk ezzel a rendezvénnyel csatlakozott a Magyar Olvasástársaság országos felhívásához: „Ne hagyjuk veszendőbe menni mindazt, ami évszázadokon át élni segítette az embereket!”

2007 október 17-én tartottuk az idei tanév első olvasóköri foglalkozását a könyvtárban. Horváth Zita könyvtáros-tanító mutatta be egyik kedvenc regényét, a C.S. Lewis: *Narnia Krónikája* címűt. A foglalkozáson 15 gyermek és 6 felnőtt hallgatta az ismertetőt, nézte a regényből készült filmrészletet. Részletek felolvasására is sor került.

2007 november 7-én kubai zenei aláfestéssel, jó hangulatban zajlott a következő olvasóköri foglalkozás. Hemingway: *Az öreg halász és a tenger* című regényét Kovács Tamás, a zalakarosi iskola tanára mutatta be a hallgatóságnak. A regényrészleteket a résztvevők felolvasásában hallhattuk. Az író életútjának bemutatásán túl megismerkedhettünk a regény helyszínének, Kubának természeti és földrajzi adottságaival, és kubai hangszerekkel is. A komplex foglalkozáson 17 gyermek és 10 felnőtt vett részt.

Véget értek a Zalai Gyermekkönyvhetek, melynek keretében tovább folytattuk az olvasóköreink rendezvényeit. Ezúttal intézményünk igazgatónője, Benkőné Gulyás Edit mutatta be az egyik gyermekkori kedvenc regényét, Fekete István *Keléjét*. Elmesélte a gyerekeknek, hogy diákkorában milyen trükköket talált ki annak érdekében, hogy minél többet olvashasson. Ismertette Fekete István írói életútját, s jelentősebb műveit. A hallgatóság megfejtette az író által kitalált „beszélő állatneveket”, amely több művének is jellegzetessége. A regényből több részlet felolvasására is sor került. Végül a *Tüskevár* című regényből készült rövid werkfilmről láthatott ízelítőt az olvasókörön résztvevő 22 gyermek és 11 felnőtt.

A rendezvény-sorozat következő programja bábelőadás volt. A könyvtár ideiglenes bábszínházzá alakult át. A budapesti Mesetár Bábszínház előadásában láthatták iskolánk alsó tagozatos diákjai - összesen 81-en - Marék Veronika: Surranó és Brekkenő című mesejátékát. A gyerekek szinte tátott szájjal nézték végig a humoros történetet, s csak azt sajnálták, hogy hamar véget ért.

A karácsony közeledtére gondolván könyvtárunk is szervezett kézműves foglalkozást. Karácsonyi ablakdíszeket és angyalkákat készíthettek papírból az erre ellátogatók.

Egy héten keresztül adtunk lehetőséget könyvvásárlásra is, hiszen településünkön erre kevés lehetőség van. A szülők és gyerekek megvásárolhatták a mikulási és karácsonyi könyvajándékokat.

Horváthné Nagy Elvira

JÓZSEF ATILA VÁROSI KÖNYVTÁR, MOZGÓKÖNYVTÁRI ELLÁTÁS

Október 15-én szakmai tanácskozást rendeztünk a „Mozgókönyvtári ellátás szerepe a könyvtári szolgáltatások feltételeinek javításában” címmel. A megnyitót dr. Hóbor Erzsébet, Zalaegerszeg város díszpolgára tartotta. Első előadónk Fehér Miklós, a Könyvtári Intézet munkatársa volt, aki a kistelepülések könyvtárainak működési lehetőségeiről, feladatairól és kihívásairól szólt. Ezt követte Kovács Szabina kistérségi menedzser prezentációja a Zalaegerszeg és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás működéséről, és a mozgókönyvtári ellátásról. „A könyvtári szolgáltatások helyzete a zalaegerszegi kistérségben”, címmel Pál Éva (JAVK) és Sebestyén Horváth Margit (DFMK) beszélt. Utolsó előadónk Mecsériné Doktor Rozália könyvtárigazgató volt, aki a körmendi és az őrési kistérségi könyvtári szolgáltatásokat mutatta be.

A rendezvény zárásaként került átadásra a Major Árpád könyvtárigazgató által alapított díj, amelyet az idén Baksa Lajosné csonkahegyháti községi könyvtáros vehetett át, aki 1956 óta könyvtáros a községben.

A Zalai Gyermekkönyvterek alkalmával több település (Egervár, Teskánd, Csonkahegyhát és Kiskutas) óvodásai és iskolásai élvezhették Lukács Sándor előadóművész megzenésített gyermekverseit. A rendezvényeken több mint hatszáz gyermek vehetett részt.

Pál Éva

Lukács Sándor csonkahegyháti előadása

Új könyvtár létesítése Boncodföldén

A nagykutasi könyvtár

**Laposa Andrásné könyvtáros
Zalaszentgyörgyön**

Olvasók a pusztaedericsi könyvtárban

A megújult orbányosfai könyvtár

A vaspöri könyvtár az állományrendezés után

LENTI VÁROSI KÖNYVTÁR, KISTÉRSÉGI KÖNYVTÁRI ELLÁTÁS

2007. év második felében megkezdődhetett a városi könyvtárban az önkormányzatokkal kötött megállapodások alapján a mozgókönyvtári feladatellátás. A kistérség 51 településéből csak 2 nem igényelte ezt a szolgáltatást.

Lovásziban képviselő-testületi döntés alapján 2007. december 31-vel kérték a könyvtárunk törlését a Nyilvános Könyvtárak Jegyzékéről, a további működtetési módról még nem született döntés. A városi könyvtárnak, mint szolgáltató könyvtárnak 48 szolgáltató helyen kellett a fenntartókkal együttműködve kialakítani a szolgáltatás fogadásának feltételeit.

A közbeszerzési eljárás után októbertől kezdődött meg a dokumentum ellátás. Közel 6000 kötet beszerzésére került sor 16 600 000 Ft értékben, ezenkívül igényfelmérés alapján AV dokumentumokat (CD, CD-ROM, DVD) is vettünk 3 000 000 Ft értékben.

A szolgáltatások szélesítése és a könyvtári érdeklődés felkeltése érdekében nagy figyelmet fordítottunk a folyóiratok megrendelésére, amelyek eddig hiányoztak a könyvtárakból. 2007 októberétől előzetes igényfelmérés alapján rendeltük meg a KELLO-tól a települések által kért időszaki kiadványokat. A lakosság körében legnépszerűbb hetilapoktól, a bulvárlapoktól a mezőgazdasági szakfolyóiratokig széles a skála. 48 szolgáltatóhely átlag 4 folyóiratot kap 33 000 Ft értékben.

15 helyen indítottuk újra a könyvtári szolgáltatást, ezeken a településeken a 70-es évektől már nem működött könyvtár. Több helyen nagyon jó kezdeményezésnek tartották a közösségi színtérként kialakított faluházban, vagy közös helyiségben a kapott könyvtári szolgáltatásokhoz való hozzáférést (új könyvek, folyóiratok, DVD-k). Több községben kiemelkedően sokat tettek a könyvtári feltételek megteremtéséért.

Iklódbördőcén 40 m²-es felújított helyiségbe költöztették át a könyvtárat, ahol 3 számítógép is elhelyezésre került. Az internetezési lehetőségek és a kellemes könyvtári környezet főleg a fiatalok körében népszerű.

Rédicsen is új helyet kapott a könyvtár, a helyi általános iskola épületszárnyában alakították ki az új könyvtári feltételeket. A 130 m²-es, új függönyökkel és az olvasótermi állomány elhelyezésére készített polcokkal, ajándékba kapott folyóirattartó állvánnyal, számítógépes fejlesztéssel, internet lehetőséggel, az állományrészlegek elkülönítésével, olvasói tér kialakításával váltak az előző helynél sokkal kedvezőbbé a működési feltételek. Szeptembertől minden osztálynak könyvtárbemutató órát tartottak és felhívták a figyelmet az új könyvtári szolgáltatások lehetőségeire.

Kerkateskándon az új faluházban indult újra a könyvtári tevékenység. Korszerű, új berendezéssel ellátott, barátságos körülmények fogadják az ide látogatókat. Itt is 3 számítógép és internetezési lehetőség áll a lakosság rendelkezésére.

A rendezvények sorából 2 könyvbemutató emelhető ki. 2007. december 14-én a tornyiszentmiklósi Művelődési Ház és Könyvtárban Tantalics Béla ny. tanár, történész ajánlotta a vendégek figyelmébe Kulcsár József: A tornyiszentmiklósi iskola története 1698-1998 című kötetét. A kötet szerzője korábban évtizedekig a község művelődési házának vezetője és könyvtárosa volt, a találkozót több mint száz érdeklődője és a találkozót sikeressége a helyi szerző személyiségének és a sokakat érintő könyvének köszönhető.

2007. december 22-én Iklódbördőcén Cigánynak születtem címmel, Kalányos István mutatta be könyvét, mesélt életéről, sorsáról. A rendezvény díszvendége, Molnár József a település és a szerző egykori tanítója volt. A rendezvény iránti érdeklődés itt is a találkozóra meghívott vendégek falujukhoz való kötődésében rejlett.

Stéber Ferencné Csögi Ágnes

JÓZSEF ATTILA KLUBKÖNYVTÁR, GYENESDIÁS

A Népmese Napja alkalmából, szeptember 28-án, pénteken délelőtt 10 órától a Pölöskei színjátszók mutatták be a "Csodálatos tarisznya" c. mesejátékot, majd 10 óra 30-tól a Csány-Szendrey ÁMK Gyulassyné Nagy Henriett vezette "Dalos Kedvűek Klubja" adott elő mesedalokat a kisiskolás közönség nagy öröme (képünkön).

A "Nagy olvashow" könyvtári megyei rendezvénysorozat kapcsán a Klubkönyvtárban október 5-én, péntek délután játszóház foglalkozást tartottunk, melyre alsós gyermekek jöttek. Természbábokat (dió teknőst, mandula egeret, csutkababát, stb.) készítettünk. Ezt követően mesefilmet vetítettünk (Túl a sövényen).

Igen nagy sikere volt Rosta Géza október 8-iki, hétfői zenés-verses előadásának. Az előadó sok humorral fűszerezett műsorába bevonta a gyerekeket, akik ezt igen élvezték, egy dal erejéig az előadóval még zenekart is alakítottak.

2007. november 16-án, pénteken 18 órakor került sor a Gyenesdiási Községháza nagytermében „Gyenesdiás anno... és az elmúlt évben” című fotókiállítás megnyitójára. Köszöntőt mondott: Gál Lajos polgármester, megnyitotta: Havasi Bálint, a Balatoni Múzeum igazgatója. Közreműködtek a Kovács testvérek. A kiállításon bemutatkoztak munkáikkal a gyenesdiási kosárfonók is.

A szokottnál is nagyobb érdeklődés kísérte szeptember 15-én, szombaton a szezonzáró *Szüreti Vigasságok* rendezvényünket. Nagyon sok külföldi - vagy az év nagy részét nálunk töltő - turista, sok helybeli és kirándulóvendég volt már a présnél is, a kínált must, bor és pogácsa is gyorsan fogyott. A kóstolgatás mellett Ágoston Károly tartott a prés mellett egy kis csikós bemutatót, valamint Páli Lajos hegybíró szólt az egybegyűltekhöz. Ezt követően a Dalárda és a Népdalkör néhány dala után a menet besorolt és a Címer köz - Csokonai utca felől a Rendőrség által lezárt és biztosított Kossuth L. utcán a Nádas Csárda felé vonult. A Községháza előtt Suba Zoltán kisbíró jelentést tett a polgármesternek és egy kosár szőlőt adott át neki. A Nádas csárda udvarába érve aztán megkezdődött a folklórműsor és a helyi művészeti csoportok - általános iskolás néptáncosok, népdalénekesek, Gyenes Néptánc Együttes, Gyenesiási Dalárda, Gyenesdiási Népdalkör - bemutatója. Fellépett a Liget Plazában működő Let's Dance Táncstúdió három hastáncosa is.

Az udvaron körben népművészeti és kézműves bemutatók, gyermek játszóházak, szüreti préselők szórakoztatták a közönséget. Az utca felől két kondérban főtt a birkagulyás, amit aztán a műsor végén meg is kóstolhattak a rendezvény vendégei.

HÍREK

A gyenesdiási József Attila Klubkönyvtár 2007. december 5-én, szerdán 17 órakor műsoros *Mikulást-estet* rendezett a Községháza nagytermében. Közel 50 gyermek várta a Mikulás bácsit, aki másodmagával egy kis Mikulással érkezett és ajándékozta meg a gyerekeket.

Az októberi kézműves foglalkozásokon, péntekenként 14 órától 15 óra 30-ig, termésbábokat és termésképeket készítünk a Klubkönyvtárban - gondolva az október 20-i Diós fesztiválra - főleg dióból.

A gyenesdiási József Attila Klubkönyvtár szervezésében, dr. Petánovics Katalin néprajzkutató színvonalas előadását hallgathatták meg az érdeklődők „*A Rózsák Szentje*” címmel november 19-én, a községháza nagytermében abból az alkalomból, hogy idén ünnepeljük Árpád-házi Szent Erzsébet születése 800. évfordulóját, és megemlékezünk az egykori Falud település Szent Erzsébet templomáról is.

A keszthelyi GKMK folton-folt szakkörének karácsonyi kiállítását tekinthették meg az érdeklődők, december 7-től a gyenesdiási Községháza nagytermében. A kiállítást Péczeli Margit képzőművész nyitotta meg, közreműködött Papp Máté klarinéton. Az idei foltos kiállításon a „művészek” tombolát is szerveztek, a fődíj mellett még 80-90 ajándéktárgy talált gazdára.

Fliszár Katalin

TARTALOMJEGYZÉK

IN MEMORIAM	<ul style="list-style-type: none"> • Balázs Béla (1932-2007) 	3
ÜNNEPELŐ KÖNYVTÁROSOK	<ul style="list-style-type: none"> • Pál Éva: Baksa Lajosné 51 éve könyvtárosa a csonkahegyháti községi könyvtárnak 	4
MŰHELY	<ul style="list-style-type: none"> • Bognár Csilla: Mozgókönyvtári ellátás megszervezése Zala megyében • Tóth Judit: Teljesítménymutatók vizsgálata Zala megye három könyvtárában • Sebestyénne Horváth Margit: A Deák Ferenc Megyei Könyvtár mozgókönyvtári szolgáltatásai 2007-ben • Sebestyénne Horváth Margit: Használói igények kérdőíves vizsgálata a Deák Ferenc Megyei Könyvtár szolgáltató helyein • Tóth Rita: „A jó könyvek értő olvasása szélesíti a látókört, gyarapítja a műveltséget” • Szabóné Baján Erzsébet: Kemendollár a múlt és a jelen tükrében • Devecz Lászlóné: Új kommunikációs lehetőségek a könyvtárakban 	6 16 27 32 40 44 46
TUDÓSÍTÁSOK	<ul style="list-style-type: none"> • Tóth Judit: Összefogás Zala megyében • Pappné Beke Judit! Őszi könyvtári rendezvények Keszthelyen • Tóth Rita: Találkoztunk a keszthelyi gyermekkönyvtárban • Matusné Gáll Éva: Az Apáczai Csere János Általános Művelődési Központ könyvtárának programjai a N Olvashow Országos rendezvénysorozathoz kapcsolódva • Kovács Mónika: Nagy Olvashow a zalalövői könyvtárban • Gál Erzsébet: Könyves Vasárnap Nagykanizsán • Rodek Gyuláné: Nagy Olvashow Letenyén • Horváthné nagy Elvira: Nagy Olvashow a zalakarosi könyvtárban • Zágorec-Csuka Judit: Olvasási kultúra és identitás – A kultúrák közötti dialógus Lendván • Pozsonc Mária: Multikulturalizmus a könyvtárban • Jakabfiné Bársony Judit: Tündérboszorkány • Pál Éva: A kiskutasi Kulturális Menedékház könyvtárának megnyitója. • Bakonyi Erzsébet: (Mozgó)könyvtárosok falujáráson • Németh Józsefné: Gerendás Zsoszó és a Cinke Singers • Tóth Rita: Gyermekkönyvhetek Keszthelyen • Borbélyné Verebélyi Judit: E-tanácsadó képzés 2007 • Tudósítás a múltból: A könyv a legjobb barát • Könyvtárakat érintő jogszabályok • Konceptió a könyvtárfejlesztésről 	48 49 51 53 55 57 58 59 60 63 64 66 68 70 72 74 75 76 77
FIGYELŐ		83
HÍREK		83

